

•
**Jina emînî navê serhildana jin, jîyan, û
azadiyê**

Abdusamet Yîgît

weşanên

·
·
·
·

Jina emînî navê serhildana jin, jîyan, û azadiyê@

@Abdusamet yigit

Weşanên civakî

2022-Cotmeh-Almanya-Berlin

·
ISBN 968-4-940996-99-9

Pêşgotin:

Li rojhilatê kurdistanê wê piştî rewşa pêvajoya hêrîşên şerê DAÎŞê li beşên din ên kurdistanê û pê de wê, ti tişt wê asayî nebê. Wê di her rewşê de wê bahsa wê, xwe di awayekê de wê bide dîyarkirin. Ji xwe wê rewşa DAÎŞê bixwe jî wê bo tafisandina rewşa şoreşî a li rojava ku wê li rojavayê kurdistanê wê bibê bê. Di dewama wê de wê, di wê temenê de wê piştî wê rewşa li rojava wê li beşên din ên kurdistanê jî wê ti tişt wê weke berê wê nebê. Wê gûharîn di serî de wê di zêhn û hiş de wê bibê. Wê di nava gel de wê hişmendîya maf û azadiyê û bi serê xwe bûnê wê zêdetirî wê derkeve li pêş. Ya ku wê li rojhilat jî wê xwe bide dîyarkirin wê ji wê ne cihêtir bê.

Ya ku wê li rojhilat wê bibê wê, xwesteka maf û azadiyê û weke bi reng û awayê xwe yê jîyanî û civakî jîyankirinê bê. Di wê temenê de wê, wê, rabûna di meji de a li rojhilat wê çîroska wê di dema xwepêşandinên dema ferinaz xosrawanî wê bibê. Piştî wê, rewşa Jina emînî wê, dema ku wê rû bide wê, êdî wê ev wê weke rewşa dawî ku wê weke destpêkek tekoşîna civakî jî wê karibê wê bi hişekê şoreşî wê fahmbikê wê xwe di rengekê de wê bide dîyarkirin.

Jina emînî wê destpêka bûyara wê, bi ragihandina rewşa wê ya ji aliyê rojnemevanek ciwan a jin a bi navê Nilufer hemidî ku wê ragihênê re wê destpê bikê. Piştî wê re wê, di nava civakê de wê, ber ku wê baş were fahmkirin û lê têgihîştin ku ev kiryar wê ji aliyê civakê ve wê were wateye hêrîşeka ku wê bi wê tafisandin û bêdengkirina civakê re wê êdî wê, bi giştî û girseyî wê rabûna xwe wê bi wê re wê bibê. Rojhilat wê, di wê temenê de wê, di aslê xwe de wê, weke bi wê pêvajoya xwepêşandina xwe re wê weke ku wê pêvajoya xwe vejandinê wê temembikê û wê derbasî pêvajoya azadiyê wê bikê. Li ser wê temenê wê tekoşîna maf û azadiyê wê, bikê û wê dirîşmên xwe wê li ser wê temenê wê biqêrê.

Li herêmê wê dirîşma 'jin, jîyan û azadiyê' ku wê bi deh salan wê weke gotin û dirîşmek di nava tekoşîna azadiya kurd de ku wê were bikarhanîn wê vê carê wê weke têgînek menifestoyî wê ji pêvajoya xwepêşandin û serhildana jina emînî û şoreşa wê re wê bê temen û pêşavaniyê wê weke ku wê bikê.

Ji xwepêşandinên jina emînî encama pêşî wê ew bê ku mirov wê derxê bê wê bi wê re wê karibê were fahmkirin ku wê ti tişt wê piştî wê weke

berê nebê bê. Ya duyem jî wê, rabûna gel bi girseyî û hemû beşîn xwe re li ser pîyan û li wê xwedî derketina li wê bê. Ev dîmenê civakî wê di awayekê de wê piştî dema komare mibahadê a kurd wê weke dîmenekê ku em yekcarê wê di wê rengê de wê li rojhilat wê dibînin bê. Wê di wê temenê de wê, encamên wê yên mayinda wê li ser wê temenê wê di mejiyê civakê û tekoşîna wê ya maf û azadiyê de wê xwe di rengekê de wê bi wê re wê bide dîyarkirin bê.

Wekî din wê jî mirov dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, rewşa xwepêşandinên li rojhilat di serî de mirov dikarê di çerçoveya meji û hişmendiyek civakî a şoreşî de wê fahmbikê. Wê di wê temenê de wê xwediyê hinek wate û têgînên ku mirov bi wê li wê têbigihê û wê fahmbikê bê.

Di dewama wê de wê dikarê wê bi wê re wê ji aliyekê din ve jî wê werênê ser ziman ku wê rewşa rojhilat wê, di wê temenê de wê, bi wê rengê wê bi wê re wê weke ku wê di mejiyê xwe de wê li ser kok û temenê xwe wê şoreşek civakî wê bikê.

Di dewama wê de wê, pêvajoya bandûrê a bi xate pêşveçûnên wê re wê weke ku em di çerçoveya giştîya her çar beşên kurdistanê de wê şîrovebikê wê bandûra başûr wê pêşî wê ji salên 1990 û pê de wê hebûna rêveberîyek kurd li başûr wê hertimî wê bandûrek wê ya ku em nikaribin wê înkâr bibin wê bi wê re wê xwe bide dîyarkirin wê hebê. Di dewama wê de wê, pêşketina roja û bandûra wê, êdî wê li herêmê wê ast û rada wê pêşketinê û bandûra wê derxê li dûqatan. Ji xwe wê ji ber wê bandûrê bê ku wê li ser rewşên şer re wê çêkiirna hertimî a nakokiyê di nava başûr û beşên din ên kurdistanê de wê, bê çêkirin. Armanca bi çêkirina wan nakokiyên û 'dijberîyên weke bi wê di nava kurdan de çêdikin' wê bi wê qatbûnekê wê çawa wê, çêbikin ku ew bi wan newina cem hev û di rewşên bi wê rengê ên weke rojhilat de bi hev re tevnegerihin, wê bi wê armancê jî bê. Di rewşa şerê li dijî bakûr de jî wê bi wê rengê wê, hewldanên danîşandina di awayekê û pozisyonekê rewşa başûr de jî wê, di mejiyê kurdan de wê çawa wê ji wê rewşa bandûra wê dûrbikê bê wê bi wê armancê jî bê. Rojava wê hem senteza pêvajoyên tekoşîna maf û azadiyê wê di xwe de wê bihawênê û hem jî wê ya hin azmûnên başûr û bandûra wê jî di xwe de wê di awayekê de wê bihawênê wê, weke ku wê çawa ku wê rojhilat wê ya herduyan wê di xwe û temenê xwe de wê bihawênê.

Rabûna rojhilat wê di serî de wê weke ji xwe xwe avêtina axa mirinê bê. Hemû dervekirinên ku wê li rojhilat ji aliyê rejîma îranê ve wê dem bi

dem wê bikiin wê bi armanca pêşlêgetina rewşek bi wê rengê a civakî jî bin. Lê gel bi xwepêşandinên xwe yên piştî jina emînî da nîşandin ku wê ew bandûr şikandin û bandûra wan bi zelalî ji ser xwe avêtîya.

Di wê çerçoveyê de wê bêgûman wê encamên pirr zêde ên civakî wê hebin ku mirov ji rewşa civakî a rojhilat ku mirov wan di wê demê de derxê wê hebin. Di wê çerçoveyê de wê, rojhilat wê, di wê çerçoveyê de wê bi wan xwepêşandinan re wê dem û destpêkek nû a tekoşîna maf û azadiyê wê destnîşan bikê. Di dewama wê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, bi wê re wê, rêya demî a tekoşînê wê bo maf û azadiyê ku wê bi dirîşma 'jin, jiyana û azadiyê' wê biqêrê wê di wê temenê de wê rengê wê jî wê bi menifestoyî û hişmendî û çerçoveyek felsefeyî a civakî jî wê bide dîyarkirin. Ji van aliyan ve wê bêgûman wê xwepêşandinên li rojhilat wê bidina nîşandin ku wê bi nêzîkatîyên kevn ku wê bersivê nedina xwestekên civakê bi awayekê wê bi nêzîkatîyek ji wan derbasbûyî wê regekê fahmkirinê wê bi xwe û rewşa xwe re wê li ser wê re wê bide dîyarkirin.

Li Rojhilat di wê temenê de wê bi hişmendî wê weke ku şoreşek hatibê kirin û tenê bi rêxistinkirin û pêşxistina temenê wê û parastina wê û hwd wê weke aliyên ku wê êdî wê bi wê re wê li wê were lê hizirkirin wê di dîmenekê hişmendî de wê xwe bide dîyarkirin.

Di wê temenê de wê rojhilat wê êdî wê weke faktorek tekoşînê û pêşketinê û bandûrê wê li herêmê wê di wê temenê de wê xwe bi encamên xwe re wê di wê temenê de wê bide dîyarkirin. Rojhilat wê êdî wê roj ji wê ve wê hiltê wê di dîmenekê de wê xwe weke ji xewna dirêj şiyarbûyî wê di awayekê de wê, xwe bide dîyarkirin.

Êdî wê roj ji rojhilat ve hiltê ..

Abdusamet Yigit

Destpêk: jina eminî navê serhildana jin, jîyan, û azadiyê

Fahmkirina rewşa jina eminî û çerçoveya pêvajoya wê ya ku wê piştî wê re wê bi civakê wê bi afirê wê, weke aliyekê dîrokî, civakî û hwd wê bi xwe re wê biafirênê. Di wê rewşê de wê, ji wê aliyê ve wê rewşa jina eminî wê pêvajoyek nû a civakî wê bi xwe re wê bide dîyarkirin. Ev wê aliyên wê yên têgînî, bi wê ji gelek aliyên ve wê weke bi civakî, wêjeyî, dîrokî, û hwd re wê, hebê. Di serî de wê, mejiyê wê û xwepêşandinên wê, yên bi dirîşma ku wê bi navê re wê bi gotina 'jin, jîyan û azadiyê' re wê bibin wê, di serî de wê, di awayekê de wê, weke aliyekê wê yê din ê giring wê bi xwe re wê biafirênê.

Jina eminî wê di wê temenê de wê weke *Esterê*, ku wê di dema mediya de wê çawa wê demekê wê, bide dîyarkirin wê dikarê wê, hilde li dest û wê pêşwazîbikê. Wekî din wê xwepêşandinên piştî wê, ku wê bibin wê bi

rengêkê dikarê bi şibênê rewşa piştî şoreşa firansa ku wê bi gotina 'komuna parisî' re wê were binavkirin wê dikarê wê binavbikê û wê werênê ser ziman.

Ji aliyê rewşa demî û civakî ve jî wê di pêvajoyek giring û dîrokê de wê bibê û wê bi xwe re wê dîrokekê wê bide nîvisandin. Piştî wê xwepêşandinên jina emînî wê rewş wê êdî wê ti carî wê weke berê wê nebê. Wê li herêmê wê encamên wan xwepêşandinên wê yên ku wê bibin wê bi mayindayî wê bibin û wê karibê bi wê rengê li ser temenekê civakî û dîrokî wê fahmbikê.

Pêşî hinekî bi wê temenê wê ji aliyê fahmkirina wê ya jîyanî û çerçoveya wê ya civakî û wêjeyîya wê ve wê bi çend gotina wê werênê ser ziman. Wê ev wê, di zane min de wê, di çerçoveya jîyangeriya wê û ankû romana wê de wê, weke aliyekê giringî wê biafirênê. Weke ku wê çawa wê, têgîna bi dirîşma 'jin, jîyan û azadiyê' wê weke têgîna manifestoya xwepêşandinên jina emînî wê biafirênê wê bi wê rengê wê, bi heman rengê wê, çerçoveya jîyane wê û hûrgilên wê temenê wê têgîna manifestoyî wê biafirênê. Ber vê yekê wê giring bê ku mirov wê j iwê aliyekê ve wê li wê bihizirê û wê fahmbikê û wê werênê ser ziman bê.

Bi çend gotina destpêka ramana jîyane jina emînî

Ro hin bi hin bi ber avabûnê ve diçû. Keriyên sawalan ji çolê hin bi hin yek bi yek dihatina malê. Di demên berêavaran de wê hertimî wê demek nû wê, destpêbikira. Dayikan wê, dema ku wê, sawal wê berî wê biheta wê, amedekariya xwe ya dohtina sawalan wê bikiran.

Lê berî wê, bi hev re wê, jin û mêr wê, dalavên ka wê tişî ka bikiran û wê hinek ce bi ser bi raşandan berî ku sawal bihetan. Wê dema ku wê, sawal hatin êdî wê weke êmê wan wê amedebû ba.

Ev dem wê weke demek zêde bi tevger ba. Herkesek wê di wê demê de wê li derve ba û wê kar û xabatên xwe yên berî roçûna ava bikiran. Ew jî wê, weke karên girtina şîr ji sawalan ba û piştî hinekê wê, piştî dohtinê wê, çêliyên sawalan wê, berdan berwan ku ew jî hinek mêhtina xwe bi wan bikiran. Piştî ku wan mêhtina xwe hinekê kirin û pê de wê, ew êdî wê ji hev bihetan cihê kirin. Wê, dîsa wê sawalên ku ew ji wan şîr hatina girtin wê cihê bikiran û wê biriban li deverêkê din a ku ew bi tenê li wan maban. Lê wê di wê demê de jî wê hinek kaya ku wê li ser wê ce were raşandin di talavkên ber hêtkên hundur ban wê ji wê heta sibehê wê bixweran.

Di demên sibehê ên danapaza de wê, berî ku wê sawal ji cihê wan wê wereina derxistin û wê bèn birin li çolê wê êdî wê, pêşî wê cara duyem wê bihetan dohtin û wê hinek şîr wê ji wan wê biheta girtin. Piştî jî wê, wê êdî wê, kerîyên sawal wê di pêşengîya şivanê xwe de wê derketiba û çûba li çolê û wê heta demek dirêj ku wê li wê maba. Wê, di wê demê de wê, demên rojê wê demên sibehê heta demên berêvarê wê ji hev cihê ban. Wê ji demên sibehê heta demên ber dema nîvro wê hinekî germ bûba lê wê ne zêde germ ba. Lê dema nîvro wê weke dema germ ba û wê di wê demê de wê bi zêdeyî sawal wê ji wan re wê deverna weke deverên sihê wê bihetan çêkirin û wê di wê de bigirtan heta dem hinekî hînik bûba. Yan jî wê, dema ku wê, di nava deverên ku wê keriyên sawal wê li wê ragirtiban ku ew ne dûr ban wê, sawal bihetan hanîn li malê û wê ew li wir bihetan ragirtin.

Lê di demên ku ew dûrba wê, hingê wê, ew li çolê wê deverên weke kozê ku wê ji wan re wê biheta gotin û wê bihetan bi navkirin wê di wan de wê bihetan ragirtin heta wê dema piştî nîvro ku wê hinekî wê dûnya wê hînik bûba. Yan jî wê germbûn wê hinekê şikeştiba.

Ev dem li hemû herêmên kurdistanê yek kêr yek zêde wê bi wê re wê bûba. Li herêmên rojhilatê kurdistanê ên weke saqizê jî wê ev bûba. Lê herêmên li wê ber ku wê di nava herêmên çiyakok û deverên weke av di wan ra di herikê ku wê maba wê êdî wê bi rehetî wê deverên bi wê rengê wê ji wan re wê, biheta girtin. Ew jî wê weke aliyekê wê yê ku wê di serî de wê, li wê biheta lê hizirkirin ba.

Herêmên li dora saqizê wê di wê demê de wê şîn ba. Saqiz diket bera rêherikina meriwanê û wê di wê navberê de wê herêmên hem rast û yên ne rast wê li wê hebûban. Wê, di wê navberê wê, herêm wê, di awayekê wê, bûba. Lê li herêmê wê, di awayekê di rewşa xwe de wê, weke jîyanek ji rojê a kurdistanî ku wê, di rewşa xwe de wê bûba wê, awayekê jîyanî wê, di nava gelheyên wê herêmê de wê bûba. Navenda saqizê wê, di dem û salên dawî de wê, bi girse bibê û wê, li wê kombûnek zêde mazin wê ji herêmên li wê bibê. Wê, di wê rewşê de wê, bajarvaniyek wê, li wê pêşkeve. Ji demên medan ve wê li wê herêmê wê di rewşa xwe de wê jîyanek rehet û hesan ku wê di nava xwezayê xwe de wê were û bibê wê hebûba. Wê heta wê demê jî wê, di wê rengê de wê şewayekê jîyanê wê hebûba.

Di wê demê de wê, gelek rewşên jîyanî ên asayî wê bi ber xirabbûnê ve wê herin. Piştî rûxîna koma mihabadê li herêmê û bi dervekirina qazî mihemed wê demek nû wê, herêmê bibê. Wê di mejiyê mirovên herêmê

de wê ji mihabadê û heta wir û deverên ên kurdistanê û dordorên wê, ev wê, hertimî wê zindîtîya xwe wê weke rewşek ku wê biparêzê di mejîyan de wê bimênê. Piştî wê, demê û rewşên dema koma wê komare kurd wê, jîyan jî wê, weke xwe wê nemênê. Mudahaleyên ji komên leşker û ankû piştî wê, weke ku wê werina bi navkirin pasdarên iranî wê, ji wan re wê mihleta rehetiyê wê nehatiba hiştin.

Li herêmê wê, gelek komên ku wê, li ser navê tekoşîna maf, azadî û serxwebûna kurdistanê wê derkevin. Ev kom wê, li herêmê wê hema bêja wê di nava jîyane xalkên herêmê de wê weke komên ku wê li ser temenê nîrx û kevneşopîya wan a civatî civakî wê bibin û wê, hema bêja wê ji her malek kurd wê, kesên ku wê di nava wan komên tekoşar de wê cih bigrin jî wê bibin.

Di wê demê de wê, malbatên weke yên **eminî** jî wê, di wê rewşê de ku wê di rewşa xwe ya asayî de wê bijîn wê bibin. Lê ji nava malbate wê, kesên ku wê berî wê demê wê di nava wan komên tekoşar de wê pêşmergetiyê jî wê bikin wê bibin û ev jî wê di wê temenê de wê, têgih û têgihîştinek civakî û tekoşarî wê di nava wan de wê şîn bibê. Minaq wê ji malbate emînî kesên weke irfan murtazayî di nava komên tekoşar ên li ser navê kurdistanê ên weke **komelê** de cih bigrin.

Di wê demê de wê, komên tekoşar wê bi zêdeyî wê weke kesna ku ew bi wêra, zane û bi bawer wê werina dîtî û wê, di nava gel de wê, bawerîyek zêde mazin wê li wan û tevgerên wan wê hebûba. Lê bi heman rengê wê di nava civakê de wê bi wê rengê wê çendî wê li wan bawerîyek wê bi wê rengê wê hebûba jî lê wê di reng û awayekê de wê, di nava rejîma serdest a herêmê a îranê de jî wê dijberî û nexwestin wê li dijî wan wê di wan de wê hebê. Kesên ku wê weke ji malbatên bi wê rengê wê bibin wê ew jî wê weke kesna ku wê ji aliyên wan ve wê weke kesna weke kesên bi potansiyale xwe ên weke suçdar wê werina dîtî û wê, di wê temenê de wê hertimî wê di wan de wê derfet bûn û hebûna sucekê wê were lê gerin û wê karibin hertimî ew werina gertin. Yan jî wê di nava jîyane asayî de wê, çûna bi ser wan de wê bibê. Ew çûna bi ser wan de jî wê hem wê bo çilmisandina wan û hem jî wê, bêdengkirina wan ba. Wekî din wê weke rewşna ku wê li berçavên xalkê wê çûbûna li ser wan wê bikiran ku ew çavtisandî wê bihetan kirin. Di wê rengê de wê li ser wê çûna ser wan re de wê, weke peyame çavtirsandinê wê bixwestan bidan endamên civakê.

Di dewama wê de wê, weke aliyekê wê yê din jî wê dikarî wê werênê ser ziman ku wê civak wê, di wê temenê de wê, bi wan û dîtina wan jî wê

di rastiyê de wê, çi li hemberî wan wê biheta kirin wê bi bandûr bûba. Di wê temenê de wê, aliyekê din jî wê, wê ew ba ku ew kesên weke şoreşgerên civake xwe wê bihetan dîtî wê, di nava civakê de wê, bi derxistina têgih û hêstên olî ên ji aliyê rejimê ve û wê ew jî wê çawa wê weke 'dijî olê bin' û ankû 'weke dijî baweyî bin' wê çawa wê pênamebikin û wê bi wê re wê cûban bi ser wan de.

Di nava civakê de wê weke aliyekê wan ê din jî wê di wê temenê de wê, ew jî wê hebûba ku wê çawa wê, di reng û awayekê de wê, xwe bi wê re wê bide dîyarkirin. Di wê demê de wê, bi wê rengê wê rewşek zêde ne asayî wê biafirê û wê, gelheyên civakî wê, li gorî wê di nava wan herdû rewşan de wê bixwezî ku ew rewşekê di jîyane xwe de wê biafirênin. Wê hem wê çawa wê rewşa jîyane xwe wê bidina domandin û biparêzên wê li ser wê bisekin in. Ji aliyê din ve jî wê, rewşên weke yên çawa wê li nixê xwe yên civakî wê xwedî derkevin û ankû wê, bi wê re wê çawa wê, weke kesna bi wê rengê wê ji aliyê civakê ve wê, werina nasîn wê di wê çerçoveyê de wê tevbigerîyan. Ti kesekê ne dixwest ku ew ji aliyê kesekê din ve ew, weke di nava rewşên ku wê ji aliyê rejimê ve wê li dijî civakî ê werina pêşxistin de werina dîtî û ankû pênamekirin.

Li ser wê rewşê û rengê wê, di nava civakê û rejimê de wê, bi xwezayê wê bi xatên stûr wê, cihêbûnek wê bibê. Wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê, hêzên weke yên polis jî wê ji aşayîşa nava civakê wê zêdetirî wê çawa wê, di wê rewşê de wê li ser kirinên xalkê wê bisekin in û wê karibin wan bi wan re wê hem bitirsênin û ankû wê, li ser navê rejimê wê, tirsandinê wê di dilê kesên endamên civakê de wê bidina çêkirin wê ser wê bisekin in. Yanî wê ji hêzîna aşayîşê zêdetirî wê di wê rengê de wê weke hêzîna wê serdestîya û domandîna wê bin. Ji aliyê din ve jî wê di wê rewşê de wê, hertimî wê, fektora baweriyê wê li dijî wan wê biheta bikarhanîn. Heta wê demê wê ji demên komare mihabadê û rûxîna wê ve wê heta wê demê wê çi bi dervekirinên ji nava civakê wê bibin wê bi tohmetên weke 'li dijî navê xwûdê hatîya' re wê, werina gunahbarkirin û wê, bi wê re wê, bi wê intibaya ku wê li ser wan re wê çêbikin û wê bi wê rengê wê bi navê wê malbata wan wê were pênamekirin re wê, werina kirin û ev jî wê, ji aliyekê ve wê, bendekê wê di nava civakê de wê biafirênê weke kesên aligirên baweriyê û kesên weke li dijî wê biafirênê. Ji xwe kesên weke li dijî rejimê serî hildana wê weke 'li dijî baweriyê serî hildana wê biheta dîtî û wê bi wê rengê wê, bihetan pênamekirin. Wê bi wê rengê wê rewşek wê li ser wan re wê biheta afirandin.

Di wê nûqteyê de wê weke aliyekê wê yê giring wê dikarî wê bibêjê ku wê mijare baweriyê wê weke têgînek ku wê bi wê hem wê komên çînî ên civakî weke yên jin û ciwanan û hwd ku wê çawa wê ew bihetan bêdengkirin û bindestkirin û hwd wê biheta bikarhanîn. Wekî din wê di rengê de wê, ji aliyekê din ve jî wê weke têgînek ku wê, çawa wê bi wê re wê, çerçoveya desthilata serdest wê biheta xêzkirin wê bi wê re wê ew wê biheta kirin.

Di wê demê de wê, ev rewş wê weke mijarek civakî a zêde bi pirsgirêk û kûr wê bi xwe re wê biafiranda. Kesên ku ew ew têgîna baweriyê 'wê weke baweriyaya wan wê biheta destnîşandin' wê ji aliyê wê ve wê weke ku ew bihetan şucdarkirin û wê ji wê aliyê wê ve wê weke kesna ne baş wê bihetan dîyarkirin.

Ev wê weke rewşek ku wê bi wê rengê wê bi wê re wê, weke temenekê bi mirovan ku ew ji rewşa azadiya xwe bi wê şun ve gav biavêjin wê, di wê temenê de wê, biheta bikarhanîn. Ji xwe ku wê mijar biheta ser komên civakê ên weke jinan û hwd wê, bi wê re wê ev wê di awayekê wê zêdetirî wê weke mijarek bi pirsgirêk wê xwe bi wan re wê bide nîşandin. Minaq wê, di wê rengê de wê, baweriyek ku wê hemû serek oldarên wê, serok û biryardarên wê hemû wê mêr ban wê bûban û wê ew jî wê di wê temenê de wê, weke li gorî ajoyek ku wê bi wê hatî pîrozkirin re wê bi darêzorê wê li gorî wê bidan jînkirin. Jin weke jina mêr wê biheta dîtin û wê di wê temenê de wê di kirdeya gotina jina mêr de wê, bindestîya mêr û ankû wê weke ku wê di nabva xalkê de wê biheta gotina û wê 'weke kesa di gotina mêr de' wê biheta dîtin û wê bi wê re wê li wê biheta lêhizirkirin.

Ev wê, di gelek awayan de wê biheta ser ziman. Wê, di wê temenê de wê mijare jinan wê di wê çerçoveyê de wê, ji xwe wê zêdetirî wê bi wê re wê, di nerînek yekalî de wê biheta dilgirtin û wê bi wê re wê biheta li wê lê hizirkirin. Di wê demê de wê, jinekê wê xweşikatiya xwe ya delal ku wê bixwesta wê bide nîşandin wê ew ji wê were wê weke gûnanekê û ankû wê weke rewşek ji rê derxistinê wê biheta dîtin. Hemû têgîn wê di wê temenê de wê di çerçoveyek şewetî de wê biheta bigotinkirin û lêvkirin.

Di wê rewşê de wê mijare rewşa jinê wê hertimî wê ji wê aliyekê ve wê weke rewşek ku wê xwe bi wê re wê, weke rewşek bi pirsgirêk wê bide dîyarkirin. Gelek minaqên wê yên ku wê xwe bidina dîyarkirin wê, wê, di awayekê de wê, di wê çerçoveyê de wê, were dîtin ku wê werina bi sinorkirin.

Heta ku wê carna wê dayika jina mujganê wê dema ku wê ji wê re wê biaxifta wê li ser wan aliyan wê biaxifta û wê gelek minaqên ji demên kevn wê weke ji dema dayika anazê û herî wê ji demên Esterê û piştî wê bihanîya ser ziman. Ew wê jinna bi aqil û mejiyê xwe bedew ban û wê di awayekê de wê, di nava rewşên xwe yên civakî de wê derketan li pêş. Wê, bi hebûn û bedewîya xwe ya re wê, temenekê şoreşa civakî wê, di nava civakê de wê bidan çêkirin.

Di wê temenê de wê mijare esterê û ya dayika anazê wê gelek caran wê dayika Jina mujganê wê ji wê re wê bihanîya ser ziman. Wê dema ku wê ji wê re wê bihanîya ser ziman wê, jina jî wê bi wê mejiyê xwe yê bi aso vekirî wê bi zêdeyî wê li wê bihizirîya.

Gotinên dayika wê ên ku wê li ser wê temenê wê ji wê re wê dihanîna ser ziman wê bi zêdeyî wê di mejiyê wê de wê cihbigirtan û wê bale wê bikişandan. Ne ji ber ku wê di wan vegotinên dayika wê de wê, jin wê weke pêjnek li pêş a dîyarker wê hebûba. Ji ber ku wê di wan de wê, ew çawa wê derketiban li pêş wê, ew wê bi wê bandûra xwe re wê bidan dîyarkirin. Ji xwe jina wê bi çîrokên ku wê her şev ku wê her yekê wê weke pirtûkekê kûr û dîrêj ban ku wê ji wê û xwûşk û birayên wê re wê bigota re jî wê, derbasbikiran.

Jina wê, di wê demê de wê, hinekî vegotin û çîrok di wê rengê de wê bihîstibûn wê, xwe weke ne di wê demê de wê dî dît. Wê weke ku wê xwe di nava rûpelên dîrokê ku ew kêlîk bi kêlîk bi ber dema wê ve di herikî û dihat hûnandin de wê xwe di dît. Wê wilqasî bi zimanekê xweş û zelal wê dayika wê ji wê re wê bi zane bihanîya ser ziman wê, bi wê rengê wê weke ku ew di wê demê de wê dervî demê wê hebûban wê bûba û wê bandûra wê xwe li ser wê, meji û hişê wê bide dîyarkirin.

Wê di mejiyê xwe de wê, xwediyê mejiyekê lêpîrsîner ba. Ji xwe mejiyekê ku ew di nava jîyane xwe ya asayî de wê bijîya wê, di wê temenê de wê, tiştên ku ew dijî wê, bi hişmendîyek ku wê bidîta wê bijîya û wê ew wê ji wê re wê bûba temenê lêpîrsînê jî di mejiyê wê de. Jina wê, di wê rengê dewê weke jinek ciwan û bedew û pirr zelal û xweşik wê, xwe di nava wê cihane xiyalî de wê di dema xwe de wê bidîta.

Rojekê ku wê bavê wê emced û dayika wê mujgan wê bi hev re wê biaxiftan bi ziman û têgihîştinek zelal û kûr wê, li wan gûhdar bikê. Bavê wê xwediyê hişmendîyek zêde kûr bê. Lê ew mirovekê di rewşa xwe de bû û gelek caran wê di cihê xwe de wê, bisekinîya û bihizirîya. Di wê dema ku ew di cihê xwe de wê bihizirîya jî wê qalûna xwe wê ji ber xwe

wê derxista û wê hinek titin wê tê xista û wê agir berdayê û wê bikişanda. Wê di nava wê duyê ku wê ji wê vexwartina wê dihat berdan wê weke ku wê xwe bi wê re di nava demê de wê berdaba û wê, bihizirîya ba. Gelek rewşên ku wê, hem wê ji dema wî ku wê di nava civakê de wê bihetan jînkirin wê, di mejiyê wî de wê bûban û wê ew li ser wan bihizirîya û gelek ji rewşên demên kevn ên ku wî jî wê weke ku wê çawa wî û xatûna wî mujganê wê ji zaroyên xwe re wê bihanîya ser ziman ku wê dê û bavê wan, ankû wê, dapîr û bapîrên zaroyên wan wê ji wan re wê bihanîya ser ziman wê, ew di serê wî de wê biheta li bîra wî. Di wê rewşê de wê bi wê re wê, li wê bihizirîya û wê, di nava hizran de wê biçûya.

Lê di wê rewşê de wê, weke kesek ku wê zêde bi aqil, jîr û şahraza wê dayika mujganê ba. Ew wê, gelek tişt û bihîstinên ku wê ji demên berê ku wê ji mazinên xwe bihîstibû wê di serê wê de wê hebûban û ew ji wê re bûbûn weke fêrek zêde kûr.

Wê di nava mirovan de jî ku wê gotina xwe wê, digot wê bi wê hişmendiyê wê bigota û wê dema ku wê gotina wê ji devê wê derketa wê weke gotinên tişî ên nevala wê bihetan dîtîn.

De ne, di nava civatên mirovên li dorê de wê hertimî wê gotinên weke 'gotinên xwe bi zane bikin', 'vala ne peyivin', 'pêşî û paşîya gotina xwe bizanibin' û ankû 'bizanibin ku hun çî dibêjin' û hwd re wê gotin wê bihetan ser ziman. Mirovê civatan jî wê weke kesna ku wê di wê rengê de wê, biheta dîtîn ban. Weke kesna bi gotina xwe gotin giran û bigotin bizane ban.

Di wê rewşê de wê, zêdetirî wê gotinên li ser dîrok û mejuya berê wê bihetan ser ziman. Ber ku wê kesên ku wê hertimî ên weke tekoşar û ankû di wê warê û rengê de weke 'pêşeng' ku wê bihetan dîtîn wê li dora wan di civatên wan de wê hebûban û ev jî wê hertimî wê bûba sedema giraniyekê di nava civatên wan de û di axiftinên wan de.

Jina ji malbatek bi wê rengê dihat û wê, ji malbate wê jî wê kesên ku ew bi hişmendîyek civakî wê rabûban û wê hertimî wê, di nava civakê de wê xwedî gotinê ban wê hebûban. Ber vê yekê wê di wê rengê de wê ev rewş wê hertimî wê weke rewşek ku wê bûba dema bal û heykişandina li ser wan û dora wan jî.

Ciwanên demê ku ew digihiştina dema balixiya xwe wê, yan wê bi komek tekoşar a civakî re wê, têkiliya wan wê bûba û yan jî wê, rastarast wê di nava wê de wê cih bigirtan. Ber vê yekê wê ew jî wê ku ew jî keç jî ban û law jî ban wê hertimî wê di bin heyek ku ew li ser wan dîyar dibû de ban. Wê di wê rengê de wê, xwe bidan dîyarkirin. Jina jî wê di wê

rengê de wê, dema xwe ku ew di wê de dijî wê ne zaroyek ba. Yan jî ciwanek nezan ba. Wê jinek ciwan a bedew, bizane û xweşik ba. Wê hem wê, di wê demê de wê hem bixwênê û hem jî wê ji nava civaknasiya malbatê û derûniya wê ew wê gelek tiştan wê ji wan wê bigrê û wê bi wan wê mazin bibê.

Jina li dora wê gelek hevalên wê yên ciwan ên weke **Nika** û hwd wê ku ew wê bi hev re wê tevdigeriyan ban. Wê bi hev re wê, di nava jîyane xwe ya asayî de wê di nava çûnûhatinê de bin. Wê bi wê re wê, werina dîtîn û nasîn. Ew wê, derketina wan a li pêş wê li gorî kevneşopîyên wan ên civakî wê asayî û ne xirab ba. Lê wê di wê rewşê de wê ji nava xwe wê çendî wê bal bikişandan li ser xwe wê, bi heman rengê wê, ji hewirdora xwe wê wê bi heyên ku wê hatiban li ser malbatê û hwd re jî wê mazin bibin.

Di wê demê de wê zanîn wê derkeve li pêş û mirov wê, di xwe de wê bigihijê zanînekê. Wê bi wê re wê, li hemberê başî û nebaşîyên ku ew di jîyane asayî de wê rastî wan wê were û ankû wê bibînê wê, bi wê bertekên xwe wê di awayekê de wê bide dîyarkirin.

De ne, hertimî wê were gotin ku wê ciwanîwê xwûna wê germ û bi kel bê. Wê, di xwe de wê, bi tevger bê. Wê li hemberî ne başîyên ku ew dibînê wê, di wê temenê de wê bibênê wê bêdengîyê wê herê nekê. Wê nebaşîyê wê herê nekê. Ev wê weke xosletekê mirov ê di jîyane xwe de ku wê hertimî wê bixwezê ku ew bi wê re rabê jî. Ku ew wê xosletê pêkbênê jî û pêkneyênê jî wê bi wê rengê bê.

Jina wê, di wê dema ku wê were dema 22 saliya xwe wê weke jinek ciwan, por dirêj û xweşik wê were dîtîn. Wê, pora wê reş û dirêj û wê weke dema ku wê ji dûr ve wê li wê binerê wê bi rûdêna wê re wê di ahengekê de wê, dîmenekê xweşik wê bi wê re wê bînenê berçav. Wê bi wê re wê, xwediyê dîmenekê dîtbar ê bi xwe re bê li berçavan.

Di nava civakê de wê, hertimî wê weke ku wê li dora saqizê û herêmên din ên kurdistanê wê tişteke wê xwe bi awayekê pirsgirêk wê bide dîyarkirin. Rejimên serdest wê, bi têngîna baweriyê wê bixwestin ku ew sazûman bikin lê civak wê ji nava xwe ve wê bixwezê ku ew bi kevneşopiyên xwe yên civakî ew bi wê rengê li ser başîyên xwe re ew bijî û xwe bide dîyarkirin. Ber vê yekê wê hertimî wê ev wê ji wê aliyê ve wê werina hemberî hev. Wê, di wê rengê de wê, têngînen baweriyê wê hertimî wê, li wê herêm wê, weke di nava şer de bin bi zanîn û orf û adetên civakî re. Ji aliyekê ve jî wê, ji aliyê hêz û rayadarên rejimê ve jî

wê ew bizane wê li dijî wê rengê jîyane civakê wê, werê bi pozisyon kirin.

Di wê rengê de wê, kes wê yan bi civaketiya xwe wê bijî û yan jî wê bi baweriya xwe wê bijî. Wê dema ku wê bahsa jîyankirina wê bi baweriyê wê were kirin wê weke ku wê çawa wê li gorî rejimê û xwestekên wê bijî wê di dîmenekê de wê were bi awa û pozisyonkirin û wê ya ku wê ji wê were fahmkirin wê ew bê. Lê ji aliyê din ve jî wê, dema ku wê li gorî civaketiya xwe wê bijî wê li gorî orf û adet û kevneşopîyên xwe wê li ser temenê xwe wê bijî wê di wê temenê de wê di dîmenekê de wê xwe bide dîyarkirin. Ji wê aliyê ve wê, civak û baweriya wê li ser wê temenê wê, hertimî wê di pozisyonê dijber de wê di dîmenekê de wê xwe bi awayekê wê bidina dîyarkirin.

Hinek pêşîyên civakê hertimî digotin ku wê, mirov wê çî bijî wê di xwe de wê bijî û wê di xwe de wê bijî, wê dema ku wê, ew bi wê rengê jîya wê bi xwe re wê bijî, ew bi baweriyê re jî wê wusa bê. Kesê ku ew bi baweriya xwe bijî wê, ew bi wî û baweriya wî re bê. Kesekê din ê sêyem wê, gotin li lê nekeve ku ew li ser wê bibêjê û ankû wê werênê ser ziman. Ew piştre wê bi gotina 'ew di nava wî û xwûdayê wî de ya' re wê biheta formulekirin û wê biheta hanîn li ser ziman. Wê dema ku wê, kesekê din wê dema ku wê li xwe bîne û wê gotinê wê li wê bibêjê wê weke ku wê bê gotin wê weke xwe bikê cihê xwûde de û wê bi xwûde re wê, şîrkîtiyê wê bikê re wê, di rengekê de wê, biheta gotin. Ev ji asta piçûk jî û ya mazin jî wê wusa ba. Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, di demên dawî de ku wê, rayadarên rêveberîyê wê bi zêdeyî wê bi wê derkevina li pêş wê hertimî wê bahsa ol û baweriyê wê bikin û wê, bixwezî ku ew di wê temenê de wê ew çî bêjin weke wan were jinkirin jî wê, ew wê weke tîgînek olî û ankû wê xwestekê olî û bawerî jî wê nema ba. Wê ew tenê wê weke xwestekê ku wê li gorî wan û tîgîna wan ya birdozîkî ku wan dixwest bidan jîyandin ba. Yan jî wê dema ku wê, jina ku wê navê wê jina bê ku wê ji dê û bavê xwe ev nav girtibê û bo wê pîroz bê wê ber ku ew navê wê yê kurdî bê ew li wê were qadaxkirin û navê 'mehse' weke navê 'meşrû' û ne qadaxa wê li wê were kirin û wê bi wê rengê wê were ser ziman. Ev rewş wê, di wê temenê de wê, hertimî wê weke rewşek ku wê, tîgînek zêhnî ku wê bixwesta ku wê mirov wê çawa wê li gorî wê bijîya û wê weke wê bijîya ba. Nexwe wê ne weke tîgîne ku mirov wê bi wê weke li gorî tîgînek bawerî û ankû olî û hwd ba. Wê di wê temenê de wê di wê temenê de wê tîgînin nîjadî û desthilatî ku wê di zik hev de wê bi wê re wê bi wê re wê werina pênasekirin wê bi

wê re wê kariba tenê ev rewş bi wê rengê ew biheta fahmkirin û salixkirin. Di dewama wê de wê dikarî wê bi wê re wê li ser wê re wê li wê bihizirîya wê bihanîya li ser ziman.

Ji aliyekê wê yê din jî ve wê mijare salixkirinê wê di wê temenê de wê, di wê temenê de wê, hertimî wê weke mijarek ku wê hem di hundurê mirov de û dervî mirov de jî wê temenê bertekê ba. Ku xwûdayek heba wê ya ku ew dayî ku ez bi hebûna min bê û aqilê min û encamên wê ba ew, wê çawa wê kesekê din wê wê mafê wê di xwe de wê bibînê û wê ew wê, red bikê û ankû wê qadaxabikê. Ew qadaxa wê weke dijî xwûdayê ku ew navê wê bikardihanîn û ankû ew bi navê wê dikirin jî wê weke dijberîya li wî xwûdayî bixwe jî ba. Wê ne tenê wê weke şîrkatîyekê bi xwûdayê xwe re ba wê, ji wê zêdetirî wê weke xwe kirina dewêsê de jî ba. Bi gotinek din wê weke ku ew xwûdayê xwe derbê lê bikin, bikujin û li şûnê li taxtê wî rûnihin wê di dîmenekê de wê karibê wê fahmbikê.

Di wê temenê de wê, di nava têgîna bawerî û ummetîyê de wê, ev alî wê bi zêdeyî wê weke aliyên ku wê bi rayadarên rêveber re ku wê xwe di rengekê de wê bidan dîyarkirin ba. Wê di wê temenê de wê çawa wê, bi xwe re wê bidan dîyarkirin ba. Li kurdistanê wê kesekê ku wê di nava civake kurd de wê bijîya wê ev alî wê bi awayekê zindî wê her roj wê weke ku wê bi wan re wê rû bi rû maba. Weke Jina wê, bi wan re wê, jîya ba û wê her roj wê di jîyane xwe de wê, bi wan re wê, rû bi rû wê maba.

Kesekê ku wê dema ku wê, xwe weke 'polisê rewîstê' wê bida dîyarkirin û wê ji kesekê re wê çawa wê bigota ku ew bi rewîst bê û ankû ne bi rewîst bê? Ew kes wê dema ku wê bikê wê di serî de wê ew xwe di pozisyonek bêrewîst de wê bide dîyarkirin û wê bide li rû. Wê di wê temenê de wê di dîmenekê de wê, karibê wê bi hesanî wê bi wê rengê bi wê rengê wê salixbikê û wê werênê ser ziman.

Li herêmên kurdistanê ên weke saqiz, meriwan, sînê û hemû deverên din wê ev rewş wê, weke aliyên ku mirov wê di nava jîyane xwe de wê, rastî wê were bê. Wê kesek wê, çi bikê wê di nava wî û xwûdayê wî de bê. Ew jin jî bê û mêr jî bê. Li kesekê din bi ti awayê gotin lê nakeve ku ew gotinê bibêjê. Wê dema ku wî gotin got weke kesê sêyem wê demê wê, nikaribê wê bi ol û baweriyê û ankû rewîstê wê re wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Wê nikaribê wê bi edeb û haya mirov re wê şîrovebikê.

Gelek jinên ciwan wê ber ku wê ew wê di xwe de wê pîrr zêde wê, hîsbikin wê dawîyê li jîyane xwe wê bênin. Wê, dawî li jîyane xwe hanîna wan wê, weke raperîna wan ya li ser navê rewîst, zanîn û xwûda

bixwê jî ku wê li dijî wan kiryarên bi wê rengê ên ku wê kesek wê li ser gotinên bi wê rengê re wê, ew wê mafê wê di xwe de wê bibînê û wê, mudahaleyê wê li jîyane kesek din wê bikê.

Ew jinên ciwan wê di wê rewşê de wê zêdetirî wê ew wê, di xwe de wê hîsbikin û wê, weke kesna bi rûmet ku ew wê hertimî wê hebin û wê navê wan wê bi wê rengê wê pêwîst bê ku ew were bilêvkin û were ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, di wê temenê de wê, dema ku wê ajo wê bikeve nava mijarê de wê çawa wê mirov wê karibê wê, weke têgînek dûrûst û rawa wê herê bikê? Kesekê ku ew mêr bê û wê dema ku wê, muyekê ji pova jinekê wê di dîtina wê de wê, xirabiya wê jinê wê bibînê wê çawa wê karibê wê rewşê wê weke rewşek bi rewîst û dûrûst wê herê bikê û wê werênê ser ziman? Wê di aslê xwe de wê mirov wê nikarê wê bi ti awayê wê weke têgînek rast û dûrûst wê herê bikê û wê werênê ser ziman.

Ya ku wê li herêmên kurdistanê ku wê li hemberî civakê wê di awayekê de wê were dîtin ku wê were bikarhanîn û derkeve li pêş wê, hinekî jî wê ev bê. Di bin gotina ol û baweriyê de wê, kiryarên qirêt ku wê werina pêşxistin wê, had û hasabên wan nebê. Ji wê re wê, ol û bawerî wê weke ku wê bi rejîma îran û tirkiya wê were dîtin wê tenê wê, weke rewşa malistina bin marşê wê ji wan re wê erkekê wê bibînê. Ber vê yekê wê, mirov nikarê wê weke rewşek baş wê şîrovebikê. Ber vê yekê wê bertekek zêde mazin a ji dil wê hertimî wê li dijî têgîhên ol û baweriyê wê di nava gel de wê hebin. Di wê rewşê de wê, di awayekê de wê, li dijî civakê wê mijare baweriyê wê çawa wê, were bikarhanîn wê, di gelek mijar û rewşên weke yên ku wê werina jinkirin de wê karibin werina kifşkirin. Wê tûndûtûjiya zayendî jî wê weke aliyekê ku wê di dewama wê de wê li dijî civakê wê, bi awayekê were dîtin ku wê bi awayekê bi sazûmanî wê were pêşxistin.

Di nava jîyane wê ya civakî û malbatî de mirov divê ku wê û jîyane wê fahmbikê. Jina Eminî wê keçek kurd a ku wê, ji wê aliyê ve wê xwediyê rengekê xwe yê teybet ê ku mirov wê, di serî de wê, fahmbikê bê. Di aslê xwe de wê, li ser çî temenê û kevneşopîyê wê dema ku ew wê bibê ku mirov wê fahmnekê wê mirov nikaribê wê di reng û awayekê de wê baş û di rastiya wê de wê fahmbikê.

Piştî demên klasik ên civakî wê di demên hemdem de wê, çandek civakî wê pêşkeve û wê di wê de wê, têgihîştina zanînê, bedewiyê, delalîyê, xweşikatiyê, azadiyê û serbestîtiyê ku wê di temenê kiryar û kirinên mirov de wê, cih bigrin wê derkevina li pêş. Li ser wê temenê wê,

dibînê ku wê, çawa wê, xwediyê renekê jîyanê bê wê dikarê wê bi wê re wê fahmbikê.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, çawa wê, bi bedewî wê bijî wê, bi wê re wê, derkeve li pêş. Di aslê xwe de wê, dikarê wê bi wê re wê, di awayekê de wê, werênê ser ziman ku wê, li ser wê temenê wê, xwediyê renekê jîyanê a bi xwe ku wê pêşkeve re wê, were dîtin ku wê pêşkeve û wê derkeve li pêş.

Jina emînî wê, di nava malbate wê de wê, bi wê rengê wê, weke ku wê, were dîtin wê xwediyê temenekê pêşketinê bê. Wê bi wê rengê wê derkeve li pêş. Kevneşopîya tekoşîna maf û azadiyê a ku wê piştî komara kurd a mihabadê ku wê biafirê wê bandûra wê di demên piştê wê, di nava têgihîştina maf û azadiyê a civakê de wê bi awayekê teybet wê xwe bide dîyarkirin. Wê li ser wê re wê, bi wê re wê, bandûra wê, di nava civakê de wê xwe bide dîyarkirin.

Di demên piştê ên rewşên weke yên bi navê 'şoreşa olî' ku wê bi navê îranê re wê were hanîn li ser ziman jî wê, di aslê xwe de wê, di kirdeya wê gotinê de wê, ji wê rengê ku wê weke yê 'rengê şoreşê' wê bi wê re wê were pênasekirin wê cihêtir wê di mejiyê mirovan de wê, bi têgîna maf û azadiyê wê hebûba. Wê li ser wê re wê, hertimî wê zêdetirî wê bi armanca xwe gihandina maf û azadiyê, di jîyane xwe de çêkirina pêşketinek baştirîn û hwd wê, bi wan re wê bibê û wê xwe bide dîyarkirin.

Ev wê weke lêpîrsîn û lêkolînek ku wê hertimî wê di nava jîyane mirovan de wê xwe bida dîyarkirin ba. Lê rejima ku wê were avakirin wê ji ya berê xwe ku wê rûxand wê pîrr zêde wê xirabtir û wê ne xwediyê ji wê pêştir a qarakterekê pêşketi bê. Ev wê piştê wê, bi kirin û kiryarên wê yên ku ew li dijî civakê ku wê bide nîşandin re wê bide dîyarkirin.

Bi teybetî wê li herêmê wê zêdetirê wê kurd wê ew wê rewşê wê bibînin. Piştî komare kurd a mihabadê û rûxîna wê, di awayekê de wê, li ser wê re wê, lêgerînên bi armanca maf û azadiyê a civakê wê zêdetirê wê pêşkevin û wê derkevina li pêş. Di wê temenê de wê dema ku wê têgîna şoreşa olî a humeyni wê were li rojevê wê bi hêvîya ku ew maf û azadiya wan radestî wan bikê re wê, di pozisyona ku wê weke ji jê re wê bi awayekê objektîv wê bidina piştgir de wê xwe bi awayekê bidina girtin. Lê piştî wê ev rewş wê heta dema ku wê humeyni bi xwe wê fetwa serê kurdan wê bide wê ev rewş wê bi wan re wê bidomê. Piştî wê êdî wê di dewama wê de wê weke ku mirov wê karibê wê kifşbikê û wê werênê ser ziman wê, êdî wê cihê bûn û ketina nava lêgerîna maf û azadiya xwe

a kurdan de jê wê bi wê re wê, di awayekê de wê, êdî wê, bibê û wê xwe bide domandin.

Derketina li holê a komên tekoşar ên çekdar bo tekosîna civakî a maf û azadiyê wê li ser wê temenê wê bibin û wê xwe bidina dîyarkirin. Piştî wê re wê di wê temenê de wê pêvajoyek nû a din wê li herêmê wê xwe bi wan re wê bide dîyarkirin. Di wê temenê de wê rewşa ku ew afirî jî wê bi ermanca bi wan bi şûn ve gav dana avêtinê bê û ankû bêdengkirin û tafisandina wan bê wê, kiryarên weke bi tûndûtûjîyê, bi dervekirinê, destavêjinên qirêt ên weke bi zayendî û hwd wê, di wê temenê de wê di temenekê dij-civakî de wê were dîtin ku wê werina kirin. Wê dema ku mirov wê demên berî Jina emînî wê li wan binerê wê di wê temenê de wê keçên ku ew weke dawî li jîyane xwe hanîna û ankû yên ku ew berê weke şêrîn elemxûlî ku ew hatina girtin û bi dervekirin wê bi teybetî wê li ser wê temenê wê gelek minaqên wê yên ku mirov wan yek bi yek wan kifşbikê û wan werênê ser ziman wan kifşbikê û werênê ser ziman.

Ev demên civakê ên berê wê weke demna ku wê ji wê aliyê ve wê bi gelek awa û aliyên wan re wê pêwîstîya fahmkirina wan wê hebê bê. Di dewama wê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, di wê temenê de wê weke aliyekê wê yê din ê ku mirov wê karibê wê di wê temenê de wê fahmbikê û wê werênê ser ziman wê bibê.

Di aslê xwe de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê mijare civakê wê, di wê temenê de wê xwe di rengê de wê, weke mijarek giring a ku wê di her awayê de wê temenê wan mudahaleyên ku wê bibin re wê biafirênê bê. Wê ji demên berî jina emînî û heta dema wê hemû rewşên destavêtinê ên ku wê di wê temenê de wê, werina kirin wê yek bi yek wê pêwîstîya weke rewşên ku ew çawa wê bi wan wê weke mudahale li nava civakê û li rayên wê yên berxwedanê wê werina kirin wê di wê temenê de wê were kirin bê.

Di awayekê de wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, mijare civakê wê bi wê rengê wê weke aliyekê giring ê navendî wê di wê rewşê de wê weke ku wê biafirênê bê. Li ser wê temenê wê, rewşa weke ya jina emînî bê û keçên din ên kurd ên ku ew bi wê rengê rastî heman mudahaleyê hatina wê hemû jî wê, di wê temenê de wê, di çerçoveya wê nêzbûna li wan û li wan pêşxistina rewşên weke yên tûndûtûjîyê wê, temen û awayekê wan ê ku mirov wê karibê bi teybetî kifşbikê û werênê ser ziman wê hebê bê.

Li rojhilatê kurdistanê wê ev rewş û kiryar wê di awayekê de wê bi zêdeyî wê di awayekê de wê çawa wê weke aliyekê ku wê bi wan re wê

muudahale li navaroka civakê wê were kirin wê bi wê re wê were pêşxistin. Di wê temenê de wê rewşên weke destavêtinê, tengezerkirinê û hwd wê bi wê re wê were pêşxistin. Di wê temenê de wê di dewama wê de wê bi wê re wê re wê ew wê were lê hizirkirin.

Weke ku wê mirov wê di awayekê de wê bi rewşa jina eminî re wê bibînê wê di rewşên bi wê rengê de wê rewşên mudahaleya li jîyane mirov û rewşên destavêtinê ku wê werina pêşxistin wê di wê temenê de wê, di nava civakê de wê, bina temen û sedema bertekên civakî ku wê bi wê re wê werina pêşxistin. Di awayekê de wê rewşa civakî wê di wê temenê de wê, bi wê re wê, di awayekê de wê, bi wê re wê, hertimî wê were li berçav. Lê di wê temenê de wê, di awayekê de wê, ji aliyê rejimê ve wê, çawa wan destavêtinên ku ew dihên kirin wê 'meşrû' wê bidina nîşandin jî wî fektora baweriyê û hwd wê, di wê temenê de wê were bikarhanîn. Di awayekê de wê, ev rewş bi wê rengê ku wê werina pêşxistin wê hemû li komek civakî wê kirina wan û wê di wê temenê de wê, di wê rengê de wê, ji aliyê din ve jî ku wê fektora baweriyê wê, werê hanîn li ser ziman wê ew di wê temenê de wê di serî de wê, ew ên ku wê dikin wê di çerçoveya têgiha rejimê de wê, li ser wê têgîna ku wê xwe li aliyê rejim û baweriyê bi hev re wê li dijî wê hebûna civakî wê bidina nîşandin re wê di regekê de wê, bi wê re wê di awayekê de wê weke ku wê bê dîtin.

Di wê temenê de wê ev wê weke aliyekê ku wê çawa wê bi wê rengê wê bi wê çawa wê bawerî wê weke fektorek tafisandin û tûndûtûjîyê a bi pergala wê were bikarhanîn wê, di wê rengê de wê were dîtin. `Di çerçoveya têgîna baweriyê de wê di aslê xwe de wê ew nebê ku wê ji kesekê din rewê bê gotin ku wê `tê yê weke min bijî' bê. Ev wê ne têgînek meşrû bê. Ku mirov di rastiya baweriyê de wê, li wê bihizirê wê, di wê temenê de wê herkesek wê bi bawerîya xwe re wê hebê. Lê wê di wê temenê de wê di wê rengê de wê, bikarhanîna wê ji baweriyê zêdetirî wê di temenê têgînek zêhnî ku wê bingîha wê li ser çerçoveyek nîjadî wê hatibê rûniştandin wê bi wê re wê karibê wê fahmbikê wê werênê ser ziman. Wê di awayekê din de jî wê di kirdeya wê çerçoveyê de wê, çerçoveya desthilatî ku wê bi rejim û rêveberîya wê re wê were lê holê wê di wê temenê de wê, bi wê re wê karibê wê werênê ser ziman.

Di mijare fahmkirina têgîna baweriyê û civakê de wê, di aslê xwe de wê ji wê aliyê ve wê pêwîst bê ku mirov wê ji gelek aliyan ve wê di wê temenê de wê kifşbikê û wê werênê ser ziman bê. Di dewama wê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê mijare baweriyê wê di wê temenê de

wê kirdeyên ku ew li wê hatina lê kirin wê di wê rengê de wê bi temen û têtînek desthilatî û hwd re wê, di wê çerçoveyê de wê were dîtin. Di dewama wê de wê, 'weke hev'kirina ku wê di wê temenê de wê, di çerçoveya têtîna weke bi heman baweriyê ku wê were ser ziman wê di aslê xwe de wê, di rengê de wê, di wê çerçoveya zêhnî de wê karibê wê fahmbikê bê.

Di awayekê de wê, ev rewş wê, di wê temenê de wê, dema ku mirov wê, di çerçoveya baweriyê de wê hilde li dest wê zêde di çerçoveya têtîna baweriyê de wê tiştê ku mirov wê bibêjê wê nebê. Tenê wê hinek kiryarên ku wê bi wê rengê wê werina salixkirin û gotin kirin û wê di dewama wê de wê bi wan re wê, çûyina li ser beşên civakê û hwd û pê de wê ti tiştê din wê bi rastîni wê bi navê baweriyê wê nebê. Di awayekê din de jî wê di aslê xwe de wê pîvanên rewîstê û hwd ku wê bi wê re wê were lê hizirkirin wê di temenê xwe de wê, bêrewîstî wê, hikmê xwe di wan de wê serwer bikê. Wê bi wê rengê wê, di wê temenê de wê, bide dîyarkirin. Wê dema ku wê di rengê wê weke ku wê di rewşa weke ya rewşên destavêtina keçikan û girtinên ji beşên civakê û bi wê rengê bi wê avêtina zindanê û hwd ku wê were kirin ku wê bê kirin wê demê wê rastîya wê hingî wê ev bê û wê, di wê temenê de wê mirov nikaribê wê di çerçoveyek baweriyê de jî wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman.

Di aslê xwe de wê ev rewşên weke yên bi jina emînî û hwd re ku wê werina dîtin wê bi gelek keçikên din ên kurd re jî wê were dîtin û wê di awayekê de wê, di nava komcivakên din de jî wê di rengê de wê were dîtin ku wê were pêşxistin. Di wê temenê de wê, ev rewş wê pêwîstîya şîroveyek civakî û baweriyê cihê û cihê wê hebê. Di wê temenê de wê, di wê çerçoveyê de wê, di wê rengê de wê, di van minaqan de wê were dîtin ku wê çawa wê, baweri wê bi rehetî û wê bi awayel bêwijdanî wê li dijî civakê wê were bikarhanîn wê minaqe wê were dîtin.

Di wê temenê de wê di dewama wê de wê, di awayekê de wê ev wê, di rengê de wê bi wê re wê were dîtin. Wekî din wê weke aliyekê wê yê din jî wê dikarê wê bi wê re wê werênê ser ziman ku wê mijare civakê wê di wê rengê de wê, di awayekê de wê ji wê aliyê ve wê hilde li dest.

Civaketî wê weke xosletekê jîyane mirov bê. Wê di wê temenê de wê, ji aliyê wan komên civakî ve wê li leyha desthilat û rejimê wê çawa wê li dijî wan wê were bikarhanîn wê minaqe wê bi wê re wê were dîtin. Di wê rengê de wê, jinên bi rûmet ên weke jina emînî wê tenê û tenê wê minaq û dagera wê biafirênin ku wê çawa wê di wê rengê de wê, di awayekê de wê, li dijî civakê wê were bikarhanîn. Van rewşên bi wê rengê ên weke

destavêtinê ku mirov wê karibê kifşbikê wê hinek minaqên din re jî wê karibê wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman.

Minaq wê saddam wê dema ku wê, pêvajoyên hêrişê wê li civake kurd wê bikê wê, di awayekê de wê mêran bikujê û wê keç zaroyan wê hemûyan wê weke koleyan berhev bikin û wê bibina deverên nedîyar. Wê dema ku wê di temenê wan destavêtinên rayaderên îranî ên ku ew dikin ku mirov lê bikolê wê heman zêhniyet ku wê bi şewayekê din wê rengê kiryarên xwe wê bide dîyarkirin wê karibê wê bi wê re wê kifşbikê û wê werênê ser ziman. Di wê temenê de wê, wê bi wê re wê, bawerî wê, ji têngîna maf û azadiyê wê dûr were kirin û wê bi wê re wê were lê hizirkirin. Di aslê xwe de wê di cewherê baweriyê de wê, li dijî ne haqî û ankû ne rastiye wê hertimî wê sekin in wê hebê. Lê wê çawa wê, di wê rengê de wê, bi wê pêşîya bertekên li dijî nehaqiyê û ankû ne rastiye wê bigirin û ankû wê di wê temenê de wê nehêlin ku wê ti bertek wê bèn nîşandin wê bi wê re wê di rengê de wê karibê wê bi wê re wê were lê hizirkirin. Di wê temenê de wê dikarê wê bi wê re wê di awayekê de wê bi wê re wê li wê hizirê û wê werênê ser ziman. Ev rewşên weke yên bi baweriyê ku wê çawa wê bi wê pêşîya bertekên civakî wê bigirin wê, rejima tirk jî wê bi wê rengê wê li dijî civakê û biteybetî li dijî bertekên li dijî civake kurd wê bikarbênê. Wekî din wê rêveberîyek ku ew xwe weke 'oldar' bide nîşandin ku wê bi wê re wê ew kiryar li dijî civakê û ankû beşek civakê wê werina pêşxistin wê, di wê rengê de wê, ber ku wê, rêveberîya 'oldar' wê kirina wê weke 'rast' bê wê were pênasekirin û wê were hanîn li ser ziman. Yan jî wê di wê temenê de wê li hemberî wê weke bi bêdengî wê were sekin in. Ji wê aliyê ve jî wê çawa wê bawerî wê li dijî civakê wê were bikarhanîn wê di aslê xwe de wê pêwîst bê ku mirov wê hinekî din wê li ser wê bisekinê bê.

Jina emînî û dirîşma 'jin, jîyan û azadiyê'

Di kurdî de wê wateya gotina jîyanê wê li ser temenê bûnê wê ava bê. Wê weki din wê navê jin ê jî wê dema ku mirov li wateya wê bihizirê wê li ser temenê bûnê û ankû bûyina jîyanê re wê bi morfolojikî wê karibê jî wê were derhanîn.

Di awayekê din de jî wê rewşa jîyane civakê de wê, dema ku mirov wê bahsa jinê wê bikê wê kevneşopîyên wê yên civakî wê, diserî de wê, di wê rengê de wê li pêş bin. Minaq wê li kurdistanê wê destûra 'kevneşopîya hemawiyê' ku wê weke destûra jinê a civakî a bingihîn jî wê di awayekê de wê karibê were pênasekirin wê bi wê re wê jin wê

weke rûmetê wê were dîtin û wê di wê temenê de wê ew wê bi wîna wê re wê were pênasekirin û wê were ser ziman.

Di wê temenê de wê, di aslê xwe de wê dema ku em, wan rêgez û têtîngên bi wê rengê di çerçoveya têtîngêna civakî de wê hilde li dest wê, karibê wê bi rehetî wê fahmbikê ku wê ber çî wê û çawa wê jin wê weke kirdeyek jîyanê wê, di nava baweriyên kurdistanî de wê weke têtîngêna pîrozî jî wê were dîtin. Wê demên ku wê DAÎŞ wê hêrîşî kurdistanîyan wê li herêmê bikê wê wê nûqteyê wê bikê û wê di serî de wê hêrîşên xwe li jînê wê bikê. Ber ku wê di kirdeya jinê de wê nirxek pîrozî û li rex wê ya civakê bi rûmetî wê hebê û wê di wê temenê de wê, weke ku wê dema ku ew hêrîşî wê dikin wê weke ku wê hêrîşî civakê bi nirxek wê ya baweriyê jî wê were kirin wê li wê were tefkirkirin.

Ber vê yekê wê di wê temenê de wê, mijare jinê wê ne belesebeb bê ku wê li kurdistanê wê di wê temenê de wê bi zêdeyî wê, di nava pêvajoyên hêrîşê de wê bi zêdeyî wê derkeve li pêş. Di aslê xwe de wê, dema ku mirov wê hilde li dest wê, di wê temenê de wê bi nirxên wê yên civakî re ku wê girêdayî wê werênê ser ziman wê, di wê temenê de wê, weke aliyekê wê yê teybet bê ku mirov wê di serî de wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê.

Di awayekê din de wê, dikarê wê weke ku wê di demên dawî de wê, bi pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ên li kurdistanîyan ku wê bibin re wê ew wê were dîtin ku wê jin wê weke çavkaniyek civakî a sereka ku wê bê kirin çerçoveya wê pêvajoya hêrîşê de. Gotinên weke 'mêran bikujin ku dest dênina ser jinên wan' wê, di wê temenê de wê, werina bi lêvkirin. Gelek komên xov û ku weke iblisên sedsalê wê hêrîşî kurdistanîyan wê bikin wê, di wê temenê de wê, bi wê mantiqê ku wê, kurdekê bikujin û wê jinekê wê bi wê rengê wê ji xwe re wê bibin re wê, werina kirina nava wê pêvajoya şer de.

Di wê temenê de wê, dema ku wê hêrîşî şengalê civake kurd a êzdayî wê were kirin wê di wê temenê de wê bi wê mantiqê di serî de wê bi awayekê hovane wê were hêrîş lê kirin. Pêvajoya DAÎŞê wê destpêka pêvajoyên wê yên hêrîşê û bi rêxistinkirina wê ji îranê wê destpêkê. Di temenê wê de wê tirkiya û îran wê hebin. Di demên destpêkê ên wê de wê kiryarên weke mijare nûxûmandinê ku wê bi wê rengê wê weke bûyarên ku wê rûdidin wê werina ser ziman wê, di wê demê de wê hinekî jî wê di wê temenê de wê bibin. Di dewama wê de wê piştî ku wê. T. Ardogan wê dema ku wê herê Îranê û wê li 'qasra qasrî şêrîne' wê li hev rûnihin wê bi hev re wê destpêka pêvajoyên hêrîşên li civake kurd wê bi

hev re wê di wê demê de wê bidina destpêkirin. Piştî wê, wê dema ku wê T. Ardogan wê gera xwe wê li brukselê wê bikê û pê de wê, wê dema ku wê ya ku ew dixwezî ku wê bidest nexin êdî wê, wê zor wê bidina pêvajoyên şerê rejîma îran û tirkîya ê di çerçoveya wê konseptî wan a şer a bi navê DAÎŞê ku wê li dijî civake kurd wê li her çar beşên kurdistanê wê bidina destpêkirin.

Ev pêvajo wê piştî wê di awayekê de wê weke ku mirov wê dibînê wê, bê pêşxistin. Piştî hevditina rayarên îranî û tirk li qasra sadabadê a qasrê şerînê û pê de wê, di encama wê de wê, pêvajoya şer wê bi radestkirina balyozxane tirk bi gelek cebilxaneyên ku ew berê di wê de hatina berhevkirin re wê, bî dayîn li dest DAÎŞê. Di wê temenê de wê, bi wê rengê wê weke û bi gotina 'dagirkirina balyozxanê' ku wê werina ser ziman wê di serî de wê, di aslê xwe de wê, di awayekê de wê, weke gotinên ku wê, manipulakirinê bin. Di wê temenê de wê, ji kijan nûqtayê wê bidina destpêkirin û wê komkujiyên sivilên êzîdî û suryanî ku wê bi wan pêşî bidina kirin û hwd re wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê, bi wê re wê, were destpêkirin.

Ev pêvajo wê, di awayekê de wê, pêvajoyek ku wê hêvîyek mazin wê bi wê hatiba kirin. LI gorî wan wê, DAÎŞê wê qatî wê encam bidest bixista û wê bi temenî li herêmê wê derbe l îstatûya kurd wê biheta xistin. Lê ev bi serneket. Piştî ku ev bi serneket êdî ku ew hem di destê îran û tirkîya de ma wê êdî wê îran wê komên bi navê 'haşdî-sabî' û hwd wê werina pêşxistin. Wê di wê temenê de wê ev ji aliyê îranê ve wê weke komên wê yê bergirî bê. Ji aliyê tirkîya ve jî wê rewşa pêvajoyên bi hêrîşên li bajarên kurdan û piştî konseptî şer a bi navê 'tesebûsa derbeyê' ku wê were pêşxistin û wê di wê temenê de wê, bi wê û encamên wê re wê, rejîma şer wê çawa wê bi berdewamî wê were pêşxistin û domandin wê were pêşxistin. Ev rewşa bi navê 'tesebûsa derbayê' wê di wê temenê de wê, rengê konseptî şer a piştî wê demê bê. Wê konseptî şer a rejîmê a piştî şikeştina DAÎŞê û dewama wê bê.

Di wê temenê de wê, di rengê de wê, weke aliyekê wê yê din jî wê di dewama wê de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê ev rewş wê, di wê temenê de wê, ji xwe wê piştî wê bi encamên wê re wê were dîtîn. Rejîma yekkesî ku wê were pêşxistin û pêvajoya bi karhanîna çekê kimyewî ji aliyê rejîma tirk ve li dijî civake kurd weke ku wê saddam wê bikê wê, di dewama wê de wê were. Ji dema bikarhanîna çekê kimyewî ji 'geliyê tayra' heta dema 17 cotmeha 2022'an ku wê ji aliyê rejîma tirk ve wê li zapê wê çekên kimyewî wê were bikarhanîn. Wê di wê navberê

de wê, bi awayekê sazûmanî û ankû sistemetikî wê ev pêvajoya bi karhanîna çekên kimyewî wê êdî wê di awayekê de wê were dîtî ku wê were bikarhanîn.

Pêvajoyên barkirina şer li başûrê kurdistanê a ji aliyê rejima tirk ve wê di wê demê de wê bi wê re wê, di awayekê de wê, bi wê re wê, xwe di reng û awayekê de wê bi wê re wê, bide dîyarkirin. Di wê temenê de wê, li gelek deveran wê bi awayekê plankirî wê ev çekên kimyewî ku wê ji hundur ve wê çawa wê mudaheleyê li sînîrên mirovan wê bikê û ankû wê, li qasên mirov wê bikin û wê bi wê re wê dawî li jîyane mirov wê were wê bi wê re wê were dîtî ku wê were bikarhanîn. Ev wê ji aliyê sazîyên navnetewî **ên weke** IPPNW û hwd ve jî wê bi awayekê ku wê li qadê wê lêkolînên fizikî wê bikin re wê were misogerkirin û piştrastkirin.

Di wê temenê de wê ev wê, di awayekê de wê, were dîtî ku wê li kurdistanê wê, pêvajoyek çawa a şer wê li dijî civake kurd wê were pêşxistin wê di aslê xwe de wê, di çerçoveya wê de jî wê nîşanaka wê bê.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, mijare bikarhanîna çekên kimyewî ev wê di pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li dijî rojava de jî wê, bi awayekê wê, were bikarhanîn. Li dijî civakê serîlêdana li çekên ku wê bi komî wê bi wan komkujiyan wê bikin wê di wê temenê de wê di wê pêvajoyê de wê derkeve li pêş. Lê di wê pêvajoya bikarhanîna çekên kimyewî ên ji aliyê rejima tirk ve ku wê werina bikarhanîn jî lê ti sazîyên navnetewî wê li dijî wê heta wê demê jî wê zêde ti bertekên wan nebin.

Di pêvajoya hêrîşên li dijî civakê de wê, di wê temenê de wê, li kurdistanê wê, pêvajoya şer wê, di wê temenê de wê, weke pêvajoyek bi hêrîşî ên li dijî civake kurd ku wê werina pêşxistin wê were dîtî. Li hemberî wê, di awayekê din de jî wê hinek komên ku ew weke di nava rêveberîya başûr de na jî wê di awayekê de wê, ji wan hêrîşên xwe re wê bi awayekê zimnî wê bikina piştgir. Di awayekê de wê nîşanaka wê piştî ku wê tevgera kurd ku wê tekoşîna maf û azadiyê bi rejima tirk dikê ku wê hin maskeyên bi wan xwe ji gaza kimyewî parastinê ku wê bînina başûr û ew wê, dest dênina ser wan û wê di temen û dîmenekê kriminal de wê, li pêş çapameniyê wê rêzbin û wê werênina ser ziman wê, weke nîşanaka komên piştî ên ku wê bi çekên kimyewî wê werina kirin jî wê bibê bê. Ji xwe piştî wê, êdî wê nûceyên ku wê ji herêmê wê werin wê di wan de wê were ser ziman ku wê, çawa wê, bi çekên kimyewî wê hêrîş li kurdan wê were kirin û wê di wan de wê bi koman wê ciwanên kurd wê werina qatilkirin.

Ev pêvajoyê wê weke pêvajoya ku wê di awayekê de wê, di demên dawî de wê, li kurdistanê wê bibin bin. Lê li vir wê, di wê temenê de wê, tevî wan pêvajoyên bi hêrîşên şerên kimyewî jî wê li rojhilatê kurdistanê wê piştî keça kurd jina emînî ku wê ji aliyê polisê iranî ve wê, weke ku wê di çepameniyê de wê were ser ziman ku wê, bi hênceta serê wê vekirîya wê li wê were xistin heta ku ew bikeve komayê û piştî ku wê, bê rakirin li nexweşxane wê, lê wê jîyane xwe wê ji dest bide.

Rewşa jina emînî û bertekên piştî wê re wê, divê ku mirov wan bi teybetî di dewama wê de wê di çerçoveya raperînek civakî û serhildanê de wê, hilde li dest û wê werênê ser ziman.

Jina emîn bi çerçoveya wê ya civakî

Wê dema ku mirov wê bahsa çerçoveya wê ya civakî wê bikê wê, di serî de wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê xwe bi wê re wê, di wê rengê de wê bi wê re wê, weke ku wê karibê bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê, mijare civak û baweriyê wê, di her demê de wê, weke du fektorên ku wê bi hev re wê, di rengekê de wê weke bînan hanîn berhev. Di wê rengê de wê, bawerî wê weke reng û temenê ku wê bi wê li jîyane mirov wê mudahale wê werê lêkirin wê bi wê armancê wê hertimî wê were bikarhanîn. Ji xwe wê dema ku wê bahsa qatilkirina jina emînî wê were kirin wê di wê temenê de wê, di destpêkê de wê di dîmenekê de wê, li wê were ser ziman.

Bawerî ku wê weke tîgînek jiyane mirov bi rengekê bikira wê, bê temenê mudahale tundûtûji û hwd di wê temenê de. Wê di wê rengê de wê bi wê re wê were lê hizirkirin. Wê mijare jina emînî wê ber ku wê, di nava çerçoveya wê ya civakê de wê were dîtin û wê, di wê temenê de wê di kirdeya baweriyê de wê, temenê hêrîşên kêmtewî ku wê di temenê wê de wê were bi temenkirin re wê, êdî wê bi wê re wê bi girseyî wê bertek wê li ser wê re wê were dayin nîşandin.

Mijare jina emînî wê weke mijare civakî bê. Wê rastiya wê weke rastîyek civakî a giştî bê. Wê tiştê ku wê werina serê wê, weke wê gelek kesên din wê ji heman civakê wê, encamên wê bi wê rengê wê bijîn. Ber vê yekê wê giring bê ku wê weke nûqtetekê wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman.

Piştî rewşa jina emînî hat bihîstin wê, di awayekê de wê, bertekên civakî wê ji hemû herêmên dînya kurdistanê wê bo wê werina nîşandin. Di wê temenê de wê li ser temenekê civakî wê karibê wê li wê bihizirê bê.

Di aslê xwe de wê rewşa bertek û raperînên civakî ên piştî Jina emînî re ku wê li ser wê re wê bo wê bên dayin nîşandin wan dikarê di dîmenekê din de wê, şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Wê dema ku mirov li wan bertekan dînerê wê dibînê ku wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê xwe di dewama wê de wê bi wê re wê, di wê rengê de wê xwe bide dîyarkirin.

Weki din wê bertekên ku wê weke 'sehildana jina emînî' jî wê werina bi navkirin wê, dema ku mirov li wan dînerê wê, rewşa destpêka şoreşa fîransa ku wê bi raperînên kedkaran re wê were dîtin û wê piştê wê weke 'komina parisê' jî wê werina bi navkirin wê, di rengekê wê weke wê rengê de jî wê karibê wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Di wê temenê de wê di awayekê de wê, di aslê xwe de wê, di wê rengê de wê, di awayekê de wê weke ku mirov wê dikarê wê şîrovebikê wê were dîtin.

Di wê temenê de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê, rewşa xwepêşandinên gel ku wê bi awayekê raperînî wê xwe bidina dîyarkirin wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê weke komina parisê wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Bertekên jina emînî wê di wê rengê de wê, ne tenê wê weke bertekên bi armanca şermazarkirina wan kiryarên qirêt ên li dijî jinekê bi tenê bin. Wê ji wê zêdetirî wê di awayekê de wê dikarê wê di rengekê de wê dikarê wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman ku wê, wê weke awayekê bertekî ê civakî bê. Di wê temenê de wê, jina emînî wê tenê wê, bê nav û destpêka wê pêvajoya weke ya komina parisê bê. Pêvajoyên berî komina parisê û ku wê dem bi dem wê bi ber wê ve wê herin wê, çawa wê bibin wê, dikarê li ser rewşa jinên ku ew di wê rengê de hatina qatilkirin û ankû girtin û li wan destavêtin. Li mibahadê, sînê, meriwanê, urmiyê û gelek deverên din ên herêmê wê di wê temenê de wê ew temenê wê bibê. Berî wê, rewşê wê, di wê çerçoveyê de ku mirov wê, wê karibê wê, weke nûqtêya bertekê wê li **pêşîya** wê werênê ser ziman wê, li mibahadê wê keçek kurd bi navê ferinaz xosrawanî ku wê di 3ê gûlana 2015an de wê li mibahadê wê rastî heman rewşê wê were û wê rastî destavêtina rayadarek îranî wê were wê, karibê werênê ser ziman. Di wê temenê de wê, piştî wê ku wê were bihîstin wê, bertekên civakî wê bibin û wê heta rewşa şawitandina wê hotelê jî wê herê, Di wê temenê de wê ev rewş wê, di rengekê de wê dikarê wê di wê temenê de wê bi wê re wê, di wê rengê de wê, dikarê wê bi wê re wê, di awayekê de wê werênê ser ziman.

Di aslê xwe de wê, di awayekê de wê rewşa jina emînî û bertekên kurdistanîyan ên li hemberî wê, di wê temenê de wê, dikarê wê, bi teybetî wê werênê ser ziman.

Wekî din wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê mijare rewşa jinê wê di serî de wê, weke aliyekê ku wê bi civaketiya xwe re wê weke felsefeyekê wê di temenê wê de wê hebê. Ji aliyê din ve jî wê dikarê wê bi wê re wê, ji aliyekê din ve wê, werênê ser ziman ku wê mijare mijare rewşa serhildana bi jina eminî re wê bibê wê, weke aliyekê din ê civakî wê bi xwe re wê, werênê li holê li berçav.

Piştî bikarhanîna çekên kimyewî bi dehan qatilkirina ciwanên kurd bi çekên kimyewî wê ev wê zêdetirî wê derkeve li pêş û wê, di awayekê de wê, mijare bertekên li rojhilatê kurdistanê ku wê li şûn xwe wê bide hiştin jî lê wê di wê temenê de wê, van herdû mijaran di awayekê de wan bi heman mantiq û zihniyeta şer a li dijî heman civakê bi rewşa bûyina van herdû rewşan li dijî wê heman civakê re wê fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Di wê temenê de lê wê, di aslê xwe de wê, piştî bertek raperina jina eminî wê li giştîya herêmê wê di awayekê de wê, weke ku wê rewşek nû wê bibê û wê xwe bide dîyarkirin. Rayadarên îranî wê bo ku ew ser wê mijare qirêt binûxûmênin ku wê hameney bixwe wê herê û bi malbate jina eminî re wê hevdfîtinê wê bikê û wê ji wan re wê bênê ser ziman ku wê, weke bixwezê rastiya mijarê were derxistin li holê jî lê wê ev rewş wê tenê wê bi armanca pêşîya bertekan girtin bê. Wê di wê temenê de wê çawa wê wê ser wê hovitiyê wê bidina nûxûmandin û wê di dewama wê de wê bi pergala û konseptê şer a li dijî civakê wê piştî wê komkuji û kirinên bi wê rengê wê li deverên din wê temenê wan wê bi armanca tafisandin û bédengkirina civakê wê çêkirin wê ew serdan û hevdfîtin wê bibê. Wê di wê temenê de wê di wê rengê de wê, dikarê wê bi wê rengê wê bi wê re wê, di awayekê de wê fahmbikê.

Ber ku rayadarên îranî di encama wê hovitiyê de wê, çawa wê bi wê zihniyeta serdest wê were kirin ku ew hat dîtin û wê çawa wê pêşîya rast dîtina wê û pêşîya bertekan li wê bidina girtin wê, bi şit herina bi ser mirovan de. Ji xwe wê di encama wê de wê bi sadan xwepêşandêran wê bi gula li wan raşandinê re wê qatlbikin. Wê tenê wê heta li dora 15 puşperê wê li dora 300 ciwanên rojhilatî wê bi wê rengê wê werina qatilkirin û wê bi sadan wê werina qatilkirin û wê biavêjina zindanên weke yê bi navê 'evin'ê. Ji xwe di heman demê de wê, dana êgir a wê zindanê wê ji aliyê wan komên ku ew bi girseyî hatina girtin û avêtina li zindanê de wê ew wê bê kirin.

Mijare jina eminî wê dema ku mirov wê hilde li dest wê di wê temenê de wê ji van aliyên ve li ser wan bwertekên ku wê bi wê re wê bên dayin

nîşandin re wê, di renekê de wê, bê dîtin û wê were ser ziman. Di aslê xwe de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê, rewşa jina emînî wê li giştîya kurdistanê û dînyê wê di çerçoveya têgîna maf û azadiyê a civakî û zayendî de wê, bê temenê gelek şîyarîyên ku wê, di wê çerçoveyê de wê karibin werina kifşkirin û bên hanîn li ser ziman. Ji wê aliyê ve wê ku wê gelek xwepêşandan wê werina pêşxistin wê bi wan re wê, civak wê rabê ser xwe. Ji aliyekê din ve jî wê, hemû xwepêşandin wê, di awayekê de wê, dibin navê dirîşma 'jin, jîyan, azadî' yê de wê bibin û wê bên pêşxistin. Ev dirîşma wê weke dirîşmeyer ku wê heta wê demê wê bi deh salên bûhûrî li kurdistanê wê, pirr zêde wê, xweşandan wê werina pêşxistin wê, weki din wê li ser wê re wê gelek hanînên li ser ziman wê bibin û wê werina ser ziman. Di wê temenê de wê, ev dirîşm wê di wê temenê de wê, ji wê aliyê ve wê weke navê wê raperîn û serhildana jina emînî wê bê û wê temenê wê bi têgihiştinekê wê biafirênê.

Ji aliyê wê dirîşmê û felsefeya wê ve jî wê divê ku mirov wê hinekî wê di wê temenê de li ser wê bisekinê.

Wê dema ku em ji aliyê felsefeya dirîşmê ve jî wê li wê bihizirin wê dikarin wê di wê rengê de wê, di wê temenê de wê li wê bihizirin û wê, bi wê re wê, di awayekê de wê, werênê ser ziman. Di çerçoveya gotina gotinên 'jin', 'jîyan' û 'azadiyê' de wê, li wê bihizirê wê wateyên van gotinan wê hem bi serê xwe wê di çerçoveya têgîna civakî de wê têgîne wê bide dîyarkirin û hem jî wê bi wateyên li hev honayî re wê di wê temenê de wê têgînekê wê bi xwe re wê di renekê de wê weke ku wê bidina dîyarkirin. Wekî din wê ji aliyekê din ve jî wê dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê ku wê wateya wan gotina wê, ji aliyê jîyane civakî ve wê weke çerçoveyak sazûmanî û bi pergalfî wê bi xwe re wê, di renekê de wê bide dîyarkirin. Mijare jinê wê, di nava civakê de wê li kurdistanê wê heta wê demê wê bi têgîhên weke yên bi kevneşopîya hemawiyî û hwd re wê hemû destavêtin û hêrişên li wê weke li giştîya civakê û rûmeta civakê wê werina kirin re wê were dîtin û wê di wê temenê de wê were hanîn li ser ziman.

Di wê rengê de wê mijare jinê wê, dema ku mirov di çerçoveya wan gotinan de wê bi wê li wê bihizirê wê karibê wê bi wê re wê werênê ser ziman ku wê, li ser wê temenê wê bi wateya wê re wê were lê hizirkirin û tevkirkirin.

Pêvajoyên raperinên civakî ên ku wê weke ji dema ferînaz xosrawanî û heta dema Jina emînî wê di wê temenê de wê weke pêvajoyek civakî a bi

wê li xwe şîyarbûnê jî wê karibê wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê.

Di rewşa pêvajoya bertekên li ser xosrawanî re ku wê werina kirin re wê, di wê çerçoveyê de wê, têgihek bi wê li civakê malbûnê re wê biafirê û wê di wê temenê de wê di awayekê de wê pêşkeve, Wê, encama wê xwe di çerçoveya bertekên li ser jina eminî re wê bi civakî wê werina dayin nîşandin re wê xwe di renekê de wê bi wê re wê bidina dîyarkirin.

Di aslê xwe de wê, di wê temenê de wê, rewşa jina eminî wê, bertekên ku wê bi civakî wê bigihijina li astek jorin de wê di nava civakê de wê bi wê re wê, êdî wê di awayekê de wê xwe bidina domandin.

Jîna eminî wê, pêvajoyên ku wê bi wê re wê bibê û wê bi asta ku wê bigihijiyê de wê, di çerçoveya civakî û mirovî de wê, li ser bertekên ku wê werina dayin nîşandin re wê di renekê de wê, sînorekê wê bi xwe re wê bide kişandin.

Li rojhilatê kurdistanê wê kevneşopîya jinê mejuya wê kevn wê hebê. Wê dema ku em li dîroka wê bihizirin wê bi teybetî demên wê yên hemdem wê ji dema med û heta dema dayika anazê û piştê wê heta xosrawanî û eminî wê di awayekê de wê karibê wê di wê temenê de wê di awayekê de wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Ew hişmendî wê, çendî ku wê heta roja me wê zêde nehatibê rijandin li ser rûpel jî lê wê di awayekê de wê, dikarê wê bi mejiyê civakî ê ku ew bi wê dijî re wê, di renekê de wê kifşbikê û wê werênê ser ziman. Wekî din wê di nava bineterên nivîskî ên bi bawerî û nebaweriyî de jî wê, kirpendinên ku wê li ser wê re wê werina kirin wê di wê temenê de wê, karibê wê, di çerçoveya jîyane civakê de wê di renekê de wê bi wê re wê fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Di mijare jinê de wê, di wê temenê de wê têngînek ku mirov wê dikarê wê bi serê xwe wê weke bi teybetî wê kifşbikê û wê werênê ser ziman wê hebê. Di wê temenê de wê, jin wê weke aliyekê ku wê gotina wê li pêş û bi rûmet wê hertimî wê were pêşwazîkirin bê. Wê di wê rengê de wê di nava civakê de wê, hemû rewşên wê yên jîyanî re wê salixkirinên wê yên ku ew hatina kirin re wê, ew wê, di wê temenê de wê bi wê re wê were ser ziman û wê were naskirin. Di mijare jinê û jîyanê de wê, di wê temenê de wê, ne tenê wê bi ji wê zêdebûnê re wê, weke temenê bûyina civakê wê, biafirênê. Wê her wusa wê bi çanda wê re jî wê, di renekê de wê karibê wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman. Di awayekê de wê dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê

ser ziman ku wê, mijare jin û jîyanê wê di wê temenê de wê bi hev re wê di awayekê de wê were pênasêkirin.

Dema ku mirov wê bahsa jin, jîyan û azadiyê wê bi hev re wê bikê wê di serî de wê, têgîna kevneşopîya civakî a jinê ku wê bi gotina û *kevneşopîya hemawiyê* re wê bi têgînek rêgezî wê were ser ziman wê di cih de wê were berbîra mirov. Wê bi wê re wê, di rengê de wê weke aliyekê wê yê giring wê dikarê wê di dewama wê de wê, werênê ser ziman ku wê, bi wê re wê, derkeve li pêş.

Di nava baweriyên herêmê ên kurdistanî weke êzdayî, yarasanî û hwd de wê, were dîtin ku wê, di awayekê de wê weke nirxekê wê pêşwazîkirina jinê wê, di awayekê de wê, were dîtin. Di nava civakê de jî wê bi wê rengê wê were dîtin ku wê çawa wê derkeve li pêş.

Mijare jinê wê, di awayekê de wê, piştî demên merwanîyan û pê de jî wê weke ku wê, di nava têgihên weke yên bi civakî ku wê werina ser ziman wê weke vegotina mem û zînê bê û ankû ya zembilfiroş û hwd bê wê di nava wê de wê, bi şewayekê ku wê ew rêgezên wê yên civakî û serbestî û ankû bi azadî ku wê li berçav wê bigirin wê bi wê re wê werê hanîn li ser ziman.

Li ser wê temenê wê vegotina mem û zînê wê xosletekê bi xwe re wê bide nîşandin ku mirov wê li vir bi gotinekê nekîrpenê jî wê mirov nikaribê wê ji wê derbas bibê. Wê di wê temenê de wê, bi vegotinên bi wê rengê ên bi êvînî ku wê werina ser ziman wê çawa wê, pîrozî wê bi keseyeta jinê re wê, were bi kirdekirin û ser ziman wê bi wê rengê ku wê di wê de wê were ser ziman wê, li herêmê wê zêde ti mînaqên wê di wê rengê û awayê de wê di aslê xwe de wê newina dîtin.

Di wê temenê de wê mijare têgîna vegotinên civakî de jî wê di wê rengê de wê bi wê re wê werê ser ziman. Di nava nirxên pîroz ên weke êzdayî de jî wê jin wê weke nirxek pîroz wê were dîtin. Weki din di nava zerdeştîyê de jî wê ew wê bi awayekê wê were dîtin. Wê ev wê, di demên piştî wê de jî wê bandûra xwe di rengên fahmkirinê de wê bide dîyarkirin. Ev têgîn jî wê dema ku em çavkaniya wan ya civakî nebînin û wê bi tenê bi serê xwe wê hewlbidin ku em wê fahmbikin wê dîsa wê hinekî wê zor bê ku mirov wan fahmbikê bê.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê bi wê re wê werênê ser ziman ku wê, weke wê, di wê temenê de wê, di demên dawî ên hemdem de jî wê xwe bide dîyarkirin. Di demên dawî ên hemdem de wê li ser temenê civakî wê jin wê bi delalî, bedewî û sipahitiya xwe re wê derkeve li pêş. Wê bi wê re wê, di wê rengê de wê, şîroveyên bi baweriyê ên ku wê li ser temenekê

ku wê di wan de wê vajî wê werina kirin û wê, jin wê, weke kirdeyek bindest wê di wan de wê, were pênasekirin wê derkevina li pêş wê, yekser wê, di awayekê de wê bi wê rengê fahmkirinê re wê weke ku wê were hemberî hev. Ber vê yekê wê li ser wê temenê wê li kurdistanê wê bi zêdeyî wê pirsgirêka zayendî wê dema ku em li ser wê çerçoveyê re wê fahmbikin wê di serî de wê, ev alî wê weke aliyekê tafisandinê wê xwe di rengê de wê bi wê re wê bide dîyarkirin. Di wê rengê de wê, hêrîşên li bedena wê, di aslê xwe de wê çendî ku wê aliyekê wê yê civakî û weke rengê hêrîşa bi armanca li civakê hêrîşkirin wê hebê jî lê wê ji wê zêdetirî wê, di awayekê de wê, aliyên mijarê ên civaknasî, derûnî û hwd jî wê bi keseyetê û wê rengê keseyetê ê ku ew afirîya jî wê hebê. Ber vê yekê wê, di serî de wê ji wan aliyan ve wê xwe di rengê de wê bi wê re wê, di awayekê de wê, bide dîyarkirin. Wê dema ku wê mêrek wê jinek weke ya Jina emînî wê li nava sûkê wê bigirê û wê bi hênceta rengê nûxûmandina wê ku wê weke ku wê di çapameniyê de wê were ser ziman ku wê, êşkence bikê û ankû wê, mafê wê kirina qirêt di xwe de bibênê wê hinekê jî wê temenê wê ev rewşa zêhnî a şarmazarana wê hebê. Di wê rengê de wê, di serî de wê, dikarê wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê dikarê wê di dewama wê de wê, fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Tabî li herêmê û bi teybetî ku kurdiistanê wê dema ku mirov wê mijarê wê hilde li dest wê gelek fektorên din ên ku wê di temenê xwe dana li der a mijarê wê di temenê wê de wê hebê ku mirov wê fahmbikê bê. Minaq wê mijare başûrê kurdistanê û rojavayê kurdistanê ku wê çendî wê rejima tirk û ya îranê wê bi hev re wê li ser temenê nakokiyên ku ew bi wan re di nava civakê de dixwezin bi afirênin û bi wan nakokiyan politikayên xwe yên li ser serê civakê bibina li encamê jî lê wê dîsa wê, bandûra wan nûqtayan wê di pêşketina wê rengê fahmkirinê û hişmendîya wê de wê nikaribê were înkarkirin. Ber vê yekê ya ku wê di wê çerçoveyê de wê, ew wê, di awayekê de wê, bi wê rengê wê, hewlbidin ku ew bînina ser ziman. Yan jî wê, di temenekê dijber de wê, bi wan gotin dana gotinê ku ew li dijî hev bin û bi wê rengê di pozisyonekê de bin wê bi wê rengê wê, karibê wê, werênê ser ziman.

Di wê rengê de wê kurd wê weke 'leyistina li nava kurdan' wê bi navbikin û wê werênina wê werênina ser ziman. Ji wê aliyê ve ku mirov wê werênê ser ziman wê gelek tiştên ku mirov wê werênê ser ziman wê hebin. Lê ev wê bi serê xwe wê weke mijarek din din bê û wê bi serê xwe wê weke mijarekê wê hilde li dest û wê werênê ser ziman. Tenê di çerçoveya mijare me de em dikarin wê ji aliyê bandûra wê ya bi

pêşketina wê re wê, di awayekê de wê werênina ser ziman. Minaq wê, dema ku wê, rewşa raperinên li rojhilatê kurdistanê wê piştî rewşa ferinaz xosrawanî û ankû piştî wê ya Jina emînî wê werênina ser ziman wê di wan de wê, yekser wê pêşî bandûra başûr bi encamên wê re û piştî ya rojava jî wê hebê ku mirov wan li vir di awayekê de bibîrbikê û werênê ser ziman. Ji vê aliyê ve jî wê di dewama wê de wê pêwîst bê ku mirov wê hinekê din li ser wê bisekinê.

Bandûra rojava di raperinên li rojhilat de

Di aslê xwe de wê dema ku mirov wê bahsa bandûra rojava û ankû başûr bikê wê bi xosletên wan ên demê û pêvajoyên wan ên pêşketinê û rewşa wan ya herêmê û ankû cihê wan ê herêmî û hwd re wan bi serê xwe hilde li dest. Di wê temenê de wê pêşî di wê rengê de wê kirpendina li rojava wê, wê li wê bikê wê hinekî jî wê di aslê xwe de wê dîroka wê ya tekoşîna maf û azadiyê re wê, bandûra başûr û ankû encamên wê re ku wê li herêmê wê bibin re wê xwe di rengekê de wê bide dîyarkirin. Di awayekê de wê di dewama encamên zêhnî ên komara mihabadê de ku mirov çendî karibê pêvajoyên pêşketina başûr û desthilatîya wê şîrovebikê wê di awayekê de wê, bi derfet bê ku mirov bahsa bandûra başûr û encamên wê yê 25 salan li rex pêvajoyên tekoşîna kurdistanî ku ew dibê re wê, di çerçoveya pêşketina rojava de wê, di awayekê de wê bi kirpênê û wê werênê ser ziman.

Ber vê yekê wê ev wê di awayekê de wê di zikhev de wê derbas bibin û wê bandûra wan ku wê li hev wê bibê wê di wê temenê de wê direngê de wê weke aliyekê wê yê giring bê ku mirov wê karibê wê di rengekê de wê bi wê re wê, werênê ser ziman.

Di aslê xwe de wê, di wê rengê de wê, bandûra başûr û rojava a li hev wê, çawa wê, di awayekê wê weke di temenê wê têgîna bi dijberîyê wê hinekî wê bê xwestin were kêmtirkirin jî lê wê mirov nikaribê wê ji nedîtî ve wê were. Di dewama wê de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê di demên piştî rewşa ferinaz xosrawanî û piştî Jina emînî ku wê raperinên civakî wê li rojhilat bibin wê dîsa wê di awayekê de wê bi hev re wê ev herdû nûqte wê bandûra wan jî wê hebê. Lê wê, di awayekê gûncawî de wê yê rojava wê ji ber wê di wê temenê de wê weke demek aktiv û li rojavê bi bandûra xwe re wê, dibê ku ew di wê demê de ew zêdetirî ew di temenê wê de wê hebê. Di awayekê de wê, pêvajoya rojava wê bandûra başûr jî wê di awayekê de wê, kûrtir kir. Di awayekê de wê, rojava û

başûr wê di hev kûrtirkirinê de wê xwe di wê rengê de wê bi wan re wê di awayekê de wê weke ku wê bide dîyarkirin.

Lê bandûra tekoşîna bakûr wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê, li her sê beşên din ên kurdistanê wê di wê temenê de wê zêdetirî wê weke ku wê were dîtin. Wê di wê temenê de wê ji xwe wê ev bandûr wê, hem wê, di rewşa têkiliyên başûr û rojava de jî wê weyn bileyizê û hem jî wê ji aliyên din ve wê, weke wê bandûra wê xwe bide dîyarkirin. Di awayekê din de jî wê, dikarê wê di dewama wê de wê, werênê ser ziman ku wê mijare rojhilat û başûr wê, têkiliyên wan ên ku ew zêdetirî wê di demên dawî de wê weke ku wê di dema rewşa Jina emînî û raperina wê de wê, bandûra rojava wê bi wê re wê di awayekê de wê zêdetirî wê, weke ku wê bi wê re wê derkeve li pêş.

Ev bertekên civakî ên bi raperînî û serhildanî ku wê xwe li herêmê wê bidina dîyarkirin wê hem berdeyamîya wan, tişkirina navaroka wan û her wusa rast fahmkirin û şîrovekirin û barkirina encamên wan li astek bilind û li civakê û hwd wê, weke aliyekê wê yê din ê giring bê ku mirov wê karibê wê di serî de wê, bi wê re wê baştirin wê fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Rojava wê, di wê temenê de wê, ji du aliyan ve wê, bi gûncawî wê dikarê wê werênê ser ziman. Yek wê di çerçoveya pêvajoya serê DAÎŞê û serkevtina wê ya li hemberî wê de wê dikarê wê di awayekê de wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Di aliyê din de jî wê piştî wê pêvajoya xwe rabûna xwe û bi wê re xwe jinûve avakirin û hwd re wê, bi encamên wê re wê her ku wê dem wê pêde wê herê wê, zêdetirî wê, xwe di rengekê de wê, bi wê re wê, bide dîyarkirin. Li rojava wê, çawa wê pêşîya wê rengê pêşketina wê di pêşketina civakê de wê were girtin wê, pêvajoyên hêrîşên li herêmê û rewşên weke yên bidagirkirina Afrînê û hwd re wê, di rengekê de wê bi wan wê bixwezin ku ew pêşîya wan bigirin. Lê ev rewş wê, tenê wê weke rewşna şer û aloz wê li herêmê wê bimênin.

Di wê rengê de wê rewşa rojava wê di awayekê de wê, bi encamên wê yên mayinda re wê di wê temenê de wê weke navendek giştî a ramyarî ku wê di wê temenê de wê ev rewş hemû jî wê ji wê weke gohn bixwûn û wê pêşkevin wê bibin. Di wê rengê de wê rewşa rojava wê, di awayekê de wê bandûra wê ji wê pîrr zêdetirî û mazitir bê.

Wê dema ku mirov wê di dewama wê de wê, rewşa rojhilat û raperinên wê werênê ser ziman wê bi gotina felsefeya 'jin, jîyan û azadî'yê re ku wê werê hanîn ser ziman wê, di wê temenê de wê ev gotin wê di serî de

wê li rojava wê ji aliyekê ve wê, temenekê wan ê ku nirov wê ji hinek aliyan ve karibê bi kirpênê wê hebê. Ber vê yekê wê bandûra rojava wê li ser wan aliyan ve wê zêdetirî wê, xwe di rengekê de wê, bi wê re wê bide dîyarkirin.

Rojava di farqê de bê û ne di farqê de jî bê wê, encamên wê başûr jî wê di awayekê de wê ji nûve wê bi derxistina wê ya li holê a ji şerê DAÎŞê û ji nûava dana avakirina wê re wê, di awayekê de wê di wê de wê weyn wê bileyizê. Di awayekê de wê rewşa pêvajoya referandûmê ku wê li rojava wê bibê û wê, di wê temenê de wê, piştî wê pêvajoyên hêrişê ên li ser wê re ku wê li rojava û tevgera kurd wê bibê jî wê hinekî wê bi wê temenê û çerçoveyê ve girêdayî wê pêwîst bê ku ew were fahmkirin.

Li vir di serî de wê, weke aliyekê din wê li holê wê bimênê. Ew jî wê rewşa başûr û rojava ku wê, bi encamên wan wê navaroka pêşketinên li rojhilat û bakûr wê bi wê rengê wê bi rengekê wê were tişî kirin. Ber ku wê pretizebûna li van herdû nûqteyan ku mirov wan bi çî rengê şîrovebikê wê, di rengekê de wê, karibin bi bandûra xwe di fahmkirinên di mijare kurd û kurdistanê û mejiyê wê de wê bidina dîyarkirin bin.

Li kurdistanê wê di wê temenê de wê, rewşa ku wê xwe bide dîyarkirin ku wê, weke ku wê, bi rehetî wê were kifşkirin wê weke rewşek civakî bê û wê, li ser temen û rengê pêşketinê re wê pêwîst bê ku ew werina fahmkirin. Di wê rengê de wê, bi rewşên weke yên bi olî û hwd ku wê iran wê dixwezê ku wê pêşî lêbigirê û ankû wê, dorpêçbikê û hwd jî wê di awayekê de wê ev wê tenê wê weke rewşek ku wê mijar û ankû pirsgirêk wê bide domandin û hwd wê ji wê û pê de wê zêdetirî wê erkek û karekê wê yê zêdetir wê xwe nedê dîyarkirin. Ji xwe di rewşa mijare rewşa weke ya Jina eminî û bertekên rayadarên îranî û gotinên wan ên ku wan bi lêvkirina wê ne di temenê derxistina li holê a kiryarên bûyarê û hwd bin. Wê weke ku wê çawa wê, ser wê bidina nûxûmandin bê. Ev jî wê bi armanca ku wê piştî wê di demên piştî wê, bo tangavkirina civakê û ankû weke rêyeka ku ew bi wê herina bi ser civakê de wê, bi wê rengê wê rewş û bûyarên din wê bi wê re wê bidina domandin. Minaq piştî rewşa ferinaz xosrawanî, wê rayadarên îranî wê alikariyê serokê wazareta hundur huseyin zulfikar wê bierkbikin ku ew wê çawa ser mijarê bide nûxûmandin. Wê di wê temenê de wê, gotinên ku wê bi devê wî bidina gotin wê, piştî wê demê û pê de wê, temenê rewşên weke yên bi wê rengê wê heta ya dema Jina eminî wê biafirênê wê bidê çêkirin wê werina hanîn li ser ziman. Zulfikar wê çawa wê, ne dîyariyê wê di mijarê de wê bide çêkirin bi gotinên weke "dihat idiakirin ku ev bûyar ji aliyê hinek

kesên aidî istixbaretê ve hatîya kirin, lê ev ne rast a, li gorî lêkolinên me kirina wê di wê demê de wê, li wir ti xabatkarên istixbaretê û ankû karmendên dewletê wê li wir nebin' re wê werênê ser ziman. Ev gotin wê, weke gotinên ku wê çawa wê bûyarê wê, di awayekê de wê, temenê wê domandina wê bidina dîyarkirin bin. Ji derûnî û rengê fahmkirina gotinên Zulfikar dihat fahmkirin ku wê ev wê weke politikayek dewletê bê û wê, di wê temen de wê, çawa wê, piştî wê, di wê rengê de wê, were dayin domandin. Heman rewş wê, weke çawa wê, rayadarên tirk wê komkujiyên weke yên roboskî wê werênina serê kurdan û wê bi itinayekê wê çawa wê 'biryara ne şopandinê' wê bidin derxistin ji dadgehê û wê bidina herêkirin ku wê, bikevina pey wê de wê, rewşa rayadarên îranî a di rewşa bûyara xosrawanî de wê, ji wê ne cihêtir bê.

Di wê temenê de wê, ji xwe wê, rewşên ku wê piştî wê bibin û bi teybetî heta rewşa Jina emînî û hwd wê, ev wê bidina nîşandin ku ev wê di rengekê de wê weke politikayek dewletê a bêdengkirinê û tafîsandinê li ser gotinên namusê, rewîstê û ankû baweriyî û olê û hwd re bê. Ber ku ev nûqte wê weke xesasiyetên civakê bin. Wê, di wê temenê de wê wan xesasiyetên wê li dijî wê bikarbênin wê weke rengê wê yê ku ew bi politika dihê ditin bê.

Di awayekê din de jî wê di dewama wê de wê di çerçoveya bandûra rojava a demê de wê dikarê wê di awayekê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê bi berdewamî wê hinekî wê li ser wê temenê re wê, werênê ser ziman.

Di aslê xwe de wê pêvajoya şerê DAÎŞê ê li dijî rojava û bi giştî kurdan wê di awayekê de wê, dîmenekê berfireh wê, bi xwe re wê bide dîyarkirin. Wê di nava wê dîmenekê de wê bi awayekê fîzîkî ku wê çendî wê zirarên mazin wê bijîn jî lê wê bi stretejîkî wê têkneçin êdî wê di awayekê de wê, rewşek din wê bi xwe re wê bide dîyarkirin. Li ser wê temenê Îran wê komên weke 'haşdî-sabî' wê pêşbixê wê bide ajotin li bazarê. Wekî din wê tirkiya wê rewşên weke tesebûsa derbeyê wê di dewama wê de ku wê di çerçoveyek ku wê bi wê rengê wê hev temem bikin de wê, bikê. Rewşa tesebûsa derbeyê wê, konseptê şer a demê a rejîma tirk wê reng û lingên wê biafirênê. Wê di wê temenê de wê, weke dema piştî DAÎŞê wê çawa wê di wê rengê de wê bi wê re wê were lê hizirkirin û wê pêvajoyên şer wê, bi wê re wê were dayin domandin wê, bi wê re wê, çawa wê temenê wê bê çêkiirn wê bi wê re wê were lê hizirkirin.

Nexwe mirov di rastiyê de wê nikaribê wê weke rewşek li dijî rejimek sivil weke hewldanek leşkerê wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Ji xwe wê di awayekê de wê rejimek sivil wê ji xwe wê, weke ku wê di dîmen de wê were dayin nîşandin wê zêde nebê.

Ev rewş wê, di awayekê de wê, di mijare rewşa dema piştî DAÎŞê de wê, çawa wê pêvajoya şer ku wê rejim wê çawa wê bide domandin wê were bi rêxistinkirin wê li ser wê temenê wê di rengekê de wê dikarê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Di wê çerçoveyê de wê, rewşa tesebûsa derbeyê jî weke komên çekdar ên îranî ên weke haşdî sabî di dewama pêvajoya şerên rejimên herêmê ên li hemberî civake kurd wan dikarê şîrovebikê û werênê ser ziman bê.

Di wê temenê de wê, jî mirov dikarê wê werênê ser ziman ku ev pêvajo wê ji aliyê kurdan ve wê, weke ku wê bi pêşketina rojava û hwd ve wê, di rengekê de wê xwe di awayekê de wê weke ku wê bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê mijare şerê rejimên herêmê wê li dijî civake kurd wê, di awayekê de wê, ji aliyê civake kurd ve wê li her deverê û di firsendê de wê were şermazarkirin.

Di wê temenê de wê şerekê ku ew hatî şermazarkirin wê bidina domandin û wê di wê de wê li dijî civake kurd wê bi pergali wê di wê de wê israr bikin. Rojava wê, di wê temenê de wê, di aslê xwe de wê ji encamên wê yên civakî wê zêdetirî wê di awayekê din de jî wê, dikarê wê bi wê re wê werênê ser ziman ku wê, ji wê aliyê ve jî wê encamên wê yên bi ramyarî ku mirov wê karibê wan kifşbikê û werênê ser ziman wê bibin. Di wê temenê de wê, rewşa giştîya kurdistanê wê, di awayekê de wê, di aslê xwe de wê bi rojava re wê, li herêmê wê bi wê re wê sînorê wê were xêzkirin. Di wê temenê de wê çerçoveya kurdistan mazin wê bi wê re wê di awayekê de wê xwe bide dîyarkirin. Pêvajoyên bi şitt ên hêrişê ku wê li wê bibin wê di awayekê de wê bi wê re wê, karibê wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman.

Rojava wê encamên wê yên wê civaki bi demî, herêmî û dîrokî wê hebin û wê di wê demê de wê ev wê, bi awayekê vekirî wê di wê temenê de wê were dîtin. Bandûra wê ya li rojhilat wê di wê temenê de wê xwe di rengekê de wê bi wê re wê, bide dîyarkirin. Rojhilat û bakûr wê di wê temenê de wê, di wê temenê de wê, bi pêvajoyên hêrişê ên ku wê ji her aliyê ve wê li wan wê werina pêşxiistin wê li ser wê temenê wê karibê were fahmkiirn.

Di rewşa rojhilat de wê, mijare rejima olî wê, bi zêdeyî wê, di wê temenê de wê encamên wê xwe li dijî civakî wê bidina nîşandin. Di

awayekê de wê, li tirkiya ku wê çendî wê, kiryarên dij olî û bi wan pênamekirina li ser kurdan re bê û ankû li îranê bi heman rengê bê û wê, di wê temenê dei bi mijarên weke yên kuştin û destavêtinê hewldana hanîna ser ziman wê, di wê temenê de wê ne tenê wê weke rewşek hêrî a li hebûna civakê bê. Wê bi wê re wê, ji wê zêdetirê wê weke rewşek ku mirov wê di wê temenê de wê, bi rewşa şerê wê yê li ser wê pergalek olî a li dijî civakê re wê karibê wê fahmbikê.

Rojhilatê kurdistanê wê, pêvajoyên wê yên ku ew li wê dibin wê di dîmenekê de wê weke ku wê di rewşa kerkukê û hwd de wê were dîtin wê ji başûrê kurdistanê ve wê li wê bibin. Bi heman rengê rejima tirk jî wê di hêrîşên xwe yên li rojava wê ji wir wê di awayekê de wê bide destpêkirin û wê bide nîşandin. Di wê temenê de wê, piştî şerê DAÎŞê û ankû şikandina wê başûr wê di wê temenê de wê ji aliyê van rejiman ve wê bê kirin qada şerê wan ê bi kurdan re ku wê di wê nûqtayê de wê çawa wê encamê wê bi dest bixin. Hovitiya rejim û artişa tirk a ku wê heta wê asta ku ew *çekên kimyewî li dijî kurdan li wê herêmê wê bi karhanîne* wê hinekî jî wê bi wê çerçoveyê wê dikarê wê fahmbikê.

Di nava civake kurd a rojhilatê kurdistanê de wê bandûra rojava wê, ji temen ve wê were hîskirin. Ji aliyekê din ve jî wê weke başûr ku wê çendî wê ne bi temenî serbixwe jî bê wê di awayekê de wê kurdistanî wê li wan beşên kurdistanê wê xwediyê wînekê jî bin wê di wê temenê de wê, di nava wan de wê were hîskirin. Ev jî wê di awayekê de wê, weke aliyekê din ku wê xwe bi wê re wê bide dîyarkirin.

Lê di serî de wê dema ku mirov wê rewşa rojava û başûr wê hilde li dest wê çendî ku wê di çerçoveyek giştî a kurdistanî de wê dîmenekê wê bi xwe re wê bide dîyarkirin jî lê wê di dewama wê de wê, bi wê re wê, di rengekê de wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê karibê xwe bi wê re wê, di awayekê de wê bide dîyarkirin.

Di wê temenê de wê, dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê rojava wê bi azmûnên tekoşîna azadiya kurd re wê li ser temenê têgihên weke yên jinê û hwd re ku wê bibê re wê, di rengekê de wê weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê.

Di aslê xwe de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê mijare beşên civakê û salixkirina wan bi çînî û civakî wê, di wê rewşê de wê bandûra wê xwe di wê temenê de wê ji aliyekê din ve wê, bide dîyarkirin. Li rojhilat wê potansiyalek zêde mazin bi zanebûn, dîrok, têgîhiştin û hwd wê hebê ku ew ji pêşketinên civakê ên bi şoresî û demokratizêkirina

herêmê û hwd re ku wê bi wate û bandûra xwe re wê xwe bide dîyarkirin wê hebê. Di wê rengê de wê, ji wê aliyê ve wê, ji xwe wê, ya ku wê bi tûndî wê piştî xwepêşandinên piştî rewşa jina emînî ku wê bibin û rayadarên îranî wê bi tûndî û bi kirina komkujiyên mazin wê bersivê wê bidin wê hinekî jî wê sedema wê ji aliyekê ve wê ev rastî bê. Wê çawa wê pêşîya derketina wê ya li pêş bi nav û hebûna xwe wê bidin wê di wê temenê de wê pêvajoyên hêrîşê wê li wê bikin. Di dewama wê de wê, dikarê wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê mijare wê, pêşketina civakî wê di wê temenê de wê rengê wê xwe bide dîyarkirin. Têkiliya kes û civakê û ankû civak kes wê, bi wê rengê pêşketinê û bertekên ku wê bibin re wê xwe di rengekê û awayekê de wê bi awayekê vekirî wê bide dîyarkirin.

Rewşa Jina emînî a piştî wê û weke çandekê pêşketina wê

Wê dema ku mirov wê rewşa piştî rûdawa jina emînî wê bikê wê di serî de wê, çavkaniya wê ya civakî wê weke aliyekê wê yê giring wê pêwîst bê ku mirov wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê. Di awayekê din de wê, dikarê wê bi wê re wê werênê ser ziman ku wê weke ku me li jor di hinek rêzên xwe de wê balkişand li ser wê, di awayekê de wê mijare rewşa berxwedanên jina emînî wê, wê di aslê xwe de wê di encama çandek civakî de wê bibê. Wê di wê rengê de wê ew çanda wê ya berxwedanê wê, di awayekê de wê bi wê re wê, di awayekê de wê, bibê wê dikarê wê bi wê re wê, di awayekê de wê, werênê ser ziman.

Li rojhilatê kurdistanê wê ji xwepêşandinên bo ferinaz xosrawanî û heta yên dema jina emînî wê pêvajoya ku wê derrbas bibê wê di wê çerçoveyê de wê çerçoveyek têgînî a çandî wê bi xwe re wê li ser temen û çanda civakî re wê bide dîyarkirin.

Di awayekê de wê dikarê wê weke aliyekê wê yê din wê werênê ser ziman ku wê, bertekên ku wê piştî wê bibin wê di wê temenê de wê, bi xwe re wê, dîmenekê civakî wê di awayekê de wê, bi xwe re wê bide dîyarkirin.

Di aslê xwe de wê, çerçoveya wê rengê xwepêşandinên piştî jina emînî ku em bi çerçoveyek çandî wê şîrovebikin wê li ser temenekê civakî wê, di wê rengê de wê hinek aliyên wê yên giring ên ku mirov dikarê wan werênê ser ziman wê xwe bidina dîyarkirin. Wê vajî rewş û rengê hizirkirina zihniyeta serdest ku ew di wê temenê de ew dibê wê, di wê rengê û awayekê de wê weke aliyekê wê yê ku mirov wê dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê.

Çanda berxwedanê wê bi wê re wê, di nava çivake kurd a rojhilatê kurdistanê û hewirdora wê de wê bicih bibê û wê, karibê wê di wê temenê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê. Di awayekê din de jî wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê di wê rengê de wê, bertekên li ser rewşa jina emînî re wê bi civakî wê bibin wê di wê rengê de wê xwe di awayekê de wê weke ku wê bidina dîyarkirin.

Di awayekê de wê, bi wê re wê çanda civakî a ku ew di wê de wê xwe bide dîyarkirin wê di wê temenê de wê bi têgînek xwe naskirinê, bihişmendî û hwd wê rabûna serpîyan û danîşandina bertekê wê bi xwe re wê, di regekê de wê weke ku wê bi wê rengê wê bide dîyarkirin. Em wê jî wê dikarin wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirin û wê, werênina ser ziman ku wê, di wê temenê de wê, weke aliyekê wê yê ku mirov wê, dikarê wê di wê temenê de wê, fahmbikê bê.

Jina emînî wê, çerçoveya wê ya bi berxwedanên wê yên civakî re ku wê li ser temenê têgîna jin, jîyan û azadiyê re wê bibin re ku mirov li wan dihizirê wê di wê temenê de wê weke aliyekê wê yê ku mirov wê dikarê wê, di wê temenê de wê bi wê re wê li wê bihizirê bê. Li ser çerçoveya bertekên ku wê di qada netewî û nav netewî de jî wê dema ku mirov wê li wê binerê wê di wê temenê de wê çerçoveyekê wê bi xwe re wê di reng û awayekê de wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê karibê bi xwe re wê, di regekê de wê, bide dîyarkirin bê.

Piştî xweşandinên jina emînî wê rabûna serpîyan a civakên rojhilatê kurdistanê wê, di wê temenê de wê, bi wê rengê û di wê çerçoveyê de wê karibê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Wê li ser wê temenê wê, tenê weke bertekna şîrovekirin wê di zane min de wê kêmbimênê. Ber vê yekê wê di çerçoveya civakî de wê, fahmkirina wê weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê, karibê wê bi wê re wê fahmbikê bê.

Di awayekê din de jî wê mijare bertekên li ser rewşa jina emînî re wê, bibin wê ji aliyekê din ve wê balê bikişênina li ser rewşa jîyae ciwan û civake herêmê jî jî bi xwe re. Wê di wê temenê de wê dikarê wê bi wê re wê li wê bihizirê bê. Wê piştî wê rewşê wê, di awayekê din de jî wê, êdî wê civak wê bi dînamikên xwe re wê, bikeve tevgerê de. Rayadarên îranî ku wê, bi awayek tûnd wê komkujiyan wê piştî wê bikin jî wê di awayekê de wê bo ku ew pêşîya wê, rewşê girin bê. Wê bi wê armancê bê. Di wê temenê de di serî de wê bi wê rengê bi tûndûtûji a wan ya çûna bi ser civakê û ciwanan de wê karibê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman bê. Di awayekê din de jî wê, dikarê wê di regekê din de jî wê werênê ser ziman ku wê, rewşa jina emînî wê weke rewşek navnetewî wê

di wê rengê de wê, li ser temenekê civakî wê, xwe di renekê de wê bide dîyarkirin. Wê di çerçoveyek giştî de wê, balkişandinên li ser rewşa jina emînî wê bibê. Weki din wê rewşa jinê, û azadiya wê, di renekê de wê, bi xwe re wê, bide hanîn li berçav.

Di dewama wê de wê jî wê dikarê wê di wê rengê de wê, bi wê re wê, fahmbikê û wê werênê ser ziman ku wê, li ser wê çerçoveya civakî wê, xwe bi wê re wê, bide dîyarkirin. Li herêmê wê rewşa nerîna zihniyeta serdest ku ew dibê wê bi wê re wê, çerçoveya gotinên jin, jiyan û azadiyê ku wê bi wan wê xwepêşandin û bertek wê bên pêşxistin û nîşandin wê, di renekê de wê, vajî wê renekê fahmkirinê wê bi xwe re wê, di awayekê de wê bide dîyarkirin.

Li ser wê temenê wê dikarê wê di wê rengê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman. Di aslê xwe de wê, dikarê wê bi wê re wê, li wê bihizirê ku wê mijarên zêhnî û hişmendî wê zêdetirî wê di wê temenê û çerçoveyê de wê bi wê re wê hebin ku wê xwe bidina dîyarkirin. Ev rewşa civakî wê, di awayekê de wê, bi hemû beşên civakê re wê, xwe di awayekê de wê bide dîyarkirin. Heta wê dema ku min ev rêz dinivîsandin wê bi ciwanên xwendavan re wê xwe bidê domandin bê. Di wê çerçoveyê de wê bi wê re wê, di wê rengê de wê weke aliyekê wê yê giring bê ku mirov wê, di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê bê.

Weki din wê saziyên navnetewî ên weke yênetewên yekbûyî, rêxistina afûyî a mafê mirovan û hwd wê, bahsa lêpîrsînek adilane wê bikin. Weki din wê saziyên mafê mirovan wê weke bûyarek 'hov' wê rewşa jina emînî û a hatina serê wê binavbiikin.

Di aslê xwe de wê, di wê temenê de wê, di wê demê de jî wê, rayadarên îranî wê, çawa wê pêşîya xwepêşandinan wê bigrin û wê, ser bûyarê wê jî aliyê xwe ve wê binûxûmênin wê bi wê re wê bikevina nava hewldana wê de. Gotinên weke 'ev bi destên derve bûya û xwepêşandinên wê bi wê destên derve dihên domandin' jî wê, di wê temenê de wê weke gotinên ku mirov wê, karibê wê bikirpênê bê. Di wan gotinan û gotinên bi wî rengî de wê, li şûna ku wê, di helwestek dûrûst û rast wê tevgerîn wê bibê wê bi wê rengê wê, gotinên manipulakirinê wê bikarbênin û wê, di wê temenê de wê, çawa wê, bê ku ew lêpîrsînekê û ankû darizandinek dûrûstbikin wê çawa wê weke rewşa dema ferinaz xosrawanî wê ser bûyarê binûxûmênin û wê rojeve wê derxin wê bikevina nava hewldanên wê de. Di wê rengê de wê, ev wê, weke aliyekê wê yê din jî wê bi xwe re wê, bide dîyarkirin li ser rengê helwesta rayadarên îranî re. Ew jî wê ew

bê ku wê di wê temenê de wê, temenê domandina kiryarên bi wê rengê wê, çawa wê di demên pêş de wê biafirênin wê hinekî jî wê li ser wê temenê re wê di rengê de wê karibê wê fahmbikê. Mirov ji kû digihijê wê qinyatê û qanaatê? Wê dema ku mirov wê li rewşa xwepêşandinên dema ferinaz xosrawanî binerê û wê, bertek û gotinên rayadarên îranî binerê wê, di serî de wê, çawa wê temenê kiryarên piştî wê demê ên heta dema rewşa jina eminî wê çêbikin wê, di serî de wê bi wê re wê kifşbikê. Ev rewş wê di wê temenê de wê êdî wê di wê rengê de wê rengê wê temenê domandina wê bi zêhnî û rewşî û hwd wê were çêkirin. Di wê temenê de wê, weke ku mirov wê, li tirkiya wê bibînê wê bi îtnayekê ku wê çawa wê nehêlin di ti kiryarên bi wê rengê ku wê rayadarên wê, li dijî civake kurd wê bidina pêşxistin û wê nehêlin ku ti dager biryarekê li ser wan re bide bo mahkûmkirina wan û hwd û wê di dewama wê de wê bi wê re wê çawa wê temenê çêkiirna kiryarên bi wê rengê ên demên pêş wê werina çêkirin û afirandin wê, bi heman rengê wê rengê hizirkirinê bi zihniyetî û hwd wê, weke helwesta rayadarên îranî wê di rewşa nêzikatîya wan a li dijî rewşa jina eminî de wê were dîtin. Gotinên weke serê rayadarên îranî ku wê çûna cem malbate jina eminî û wê werênina ser ziman bi rengê 'li pey şopandina bûyarê bin bo rewşek adîlane' û hwd jî wê tenê wê weke gotinên ku wê çawa wê bo pêşîya bertekan wê bigirin bin wê bi wê armancê bin. Wekî din wê di wê temenê de wê, ne weke gotinên ku ew bi armanca derxistina li holê a kiryanan û hwd bê. Ji xwe wê dema ku mirov wê, di wê rengê de wê bi hewldanên ser bûyarê girtinê û dernexistina kiryarên bûyarê û hwd re wê çawa wê, bi wê rengê wê, mijarê wê hem temenê kiryarên bi wê rengê ku wê di demên pêş de wê bîn çêkirin wê biafirênin û hem jî wê di rengê din de wê çawa wê, heman zihniyetê wê serdest biikin wê bi wê rengê wê di nava hewldana wê de bin. Weki din wê jî mirov dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, hewldanên mijarê weke rewşek kriminal bidina nîşandin û ankû weke ku wê, ew keç wê bi xwe wê sûcdar bê ku wê goitnan wê werênina ser ziman wê hinekî jî wê bi wê rengê wê karibê ji wan encamê derxê bê.

Wê dema ku mirov li dema bûhûrî a piştî rewşa ferinaz xosrawanî binerê û ya bertekên wan ên li dijî rewşa û bûyar jina eminî ku wê bidina nîşandin wê binerê wê were dîtin ku ev weke rewşna bi plan weke ku ew dihên kirin wê dîmenekê jî wê bi xwe re wê, di rengê de wê bidina dîyarkirin.

Rewşa jina emînî wê dema ku mirov wê ji wê aliyê ve wê li wê binerê wê rengê politik a ku wê di wê temenê de wê di çerçoveya konseptî wê ya piştî şerê DAÎŞê a li dijî civake kurd wê weke rengê wê bê wê dîmenekê wê bi xwe re wê, di awayekê de wê bide dîyarkirin. Bûyarê tenê wê weke kiryara polisekê rewîstê ku wê ji ber pova wê vekiriya ku wê ew kiriya û li wê keçikê êşkencekiriya ku mirov wê bi wê rengê wê şîrovebikê wê ev gotin wê bi serê xwe wê hem ji aliyê olî ve wê weke têngnek kriminalizekirinê wê li holê wê bimênin û hem jî wê ji aliyekê din ve jî wê, weke çerçoveyek politik a rengê politika wê ku wê di wê temenê de wê çawa wê, bi wê re wê weke ku wê herê bi ser civakê de wê karibê wê bi rehetî wê kifşbikê.

Wekî din wê jî mirov dikarê wê bi wê re wê, werênê ser ziman ku wê rewşa jina emînî wê, di wê temenê de wê li ser temenê stretejiya şerê rejimê ê bi civakê re wê ne ya pêşî bê, ne ya dawî jî bê. Wê, di wê temenê de wê, dikarê wê di dewama wê de wê ji wê aliyê ve wê, ji aliyekê ve wê wê re wê çî were plankirin û hizirkirin wê di serî de wê weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê li ser wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê.

Di wê temenê de wê, weke politikaya wê ya ku wê bi wê re wê çawa wê, di çerçoveya bi kiryarên bi wê rengê de wê, li ser xate olî û baweriyê re wê weke wê werênê li rêzê wê, di wê temenê de jî wê weke rewşek mudahaleyî a li mejiyê civakê jî bê. Wê, di serî de wê, di wê rengê de jî wê di awayekê de wê dikarê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Lê li vir di serî de wê, bertekên civakê wê çawa wê rewşê di awayekê de wê, weke ku wê bibin û wateya wan wê bo bûyarê, û hwd wê çawa bê wê jî wê pêwîst bê ku mirov wê di dewama wê de wê li ser wê bisekinê. Di wê temenê de wê, di wê demê de wê, ji ya dema xosrawan zêdetîr bûyina bertekan wê di wê temenê de wê di serî de wê bi şiyarbûna civakê re wê, di serî de wê, di awayekê de wê, dikarê wê di awayekê de wê, bi wê re wê li wê bihizirê.

Bertekên civakî wê di wê rengê de wê di demên piştî wê re wê li ser temenê maf û azadiyê re wê bi rewşa jinê re wê xwe bidina dîyarkirin. Ber ku wê weke xosletekê politikayên îranî wê çawa wê, civakê wê weke li ser rewşên li dijî jinê re wê werina li rêzê wê hertimî wê li wê bihizirin. Di wê çerçoveyê de wê mijare jinê wê di wê rengê de wê, weke çerçoveyek politikî a bi wê mudahaleyê li civakê wê bikin û hwd jî wê binerin. Di awayekê de wê xosletên civakên herêmê ên weke ji demên

faodal mana wê di wê temenê de wê li ser wê çerçoveyê de wê bi wan re wê bileyizin û wê bikarbênin.

Weke politikayekê destavêtin û şêwayên bikarhanîna wê

Wê dema ku em li minaqe Jina emînê û ankû gelek minaqên bi wê rengê ên weke berî yê weke yê ferinaz xosrawanî û gelek awayên din ên weke binerê wê ew wê bi wê re wê were dîtî ku wê çawa wê, mijare destavêtinê wê di wê temenê de wê, derkeve li pêş. Ev wê, di serî de wê, li ser serê civakê wê, weke politikayek ku wê bi wê re wê çawa wê weke li gorî xwe wê werênina li rêzê ku wêbi wê re wê li wê were lê hizirkirin wê were dîtî. Di dewama wê de wê, dikarê wê bi wê re wê li wê bihizirê ku wê piştî rûdana Jina emînî wê, ev rewş wê, di rewşa jinên ciwan ên ku wê piştî wê rewşa jina emînî wê bi qatilkirinê bê û ankû weke bi rewşa destavêtinê û hwd bê wê bi wan re jî wê were dîtî. Piştî Jina emînî qatilkirina Negin Ebidulmeliki ku wê li zaningeha senetê wê were kirin û wê piştî wê, rayadarên rejimê ên istixbarî wê herina zaningehê û wê tehdidan wê li ciwanên xwanda wê bikin ku ew agahiyan di derbarê wê de nedina dervê wê were ser ziman. Weki din wê di rewşa bûyerek din a weke bi navê 'armita abbasi' ku wê were bi navkirin ku wê rastî destavêtina rayadarên îranî wê were û wê, ji ber zêde hatina xwûna wê, ew wê, keçikê bina deverê nedîyar ku ew ti kesek di derbarê rewşê de nizanibê. Lê di awayekê din de jî wê çendî ku wê di awayekê de wê weke ku wê pêşiya wê bigirn ku ew nexwezin ku ew agahi derkevina derve jî lê wê bi rêyên din ên istixbarî wê bo tirsandinê wê di nava civakê û ciwanan de ku ew rewş bûna û ew çawa weke bûyarên destavêtinê bûna wê, bi wê rengê wê di awayekê de wê bi hin rêyna wê werina ser ziman û wê bikina mejiyê wan de.

Ev rewş wê, di wê temenê de wê bi teybetî wê, li dijî ciwanên jin wê bibê û wê, di wê temenê de wê li ser wan re wê, di awayekê de wê, çûyina bi ser beşên din ên civakê re wê weke ku wê were dîtî wê di wê rengê de wê bibê û wê were kirin. Di dewama wê de wê dikarê wê weke aliyekê wê yê din jî wê werênê ser ziman ku wê, di wê temenê de wê, ev rewşên ku wê, piştî rûdawa jina emînî wê bi xwepêşandinan re wê bibê û ankû wê were li holê wê, di awayekê de wê rengê politikaya rayadarên îranî wê di renekê de wê, di wê temenê de wê raxê li berçav.

Di aslê xwe de wê, weke destavêtinê bikarhanîna politikiyek tehdid û şantajê li dijî civakê wê, di wê temenê de wê, bi wê re wê, di awayekê de wê, bi wê re wê, were dîtî. Li îranê wê, di awayê gavavêtinê

demokratikî û hwd de wê ber ku wê ti tişt wê, bi dîyarî wê, di mejiyê wan de wê nebê wê ber vê yekê wê, rêyên bi wê rengê ên bédengkirinê wê weke politikayek bédengkirinê wê were dîtin ku wê li dijî civakê wê were bikarhanîn.

Di awayekê din de jî wê di çerçoveya rejimek ku ew xwe weke ya olî binav dikê de wê bandûra mijarên destavêtinê wê çawa wê li ser civakê wê xwe bi giranî bidina nîşandin û hwd jî wê di awayekê de wê, bi wê rengê wê ew jî wê li wê were lê hizirkirin û a'hasibandin. Di aslê xwe de wê, dema ku mirov wê ji wê aliyê ve wê, hilde li dest wê, li îranê jî wê êdî wê rewşa olî û heta cihetiyên wê yên bi olî jî wê weke amûrna bi wê rengê ên politika wê li ser serê civakê wê bi awayekê xwezayî wê werina dîtin.

Di wê rengê de wê, rewşa jina emînî wê, di awayekê din de jî wê, gelek aliyên din jî wê bi xwe re wê, di wê warê de wê di derbarê têgiha rejimê û ya di serê rayadarên rejimê a li ser civakê ku wê çawa wê di serê wan de wê hebê wê, li ser wê jî wê di awayekê de wê dînenekê berfireh wê karibê bi xwe re wê, di rengê de wê bide dîyarkirin.

Di aslê xwe de wê, dikarê wê weke aliyekê wê yê ku mirov wê, dikarê wê, werênê ser ziman ku wê, weke aliyekê wê yê giring wê, bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê mijare civakê wê, di wê temenê de wê, ji aliyên xasasîyetên wan ve wê çawa wê, werina bikarhanîn û wê were dîtin. Di awayekê de wê xesasîyetên beşên civakê ên bi kevneşopî, bawerî û hwd wê, di wê rengê de wê, weke aliyna ku wê, di çerçoveyek mantiqî de wê, bi ya aliyê rastîtiya wê û vajîya wê çawa wê encamê wê bi xwe re wê bide wê bi wê re wê li wê were lê hizirkirin û wê di wê rengê de wê, li dijî wê weke politikayekê wê were bikarhanîn. Ev wê, di rewşa jina emînî û rewşên destavêtinê ên piştî wê û heta yên berî wê ku wê bibin de jî wê di reng û awayekê de wê bi zelalî wê were dîtin.

Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, politikaya destavêtinê wê ji jinên zaro û ciwan wê ji aliyê rejimê û rayadarên ve wê, weke politikayekê wê were dîtin ku wê were destpêkirin. Bi teybetî jî wê, di wê rengê de wê, kîjan beşên civakê wê di wê rengê de wê werina bijartin ew jî wê were lê hizirkirin. Bi teybetî ciwanên xwanda û bi teybet wê, di awayekê de wê were dîtin ku wê di serî de wê weke beşek civakî ku wê di serî de wê, di wê rengê de wê di armanca wan politikayên rejimê de bê. Di wê temenê de wê, li rêjeya jinên ciwan ên ku wê rastî wan rewşan wê werin ku mirov binerê û kronolojîyekê bi wan derxê li holê wê bi wê

re wê bi rehetî wê were dîtin ku wê ev wê weke 'jinên aktivîst' bin. Yan jî wê di awayekê de wê têkiliya wan bi komelên mafên mirovan re bê û ankû bi komelên ku ew doza maf û azadiyê dikin û dixwezî rejimê di awayekê de ew yan demokratîze bikin û yan jî wê, gûharînekê di wê de bidina çêkirin wê ev dordor wê bi teybetî wê werîna bijartin. Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, di nava kurdên rojhilatê kurdistanê de wê ber ku wê piştî rewşa statûya defacto a başûrê kurdistanê wê, di wê temenê de wê hin bi hin wê, dengbûnek dinava kurdên rojhilat û beşên din de jî wê di awayekê de wê bibê. Piştî wê, pêvajoya duyem a bandûrê wê, bi rojava re wê bibê û bi şoreşa rojava re wê, di awayekê de wê, rêjaya bandûrê wê di astek zor de wê xwe di nava ciwanan de li rojhilatê kurdistanê û başûrê kurdistanê de jî wê bide dîyarkirin. Ber vê yekê wê di wê temenê de wê, rewşên weke li ser têgihên baweriyê re wê bi wê rengê ku wê bi politikayên destavêtinê ve wê girêdayî wê zêdetirî ku wê di çerçoveyê de wê werîna plankirin û pêşxistin wê xwe bidina dîyarkirin.

Rewşa destavêtina ferînaz xosrawanî wê di rengekê de wê, di wê destpêka bûyîna rewşa rojavayê kurdistanê de wê çawa wê bi wê bertekan wê bisekinin wê bi wê armancê wê weke ku wê bibê. Di wê temenê de wê, derketinên li şûkê û bi komê çalaki kirin wê çawa wê pêşîya wê bigirin wê hinekê wê bi wê armancê wê çawa wê tirsekê wê li ser têgiha destavêtinê û ankû namûsê û hwd re wê çêbikin wê bi wê re wê di rengekê de wê bixwezî ku ew wê çêbikin.

Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, dema ku wê ji wê aliyê ve di peyamên di rewşa jîna emînî de ku wê bidina civakê ku mirov wan bixwênê wê ji du aliyan ve wê werîna dîtin. Yek wê di serî de wê, di wê temenê de wê, pêşîya aktivîteyên civakî ên bi wê bandûra rojava û hwd wê bigirin bê. Ya din jî wê, di awayekê de wê, demografî û civaknasiya rewşa malbatê ku ew temenê wê bo tekoşîna maf û azadiyê heya û berê ji wê têkiliyên wan bi tekoşîna maf azadiyê ên kurd û hwd re hebin re wê bi teybetî wê ji malbatên bi wê rengê bijartina jinên ciwanên û kiryarên bi wê rengê ên bi qirêt hanîna li serê wan divê ku mirov wê weke rasthatînekê wê şîrove nekê.

Di wê temenê de wê, di aslê xwe de wê, ev rewş wê, di serî de wê, dema ku mirov wê li wan binerê wê ji du aliyan ve wê pêwîst bin ku mirov wan fahmbikê û ji wan bigihêjê peyamên wan. Yek wê bi yek bi yek ku mirov wan rewşan şîrovebikê û dahûr bikê bê. Ya din jî wê di çerçoveyek giştî a civakî de wan, di serî de ji aliyê tevgerên nava civakê ve wan di serî de wan hilde li dest û fahmbikê bê.

Wê di wê temenê´ de wê, weke aliyekê wan ê din jî wê dikarê werênê ser ziman ku wê rewşa wan aliyan wê di wê temenê de wê weke aliyna wan ên giring bin ku mirov karibê fahmbikê bê.. Di rewşa bikarhanîna rewşên weke destavêtinê li ser serê civakê weke politikayek bêdengkirinê û di cihê xwe de bêdeng hiştinê jî wê di wê temenê de wê, weke aliyekê wê yê din jî wê karibê wê li wê bihizirê bê. Temenê bikarhanîna destavêtinê weke politikayekê bikarhanîna wê jî wê ji aliyên rengê civakê ê li şûn hatî hiştin û hwd ve wê, di nava kevneşopîyên wê yên bi faodalî û ji aliyê din ve wê, bi çerçoveya têgîhên olî û hwd re wê li ser wê re wê ji aliyê rejimê û civakê ve wê di zikhev de wê hebê. Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, di aslê xwe de wê ji aliyekê ve wê, çendî ku mirov wê rejimê wê sûcdar bikê û ku wê ev wê rast jî bê lê wê ji aliyekê din ve jî wê, xwe li wan politikayên olî û rengê civakî ku wê rejimê wê li ser wan wê farz bikê xwe razandina malbatên ji nava civakê jî wê bandûra wê jî wê hebê û wê, di wê temenê de wê, têgînê jî wê weke aliyekê ku mirov wê di wê temenê de wê bikê ber lêpîrsînê de bê.

Di wê temenê de wê ev politika wê ji aliyê rejimê ve wê dema ku wê li wê were lê hizirkirin ku wê were dîtin ku wê zêdetirî wê li dijî beşên civakê ên weke civake kurd wê zêdetirî wê werina bikarhanîn. Lê ji aliyê rejimê ve wê di awayekê objektiv ve wê were dîtin ku wê, ne tenê kurd wê, faris jî û heta komên din ên civak jî wê rengê de wê weke potansiyalek bêdengkirinê wê werina dîtin û ankû wê weke potansiyelek weke ´hanîna li rê´ wê werina dîtin û wê li ser wê temenê wê, ew jî wê di bi xwezayî wê karibin bikevina ber barê wê politikaya rejimê a li gorî xwe bi aw, reng û bêdengkirinê de.

Di dewama wê de wê, di wê temenê de wê, beşên civakê ên weke yên kurdistanî wê tevgerên nava wan wê bandûra wan wê li beşên din ên civakî weke yên faris jî wê di wê temenê de wê were dîtin ku wê bibê. Rejim wan hewldan û bandûran weke ´ji rê derketinê´ dibînê û di wê rengê de ew bi tûndî di xwezê ku ew herê bi ser wan de. Di wê temenê de wê mijarên destavêtinê wê werina kirin. Weki din wê çendî ku wê werina kirin jî wê bi teybetî di wê rengê de wê ew beşên civakê ên bi tevger wê bi zêdetirî wê bixwezin ku ew bi encamên kiryarên bi wê rengê re rû bi rû bimênin. Ev jî wê bi awayekê wê bi xwe re wê bide nîşandin ku wê bi bandûra başûr û rojava wê bi tevgerbûna kurdên rojhilatê kurdistanê wê bi xwezayî wê ji wan politikayên bi wê rengê ên rejimê re wê weke armançek xwezayî wê derxê li pêş û li holê.

Ji xwe, wê dema ku em li qadên wê bi zêdeyî wê di destpêkê de wê bi rûdawên bi wê rengê re wê rû bi rû werin û wê werina ser ziman jî wê di serî de wê ev qadên kurdistanê ên bi tevger bin. Di wê temenê de wê, di awayekê de wê ew wê weke qadên ku wê di armanca rejimê de bin. Wê, li ser wê çerçoveyê re wê herina bi ser wan de. Di awayekê din de jî wê, dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, mijare destavêtinên rejimê wê di wê temenê de wê, di çerçoveyek ku wê bi hinek politikayên din ên tundûtûjîyê re wê, werina piştgir û aligirkin re wê werina pêşxistin. Minaq wê, rewşên weke yên avêtina li zindanê û di zindanê de rastî êşkenceyê hatinê bê û ankû dema ku wê kesek wê bo maf û azadiya xwe ya civakî wê weke di demên berê de weke ya şêrîn elemxûlî û hwd ku wê bi hêncetên li dijî navê xwûdê rabûna û hwd re ku wê bi hêncetên ku ew li ser ol û baweriyê re wê bi hêncet bikin û hwd re wê, bi derve bikin. Di wê temenê de wê di rêjeya bi dervekirinên li îranê de wê, çendî ku wê sadî sadê wan wê, ji ber azadiya civakê û maf û azadiya xwe ya kesekî û civakî wê rabûna serpiştan û wê werina girtin jî lê wê, di dokumanên wan ên bi dervekirinê de wê, gotinên bi wê rengê wê weke bi rengekê politikayî wê bi cih bikin û wê li ser wan re wê werênina ser ziman û wê bi derve bikin.

Di wê temenê de wê di nava civakek ku ew bi rejimek olî dihê bi rêvebirin de wê, bandûra bi hêncetkirinên bi wê rengê wê çawa wê li ser civakê û derûnîya wê hebê jî wê, di serî de wê di hasibînin û li gorî wê ew wê dikan. Di wê çerçoveyê de wê mijare civakê wê bi wê re wê, di rengekê û awayekê de wê, xwe di awayekê de wê weke ku wê bide dîyarkirin.

Di mijare rewşên weke yên destavêtinê de wê, di wê temenê de jî wê, ev wê aliyekê wan ên din jî wê hebê ku mirov wê di çerçoveya civakî de wê, karibê wê bixwênê bê. Ew jî wê li ser ahenge civakî û ankû malbatî bê. Di wê temenê de wê, ti malbat û kes wê nexwezê ku ew rewşek bi wê rengê di dîroka wan a malbatî û hwd de hebê. Ber vê yekê wê, xwe ji rewşên bi wê rengê veciniqandin wê, weke aliyekê din ku wê bi hişê rejimê wê were kifşkirin û wê di wê temenê de wê were bikarhanîn bê.

Di dewama wê de wê jî mirov dikarê wê werênê ser ziman ku wê mijare rewşa destavêtina rewşên bi wê rengê wê, di awayekê de wê di mejiyê civakê de wê bi derûnî li ser kes û malbatî û hwd wê weke 'lewîtnêkê' wê were dîtin û wê di wê temenê de wê, bandûra wê bi zêdeyî wê hebê. Ev jî wê weke nûqteyek din bê ku wê bê ku wê bi wê re wê li wê were lê hizirkirin. Di dewama wê de wê, weke aliyekê wê yê din

jî wê, dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê. Di awayekê din de jî wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, weke aliyekê din jî wê ev rewşên ku wê weke rewşên civakî wê bi derûnî wê, li wan wê were lê hizirkirin wê rewşên weke yên pêşxistina wan destavêtinan de wê li berçav çav wê werina girtin bin. Di awayekê din de jî wê, rewşên weke yên li berçav girtina derûnîya kes û civakê wê di wê temenê de wê bi zêdeyî wê weke mijarek zêde giring wê xwe di çerçoveya mijarê de wê bide dîyarkirin. Dahûrîyên bi derûnî wê di wê temenê de wê weke ku wê were dîtîn wê bi zêdeyî wê, rengê politikayên rejimê ên li dijî civakê wê biafirênê. Wê di wê çerçoveyê de wê bi wan re wê bi kijan aliyên de wê karibê wê bi wê bi şûn ve wê gavê bide avêtin û ankû wê ji kijan aliyê ve wê, malbat û ankû kes wê xwe bi wê li şûn bigirê wê bi wê aliyê ve wê û bi aliyê vajî wê ve wê li ser wê çerçoveya pêşxistina wan politikayên qirêt wê bi wan wê li wan wê were lê hizirkirin. Ji van aliyên derûnî ve heta ku mirov wê mejiyê rejimê û politikayên wê fahm nekê wusa dihê dîtîn mirov wê nikaribê wê baş fahmbikê û politikayên wê yên û bandûra politikayên wê yên ku ew dixwezê wan di wê temenê de bide dîyarkirin bide şikandin û civakê ji wê azad bikê. Ber vê yekê wê di serî de wê ji wê aliyê ve wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê pêwîstîya awayekê fahmkirinê û baş şîrove û dahûrkirinê wê li ser wê temenê wê hebê. Di wê temenê de wê, dema ku em li ser wê aliyê dikin ku wê hinekê fahmbikin wê aliyên weke têkiliya derûnî û baweriyê ku wê çawa wê di zikhev de wê derbas bibin di çerçoveya wan politikayên rejimê de wê were dîtîn.

Xwepêşandinên jina emînî

Di encama rewşên ku wê weke rewşên destavêtinê ku wê bibin de wê, di nava civakê de wê, bertekên mazin wê bibin û wê civak wê bi wê re wê rabê ser pîyan. Piştî wê, kuştinên ji aliyê rejimê ve bi sadan ku wê di nava wan xwepêşandinan de wê bibin wê bi armanca tafisandin û bédengkirinê bin. Piştî rewşa jina emînî û xwepêşandinên wê û rewşên bertekên civakê û hêrîşên rayadarên rejimê ên li ser wan xwepêşandinan û qatilkirinên wan bi sedan di wan xwepêşandinan de wê hinek wateyên wê hebin. Di serî de wê, di awayekê de wê, di dîmen û wateya pêşî de wê ew wê hebê û wê karibê were dîtîn û fahmkirin wê ew bê ku wê, di regekê de wê çawa wê, weke ji girseyan re wê bibêjin 'emê wê kiryarê werênina serê we lê hunê li hemberî wê bédeng bimênin' wê weke ku wê

ji mirov re wê bibêjin wê peyama pêşî wê bi wê re wê xwe di rengekê de wê bi wê re wê bide dîyarkirin.

Ji xwe di wê temenê de wê di awayekê de wê rewşa serdestiyê wê hinekê jî wê ev bê. Lê di rewşên weke bi serdestiyek bi mantiqê metingerî ku mirov wê li wê bihizirê wê yekser wê ev wate wê bi wê re wê di rengekê de wê, xwe bi wê re wê, di awayekê de wê weke ku wê bi wê re wê, weke ku wê bide dîyarkirin.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê, weke aliyekê wê yê ku mirov wê dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê.

Di aslê xwe de wê dikarê wê di dewama wê de wê, bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê mijare rewşa xwepêşandinan ku mirov wê bi wê re wê di wê rengê de wê bi wê re wê li wê bihizirê wê encam û peyamenên wê yên ku mirov wê bi wê re wê li wê bihizirê wê hebin. Ji aliyê encamên wê ve wê çawa wê civak wê bi wê re wê rabê serpiyan û wê xwepêşandinan wê bi rengekê serhildanî wê bikê wê bi wê re wê, were dîtin ku wê bibê. Ji xwe di nava civakê û ragihandinên di derbarê rewşa xwepêşandinên jina emînî de wê, dema ku wê bi gotin were kirin wê bi rengê weke 'serhildana jina emînî' re wê were bi navkirin û wê were hanîn li ser ziman.

Di wê rengê û awayê de wê weke aliyekê wê yê din jî wê, dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê rewşa xwepêşandinan wê, di wê rengê de wê, dîmenekê berfireh a civakî wê bi xwe re wê, bide dîyarkirin. Di wê temenê de wê, rengê hizirkirinê û salixkirinê wê bi hev re wê, di wê nûqtayê de wê, giring bê ku mirov wê, di awayekê de wê bi wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman bê. Wekî din wê jî mirov dikarê wê di dewama wê de wê, werênê ser ziman ku wê, rewşên weke yên bi xwepêşandinê re ku wê bibin wê, di çerçoveyek civakî de wê, bibin û wê, di wê temenê de wê, dikarê wê werênê ser ziman. Wekî din wê ji aliyekî din ve jî wê, ber ku wê di warê maf û azadiyan û rewşa civakî û astengiyên li pêşîya wê ku ew xwe weke xwe bijî ku ew hena wê di serî de wê weke raperînek li wan jî bê.

Di wê rengê de wê, di dewama wê de wê dikarê wê bi wê re wê, werênê ser ziman ku ev wê, bi wê bi wê re wê, weke aliyekê wê yê giring bê ku mirov wê fahmbikê û wê werênê ser ziman ku wê, di wê temenê de wê weke aliyekê wê yê ku mirov wê, di wê temenê de wê, weke aliyekê wê yê ku mirov wê dikarê wê di wê temenê de wê, li wê bihizirê û wê

werênê ser ziman bê. Di dewama wê de wê dikarim wê werênima ser ziman ku wê rewşa jina emînî wê di warê civakî de wê li ser esasê wê yên dîrokî, civakî, kevneşopîyî û hwd jî wê bibê temenê bertekan. Lê di awayekê din de jî wê dema ku em, fektorên bandûrê û wê temenê wê yê ku ew çêdikin ku em wan ji nedîtî ve werin wê, di awayekê de wê weke aliyekê wê yê giring wê, weke ji ne dîtî ve were dîtin bê. Di wê temenê de wê ji xwe wê, di şîroveyan ji aliyê rejimê ve wê, tenê wê weke hinek xwepêşandinên bi bertekên hin komna ku ew bûna û wê, di wê temenê de wê weke 'bertekên ku ew aramiyê xira dikin' wê werênina ser ziman. Di rastiye de wê dema ku em li wan gotinan binerin jî wê ev gotin wê di rengekê de wê weke aliyekê wê yê din jî wê dikarê wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê, di çerçoveyek civakî a herêmî de wê, bibin. Di awayekê din de wê, bandûra rewşên weke yên rojava ku wê di demên dawî de wê rûbidin û wê bibin ku mirov li wan binerê wê, di aslê xwe de wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê karibê xwe di dewama wê de wê bide dîyarkirin.

Di wê temenê de wê jî mirov dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman û wê li wê bihizirê ku wê, rewşa rojava wê, weke faktorek ku em dikarin wê di serî de wê di temenê şîyariyên ku wê di temenê bertekên jina emînî de wê civakî bibin de wê hebê wê dikarê wê werênê ser ziman. Wê di dewama wê de wê, bi wê re wê, di reng û awayekê de wê, bi wê re wê, li wê bihizirê û wê dikarê wê bi wê re wê werênê ser ziman.

Civakek ku ew li xwe şîyar dibê wê dema ku wê, bi wê rengê wê kiryar wê li wê bibin wê ew wê, bi awayekê vekirî wê bi wê şîyariyê wê bertekên xwe wê li wan wê bide nîşandin û dide nîşandin jî. Di wê temenê de wê, dikarê wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê di dewama wê de wê, weke aliyekê wê yê din ku mirov wê dikarê wê, di dewama wê de wê bi wê re wê, di wê rengê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman wê bi wê rengê wê xwe bide dîyarkirin.

Di dewama wê de wê, dikarê wê di dewama wê de wê, bide dîyarkirin ku wê, çawa wê weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê, fahmbikê û wê werênê ser ziman ku wê, rewşa civakî wê, di wê rengê de wê, bi wan pêvajoyên pêşketinê ku wê di xwe de wê şîyariyê çêbikê wê bide dîyarkirin bê.

Di aslê xwe de wê, di wê dema ku wê, mirov bi pêvajoyên deh salên dawî ku wê, rûdawên ku wê bi wê re wê li hemberî civakê wê bibin û ankû wê werina serê civakê wê di wê temenê de wê, di rengekê de wê

weke aliyekê wê yê din jî wê dikarê wê di dewama wê de wê, bi wê re wê, di renekê de wê bi wê re wê, li wê bihizirê û wê werênê ser ziman. Di wê demê de wê, pêşveçûnên ku wê bi pêvajoyên hêrîşên weke bi DAÎŞê û hwd bin û ankû wê piştî rewşa başûr li rojava pêşketina rewşek şoreşî a civakî û hwd wê, di wê rengê de wê, weke aliyê ku wê di wê temen de wê, weke fektorna ku wê di temenê wê pêşketina wê de wê, di awayekê de wê, şîrovebikin û wê werênina ser ziman bê.

Wekî din jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, rewşa civakî wê bi re wê, ne tenê wê li xwe şîyarbûnek wê bi wê re wê bibê. Wê bi wê re wê, wê ji gelek aliyên ve wê bi renekê bi zanîna nû a demê re wê xwe naskirin û pênasekirin jî wê bi wê re wê bibê. Ev wê di mejiyê civakê de wê weke aliyê ku wê bina temenê xwe jinûve dîtî û şirovekirinê. Di wê temenê de wê, dema ku em bahsa pêşveçûna bi gotina şoreşa rojava re bikin wê, çendî ku wê weke şoreşekê wê bi nav bikin jî lê wê di çerçoveyek giştî de wê, bi başûr û encamên wê yê baş û nebaş re wê, weke çerçoveyek giştî a bi şoreşa civakê re wê, dikarê wê di awayekê de wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman.

Li vir wê, bûyarek wê bi serê xwe wê nebê. Di serî de wê, divê ku mirov wê di renekê de wê bi hev re di reng û awayekê de wê, şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Wê, di wê rengê de wê hertimî wê rewşek wê ji yekê zêdetirî wê bend û girêdanên wê yê ku ew bi wê re werina fahmkirin wê di dewama hev de wê hebin. Di wê temenê de wê xate dîroka dîyalektika pêşketina civakê wê di wê rengê de wê, pêwîst bê ku ew li ew bi çerçoveya xwe ya giştî re ew di awayekê de were fahmkirin û şirovekirin. Ya ku wê di awayekê de wê, têgînek rast wê bi wê re wê, di awayekê de wê karibê wê bide çêkirin û wê bide hanîn li ser ziman jî wê bi wê re wê, di awayekê de wê ev bê. Di xate dîroka dîyalektika civakê a pêşketina wê de wê, dikarê wê bi wê re wê bibêjê ku wê fektorên wê yê ku wê bi pêşketina wê re wê werina şirovekirin wê bi aliyên wan ên hundurînî û derveyî re wê, di wê rengê de wê çawa wê, bi bandûr û encama wê re wê bibê wê, dikarê wê di wê rengê de wê, di serî de wê bi wê re wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Di mijare rewşa jina emînî de wê di wê temenê de wê dikarê wê weke rewşek civakî bi wê çerçoveya wê têgîna bandûr û encama wê ya civakî re wê, di wê temenê de wê, di awayekê de wê di serî de wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman.

Di mijare rewşa xwepêşandinên li ser jina emînî de wê, dema ku wê dema ku wê heta wê dem wê were demên weke yê li dora hefteya **dawîya cotmehê** de wê wê, xwepêşandin wê di awayekê de wê bi

berdewamî wê bidom in û wê di dewama wê de wê, weke aliyekê wê yê din jî wê, li ser deverê wê xwe bidina nîşandin. Wê li deverên weke zaningehe senetê wê jinên ciwan û xort wê bi hev re wê dakevtina heman kampusê. Di wê temenê de wê bi hev re daketin wê weke rewşek iteatnekirina li xwestekên rejimê ên ku ew bi wan reng dixwezê bide jîyane wan.

Di wê temenê de wê, heta wê demê wê heman bêja wê bi xwepêşandinên ku wê bibin re wê, girseyên civakî ên sivil wê, destdênina ser rêveberiyên xwe yên bajarî ku ew wê bixwezin wê bi rêvebirin û ew li ser baxtê xwe bibina xwediyê gotinê.

Di wê temenê de wê, ya ku wê were dîtin jî wê, li ser çapameniyê re wê, rayadarên îranî wê di wê temenê de wê, pêşîya ragihandinên ku wê ji herêmê û wan rewşên xwepêşandinê wê bibin wê çawa wê bigirin ku ew newina ragihandin li derve wê li pey wê bin. Ev rewş jî wê dema ku wê di nava gel de wê werina şîrovekirin wê weke rewşna ku wê ji aliyê gel ve wê weke amedekariya komkujiyên mazin ku wê hêzên rejimê wê werina serê komên girseyên civakî ên di nava xwepêşandinê de.

Wê dema ku mirov wê li rewşa xwepêşandinê binerê wê bi zêdeyî wê, di awayekê de wê weke ku wê werê dîtin wê bajarên kurdistana rojhilat ên weke sinê, meriwan, mihabad, urmiya û hwd bin. Wê, di wê temenê de wê ev herêmên kurdistanî wê, di serî de wê, zêdetirî wê li pêş bin. Di awayekê din de jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, herêmên kurdistanê wê ji xwe wê, di mejiyê wan de wê şiyariyek wê di awayekê de wê hebê û wê, di wê temenê de wê, bi wê re wê, di awayekê de wê li ser lingan bin. Jina eminî wê bi xwe kurdbûna wê û ji malbatek kurd bûna wê, bi serê xwe wê di nava xwepêşandinan de wê weke aliyek û fektorek ku wê zêdetirî wê di çerçoveya dirişma 'jin, jiyan û azadiyê' de ku wê wan bike nava tevgerê û wê rakê ser pîyan.

Di dewama wê de wê jî wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê herêmên rojhilatê kurdistanê wê di wê rewşê de wê, bi rastî jî wê dema ku wê li rewşa rabûna serpîyan a girseyên civakê wê binerê wê dikarê wê bi rehetî wê bibêjê ku wê weke rewşek şoreşî ku wê bibê wê karibê wê pênasebikê û wê werênê ser ziman bê. Di dewama wê de wê dikarê wê weke aliyekê wê yê din jî wê werênê ser ziman ku wê weke ku me li jor hanî ser ziman wê bandûra rojava wê di wê demê de wê, di awayekê de wê, bi zêdeyî wê li herêmê wê xwe bide dîyarkirin. Di awayekê de wê rewş wê bi wê re wê, weke ku wê ji rengekê wê bikeve rengekê din de.

Li herêmên kurdistanî wê piştî şer û hêrişên DAÎŞê û piştî wê, ji aliyê îranê ve ajotina li pêş a komên çekdar ên weke haşdî-sabî û hwd wê, bi wan jî wê di awayekê de wê, nexweşîya ku wê ji wan wê bibê wê di awayekê de wê di serî de wê xwe ji nava kurdan wê bide dîyarkirin. Di awayekê din de wê, dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman û wê bibêjî ku wê rewşa kurdistanê wê, di wê temenê de wê bi civakî wê bi zêdeyî wê weke ku wê di nava rewşek bi tevger de bê.

Di beşên civakî ên din jî wê, demê de wê bi zêdeyî wê pêwîstîya hevgirtin û di awayekê civakî de wê tevgerîna wan wê weke zaroriyekê wê çawa wê xwe bide dîyarkirin wê dema ku mirov wê li rewşê binerê bi rehetî wê karibê wê kifşbikê. Ev jî wê weke aliyekê wê yê din bê ku wê, di wê temenê de wê xwe bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, di awayekê de wê rewşa ku wê derkeve li pêş wê tenê wê pêwîstîya rêvebertiyek rast ku wê ji wê re wê bikê û wê, rê şanî wê bide wê, di wê temenê de wê xwe bi kêmesîya wê re wê bide nîşandin. Ya ku wê ji aliyê civakî ve wê bê kirin wê, were dîtin ku wê çawa wê, di awayekê de wê bi awayekê layiqî wê were kirin. Di dewama wê de wê weke aliyekê wê yê ku mirov wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê çawa wê, di rengekê de wê weke aliyekê wê yê din wê xwe bide dîyarkirin. Ji aliyekê din ve jî wê kêmesîya bi serkêşîyê di rewşên xwepêşandinên bi raperînî û serhildanî ên rojhilatî de wê, weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê di wê nûqteyê de wê awayekê binxatbikê û wê werênê ser ziman bê. Ji aliyê civakî, şîyarî, têgihîştinî û hwd ve wê temenê wê yê ku ew heya wê mirov dikarê wê di awayekê tam de wê werênê ser ziman. Lê wê ji wê aliyê ve wê, di awayekê de wê, çawa wê ew wê xwepêşandin û serhildanên gel wê di çerçoveyek sazûmanî û pêvajoyek pêşketina şoreşî û demokratikî de wê were kanalizekirin û wê birêvebirin wê weke aliyekê wê yê din bê ku wê xwe bide dîyarkirin bê.

Ya ku wê di awayekê de wê di wê demê de wê rayadarên îranî wê hinekî wê jî wê di wê temenê de wê, li wê bihizirin û wê di wê çerçoveyê de wê, bikin wê pêşîya wê derketina wê bigrin wê ev bê. Di awayekê de wê li navaroka zaningehan wê bicihkirna komên sîxûrî ên istixbarete ku ew bi wan çawa hem manipulabikin û wê di dewama wê de wê çawa tirsê çêbikin û di dewama wê de wê pêşîya derketina derve a agahiyan wê bigirin wê li ser wê wê bisekin in.

Di wê temenê de lê wê, dema ku wê, li temenê civakî ê ku ew bi wê şoreşek jî were kirin w bi civakî û şîyarîya wê di awayekê de wê weke ku wê hebê. Wê di aslê xwe de wê dikarê wê di dewama wê de wê, mijare

rênîşandina xwepêşandinan û bi rêxistinkirina wan û di awayekê de wê bi temenkirina wê weke aliyekê wê yê ku mirov wê di wê temenê de wê li ser wê bisekinê bê. Pirsgirêkên ku wê **ji aliyê îran û tirkîya ve wê di nava rêxistinên kurdistanîyan de wê li ser pêvajoyên şer re bê û ankû bi awayên din ên weke li ser rewşên çapameniyê re bê wê weke aliyekê bi bergir ê pêşlêgirtina ku ew bi wê rola xwe di rewşên bi wê rengê de bileyizin jî wê ji aliyekê ve wê weke ku wê bide girtin.**

Weki din wê jî di dewama wê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê rewşa xwepêşandinên li herêmên rojhilatê kurdistanê wê nexwe wê rewşek ku wê karibê bi miladî wê were pênasekirin wê di wê temenê û çerçoveyê de wê bi xwe re wê, di rengê de wê biafirênin û wê werênina li holê. Wê di wê temenê de wê, di reng û awayekê de wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, rewşa xwepêşandinên li rojhilatê kurdistanê ku wê piştî jina emînî wê bibin wê bi xwe re wê, şoreşek ku ew hê ne hatî bi rêxistinkirin û ne hatî barkirin li rewşek din a astbilind wê bi xwe re wê temen û çerçoveya wê xêzbikê. Di wê temenê û çerçoveyê de wê bi rehetî wê dikarê wê di awayekê de wê bi wê re wê, werênê ser ziman.

Wekî din wê jî mirov dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê rewşa xwepêşandinan wê di wê temenê de wê bi xwe re wê, di mejiyê civakê de wê, bi awayekê xwezayî jî wê temen û çerçoveyek gûharîner wê werênê li holê. Di wê temenê de wê, dema ku mirov wê li rewşa xwepêşandinan wê binerê wê di awayekê de wê dikaerê wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê, rewşa xwepêşandinan wê bi wê re wê di awayekê de wê, bi wê re wê, di rengê de wê, rewşek nû wê biafirênê. Wê rewşa wê ya nû wê dikarê wê bi wê re wê di reng û awayekê de wê dikarê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman ku wê mijare rewşa xwepêşandinan wê têgihiştinên nû wê bi xwe re wê biafirênê. Xwestekên rejimek nû, jîyanek nû a bi maf û azadîyê wê, reng û temenê wê bi awayekê zelal wê bi xwe re wê bide diyarkirin. Wê cihêbûnên di nava jîyanê de ku wê bawerî wê were bikarhanîn û wê werina pêşxistin ku ew bi mezhebî bê, bi çînî bê, bi zayendî bê û ankû bi temenên kêmetewî û ankû etnikî bê wê, li dijî wan jî wê di awayekê de wê, di nava wan xwepêşandinan de wê, dema ku mirov bi nerînek rast wê li wê binerê û wê bixwênê wê karibê wê bi rehetî bibînê ku wê bertekên xwe wê li wê bide nîşandin. Di wê temenê de wê, rayaderên îranî wê, di wê temenê de wê, rejima ku wê piştî serdestîya rejima îslamî wê li herêma wê bibê wê çawa wê derkeve dervî wê û wê di wê temenê de wê şoreşekê

wê di jîyane xwe de wê bikê wê bi wê re wê, xwestek, hêst, raman û rêya xwe wê bi wê re wê bide nîşandin. Ber vê yekê wê, rewşa têgîna bi gotina 'jin, jîyan û azadiyê' re ku wê weke têgînek manifestoyî wê karibê wê bi rehetî wê di wê temenê de wê şîrovebikê wê, hinek azmûnên demkî ên weke bi rojava û yên dîrokî wê weke dîroka tekoşîna maf û azadiyê a kurdistaniyan wê li herêmê wê temenê wê biafirênê. Ji aliyekê din ve jî wê bi wê re wê tiştêkê din jî wê were dîtin. Hemû tevgerên civakî ên bi wê rengê ku wê pêşkevin wê çawa wê, têgînên ol û bawerî wê werina bikarhanin û li dijî wan wê werina bi pozisyonkirin bo tafisandin û pêşîya wan girtinê û hwd jî wê di wê temenê de wê, ev jî wê di awayekê de wê, li dijî wê jî wê, di awayekê de wê, dîmenekê fahmkirinê wê bi wê re wê xwe bide dîyarkirin.

Mijare bikarhanên û istismarkirina baweriyên civakî û herêmî li dijî pêşketinên wan ên civakî û di wê temenê de gihandina li rengê fahmkirinê û kirina rengekê pozisyonê de wê dema ku mirov wê li kirinên tirkîya û iranê wê binerê wê di awayekê zêde berfireh de wê were dîtin. Dijberîyên li israilê jî wê di awayekê de wê, li ser temenekê hegomonikî re wê li herêmê wê bi temenê baweriyî wê bîn gihandin li şîroveyan û wê bi wê re wê bixwezî ku ew bergirên pêşketinê ên li herêmê wê werina çêkirin. Wekî din wê li herêmê wê di dîroka civakî û tekoşîna wê ya hemdem a kurdistanî a civake kurd de jî wê ev wê di awayekê zelalî de wê were dîtin ku wê çawa wê di rengekê de wê were bikarhanîn.

Li dijî tekoşîna maf û azadiyê a civakî wê di wê rengê de wê li herêmê bikarhanîna baweriyê di wê rengê de wê ji awayekê bêwijdanî zêdetirî wê, gelek aliyên wê yên ku wê, dikarê wê di wê temenê de wê, werênê ser ziman. Rewşên weke yên bi konseptên şer ên weke di rengê DAÎŞê û hwd wê, di wê temenê de wê bi hev re wê li ser wê temenê wê werina pêşxistin û ajotin li pêş û wê bîn dayin hêrîşkirin li herêmê. Di wê temenê de wê, bawerî wê ji têgînek jîyanî û maf û azadiyê wê were dîrkirin û wê bi temenî wê weke bîrdoziyek şer wê di wê rengê de wê ji aliyê rejimên herêmê ve wê were bi pozisyonkirin û wê were pêşxistin û wê were bikarhanîn û istismarkirin.

Di wê dema ku wê tevgerên civakî wê bi wê rengê wê pêşkevin û wê derkevina li pêş wê, di awayekê de wê, bi zêdeyî derketina li pêş gotinên li ser holê û rengên rejimî ên weke 'bi olî' û hwd wê di wê temenê de wê, dikarê wê werênê ser ziman. Di wê temenê de wê, ol û bawerî wê weke pêşîlêgirtina pêşketina civakê û serdestîya civakî a herêmî wê wê were

bikarhanîn û wê bi wê re wê çawa wê pêşîya wê bi wê were lêgirtin wê di awayekê de wê were dîtin ku wê were lê hizirkirin.

Wê dema ku mirov wê, dîroka tekoşîna maf û azadiyê a kurd ku mirov wê tenê wê hilde li dest wê, bi kiryarên tirkiya û iranê re wê ew bi rehetî wê di wê temenê de wê were dîtin. Wê di wê rengê de wê, di rewşên weke yên şoreşî ên civakî li rojava ku wê weke ji aliyê kurdistanîyan ve wê were pêşxistin bi warsiyonek olî konseptek şer weke bi navê DAÎŞê pêşxistin û ajotina wê ya li ser rojava wê bi serê xwe wê bo wê rewşê wê, vegotinbar bê. Wekî din wê di nava wê de wê çawa wê dînamikên civakê wê werina tafisandin wê dikarê wê bi wê re wê di rengekê de wê fahmbikê. Minaq wê bi devê kesên ku wê di nava wan komên bi navê olî wê werina berhevkerin ´mêrên kurdan bi kujin û jinên wan ji xwe re bibin, ew ji wê re helal in´ ku wê werina ser ziman wê ev têgiha wê gotin wê mantiqê wê, di dema komkujiyên saddam ên li îraqê û başûrê kurdistanê de bê wê were dîtin, di dema pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li kurdistan de wê were dîtin û di rewşên weke destavêtinên rayadarên îranî ên weke li jinên ciwan ên kurdistanî û ankû herêmên din ku wê bên kirin weke rewşa ferinaz xosrawanî û heta jina eminî û hwd wê, di mantiq û temenê wan de wê weke zihniyetekê ku ew rewş bi wê dihên pêşxistin wê were dîtin.

Ji wê aliyê ve wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê rewşa jina eminî wê ji aliyê xwe ve wê, weke minaqek ji wan sadan minaqên bi wê rengê ku wê rayadarên îranî wê pêşbixin bi armanca tangavkirina civakê. Di dewama wê de wê, weke aliyekê wê yê din jî wê dikarê wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê rewşa destavêtinê ku wê di bin navê baweriyê û rewîstê de wê were kirin wê tenê bi bêbawerî û bêrewîstîyê wê karibê were pênasekirin û şîrovekirin. Wê tenê wê dikarê wê weke kiryarên rejimê di çerçoveya hinek konseptên wê yên şer û mantiqê yê li dijî civakî ku ew bi wê re dirabê re wê dikarê wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Wê dema ku em tenê wan têgîn û rewşên wê yên ku ew bi wê re wê dibin bi zihniyeta û aqilê li pişt wê re wê fahm nekê wê tenê ew rewş bi serê xwe wê, newê fahmkirin. Wê demê wê tenê wê weke rewşek ku wê weke ku wê rayadarên îranî wê, weke keçeke ku wê xwe baş ne nûxûmandiya û wê polisekê rewîstê ku ew bertek li wê daya nişandin wê were fahmkirin û ev têgîn jî wê nikaribê rewşê bi serê xwe werênê ser ziman û vebêjê.

Ber ku wê di temenê wê, ji wê zêdetirî wê di wê temenê de wê di rengekê de wê di temenê wê de wê hebê ku mirov wê karibê wê di wê

rengê de wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman bê. Di awayekê de wê, werênê ser ziman ku wê mijare mijare rewşa fahmkiirna mijarê bi serê xwe wê ji wê aliyê ve wê weke aliyekê wê yê teybet wê xwe bi wê re wê di rengê de wê weke ku wê bide dîyarkirin bê.

Ji aliyekê din ve jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê rewşa destavêtinê ku wê weke çekek hêrîşê a li nava civakê wê were bikarhanîn wê, di awayekê de wê, dema ku wê rêxistinên kurd wê ji aliyê têgînek zayendî ve wê, werênina ser ziman wê bi gotina 'zihniyeta mêr' re wê şîrovebikin û wê werênina ser ziman. Her çendî ku ev têgîn wê rast jî bê lê wê ji aliyekê ve wê dema ku mirov wê li wê dihizirê wê di fahmkirina kirinê de wê weke ku wê li qada jîyanê wê kêmbimênê. Ber ku wê rewşa fahmkirina wê rewşê wê, di serî de wê, pêwîstiya wê çawa wê weke konseptekê wê ji aliyê rejimên serdest ve wê werê pêşxistin wê, were dîtin. Di demên pêvajoyên şer ên ku wê werê dîtin wê jin wê, di serî de wê, weke rewşek destavêtinê û bi wê tûnakirina civakê wê were dîtin ku wê were bikarhanîn. Di şerê sirban de wê kuştina mêran û destavêtina jinan, di şerê saddam de ê li dijî kurdistaniyan de wê berhevkirina jinên ciwan bi kamyonan birina deverên nedîyar ku wê heta roja me wê, ji wan wê agahi wê newê girtin û di rewşa şerê rejima tirk ên li dijî kurdistaniyan de wê weke di dema dersimê de wê çawa wê kêçên dersimî wê, bi kamyonan wê ji herêmê wê werina berhevkirin û wê bina deverên nedîyar û hwd wê karibê wê di wê temenê de wê weke hin kiryarên qirêt ên ku em dikarin di wê çerçoveyê de wê balê bikişênina li ser wan bê.

Di aslê xwe de wê rewşa ferinaz xosrawanî bê û ankû ya jina emînî bê wê bi gelek mînaqên bi wê rengê ên ku ew rûdidin û ankû ew dihên pêşxistin wê di senteza aqilê li pişt wan kirinan de wê ev meju û dîroka şerê li dijî civakê bi zayendî wê bi wê re wê hebê. Wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê, bi wê dîrkirina jinên ciwan li deverên nedîyar weke bi armanca hewldanên ji hev felişandina civakê bê û ankû bi rewşên weke destavêtinê ku wê çawa wê wîna mirov û hasiyeta mirov wê bi wê re wê bixwezînin ku ew bi wê bişikênin û di wê temenê de mirovan bi wê hêstê êdî ew li gorî xwe bi hesanî radest bigirin û bikina bindest ku ew hertiştê weke wan bikê û herê bikê û hwd ve wê girêdayî weke konseptekê de wê, dikarê wê di rengê de wê fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman û wê fahmbikê ku wê mijare destavêtinê wê dema ku em di wê

çerçoveyê de wê li wê bihizirin wê ji aliyekê din ve jî wê gelek aliyên wê yên ku mirov wê karibê wê bi wê re wê di çerçoveya têgihên ku wê bi wê re wê werina li civakê hizirkirin wê karibê kifşbikê û wê werênê ser ziman. Di wê rengê de wê, di wê temenê de wê, ev rewşên ku ew bi wê rengê dihên kirin wê di awayekê din de wê weke ku mirov wê karibê wê kifşbikê wê, di renekê de wê, weke ku mirov wê bihesanî wê karibê wê kifşbikê wê, ev rewş wê weke rewşna hêrîşê ê li meji û hasiyeta civakê bin, ku wê rejimên herêmê wê bikin. Ti hêstên hasiyetê wê bi zihniyetên serdest re wê nebê. Wê rewîst û ahlaqê wan jî wê tenê wê li gorî wan bê. Wê li gorî zihniyeta wan bê. Di wê temenê de wê di awayekê de wê, di mantiqkekê ku wê her tiştê wê ji xwe re wê 'mubah' bibînin wê di renekê de wê tevbigerihihin û wê bi wê rengê wê, çawa wê, civakê wê radest bigirin wê bi wê rengê wê herina ser civakê de bi kiryarên weke yên bi wê rengê ku wê li dijî jina emînî bê û piştê li dijî keç û ciwanên din ên ji nava civakê bê ku wê li dijî wan wê pêşbixin. Di dewama wê de wê weke aliyekê wê yê din jî wê dikarê wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê rewşa destavêtinê wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê, weke rewşek xasandina civakê (bêwînkirina civakê) wê bibînin û wê di wê temenê de wê bînin pêşxistin. Wê dema ku em mantiqê di temenê wan kiryanan de wê bi awayekê rast wê fahmnekê wê demê wê mirov wê, nikaribê wê fahmbikê. Her wusa wê li dijî wê çima wusa bi girseyî wê civak wê rabê serpîyan û wê bertekên xwe wê bide nîşandin wê jî wê ji wê aliyê vewê baş wê fahm nekê.

Civak wê ji nava xwe ku ew bi hêstên xwe wê karibê wê werênê ser ziman jî û newênê ser ziman jî wê ji dil û kûr wê hîs dikê. Di wê temenê de wê di xwe de wê jibîr nekê. Li ser wê temenê wê êdî wê bertekên xwe wê li dijî wê di awayekê û renekê de wê bi wê re wê bide nîşandin.

Ji wê aliyê ve wê mejiyê civakî wê dema ku mirov wê li wê bihizirê wê çendî ku wê weke mejiyekê hevbeş jî bê wê di kirin û tevgerên bi hev re de wê, di awayekê de wê xwe bide nîşandin. Wê di wê rengê de wê di kirinek hevbeş de wê, çawa wê hemû wê bi wê temenê wê tevgerin ku ew ji herêm û nerînên cihê jî bin wê bi wê re wê di awayekê de wê karibê were fahmkirin.

Di wê rengê de wê mejiyê civakê wê di awayekê de wê, di renekê de wê weke ku mirov wê dibînin wê were dîtin ku wê encamên wê bibê. Di aslê xwe de wê dikarê wê bi wê re wê werênê ser ziman ku wê mijare civakê wê di wê temenê de wê, weke aliyekê wê yê gring bê ku mirov wê, di wê temenê de wê, werênê ser ziman bê.

Di rewşên kiryarên bi rengê de wê dema ku wê bi armançek bi wê rengê wê were kirin û wê piştê wê rewşê wê weke rewşek tekakesî wê bide nişandin wê weke rewşek aqil ji rê birinê û pê de wê ne tişteke din bê.

Di wê temenê de wê gelek rewşên ku wê bi wê rengê wê li dijî civakê wê ji aliyê rejima tirk ve jî û ya îranê ve jî ku wê werina kirin wê bi armanca ji wê aliyê ve wê pêvajoyek hêrişê li civakê û wîna wê pêşbixin wê bidina dîyarkirin û wê pêşbixin. Lê di dema ku ew wê dihênina ser ziman de jî wê, bi gotinên weke di rengekê manipulakirinê ên li ser çapameniyê re wê çawa wê, weke rewşek takekesî bê û ankû wê weke rewşek ku ew ji xwe re bûbê û yan jî weke ku ew rewşek ku ew ti alaqa wan bi wê re nebê ku wê bidina nişandin wê weke aliyên wê yên din ku wê li ser çapameniyê re wê bi wê rengê wê bi wê re wê li wê bihizirin bin. Ji xwe wê di wê temenê de wê piştî ku wê çapamenî û rêyên wê yên ragihandinê û hwd wê pêşkevin bi awyaên cûr bi cûr wê di wê temenê de wê di rengekê de wê ji wan aliyan ve wê weke rêyên vajî nişandinê, sernûxûmandinê û hwd wê, di wê temenê de wê bikarhanînin.

Di wê temenê de wê, temenekê dezenformasyon ku wê hertimî û pîr zêde wê rayadarên tirk wê serî li wê bidin wê di wê temenê de wê, bi rejimên herêmê re wê di awayekê de wê were dîtin. Mînaq di wê dema ku wê li îranê û deverên din ev xwepêşandinên jina emînî wê bibin li tirkîya jî wê zagonên dezenformasyonê ku wê weke bi navê 'zagonên sensorê' jî wê werina bi navkirin wê werina derxistin û wê bi wê re wê, êdî wê, çawa wê, aliyên çapameniyê ku wê rewşê li dijî wan û ankû ne weke wan dihênê ser ziman wê herina bi ser wê de wê, dest bi pêvajoya hêrişên wê bikin. Di dema ku min ev rêx dinivîsandin wê bi wê armançê wê li gelek bajarên kurdistanî û yên dervî kurdistanê wê rayadarên tirk wê bi wê mantiqê wê bi awayekê hemwaxt de wê, bi ser gelek saziyên çapameniyê de wê bigirin û wê kesên ku weke rojnema wan nûçeyan çêdikin wê desteser bikin.

Di wê temenê de wê, di wê rengê de wê ji xwe wê, di wê temenê de wê destûr jî wê di awayekê de wê weke ku mirov wê dikarê wê werênê ser ziman wê ji wê aliyê ve wê weke ku mirov wê dikarê wê werênê ser ziman wê were dîtin ku wê were bikarhanîn. Di awayekê din de jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku ev rewş wê, li îranê wê li ser rêyên rayadarên wê yên sîxûrî re wê di awayekê de wê bi rêyên çavtirsandinê û hwd re wê bixwezin ku ew bikin. Mînaq wê, dema ku wê **Negin Abidulmelikî** wê li zaningeha senetê wê were qatilkirin ji aliyê

rayadarên îranî ve wê rayadarên wê ên istixbaretê wê herina nava ciwanên xwande û wê tehdidan wê bikin ku ew di derbarê rewşê de ew ti agahiyê parvenekin û nedina derve. Wê di wê temenê de wê di wê rengê de wê di awayekê de ev wê weke rewşa ku wê di wê rengê û mantiqê de wê li aliyê îranî wê di wê rengê de wê bê kirin wê karibê wê bikirpênê û wê werênê ser ziman bê. Di dewama wê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê mijare ragihandinê wê di rewşên bi wê rengê de wê hertimî wê weke rêyên manipulakirinê wê werê bikarhanîn. Wê di wê temenê de wê çawa wê rewşê wê weke ku ew dixwezin wê bidina ragihandin wê bi wê li ser wê bisekin in. Wê di wê temenê de wê, weke xwe dana ragihandinê jî wê bi wê re wê di serî de wê weke ku wê li tirkiya wê were dîtî û wê weke li îranê wê were dîtî wê çawa wê, armancên ku ew bi wê wan kiryan didin kirin û civak wan bi rastî bi wê rnegê hîsdikê wê ser wê binûxûmênin û wê bi wê re wê, werênina ser ziman. Rengên hanîna ser ziman û ragihandinê wê bi wê re wê êdî wê bi wê çawa wê temenê kiryarên bi wê rengê û di wê dewama wê de wê piştire wê werina kirin wê bê çêkirin jî wê hinekî jî wê bi wê armancê bê. Di wê temenê de wê rengê nivîsandinê wê hertimî wê awayekê wê yê teybet ê ku mirov wê li vir di dewama wê de wê bi kirpênê wê hebê. Li ser wê re wê hem wê bûyarê wê weke ku ew dixwezin wê bidina nîşandin û hem jî wê, temenê bûyarên di dewama wê de wê li ser serê civakê wê çawa wê çêbikin wê bi wê re wê li wê bihizirin. Manipulakirin wê hinekî jî wê di wê rewşê de wê van herdû nûqteyan wê hertimî wê di xwe de wê weke armancê wê bihwênê. Ji aliyekê din ve jî wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê weke aliyekê wê yê din wê karibê wê li wê bihizirê ku wê, bi zanebûnî şaş dana fahmkirinê jî wê di wê temenê de wê weke armanca wê bê.

Di wê temenê de wê minaq wê li îranê wê piştî wê rewşa jina emînî wê çûyina rayadarên îranî ên payabilind li cem malbate wê û weke 'payamên baş' parvekirinê û hwd wê di wê çerçoveyê de wê bi têgînek dezenformasyonî wê dikarê wê fahmbikê. Ev peyamên ku weke baş didin kirin wê bo rastkirin û başkirina rewşekê bê? Bêgûman wê weke ku wê ji azmûn demên berê ên rewşên bûyarên bi wê rengê ên ku ew hatina kirin ku mirov bihizirê wê ji wê bi rehetî wê karibê wê fahmbikê ku wê ne bi wê armancê bê. Weki din ji xwe piştî rewşa jina emînî rûdawên ku wê bibin wê dema ku mirov li rewşa wan û helwesta rayadarên îranî bide nîşandin wê, di wê temenê de wê ew wê piştrastbikê ku wê ne bo çêkirina rewşek baş bin. Wê bi armanca rengê rewşê wê hinekî wê cihê bidina nîşandin. Yan jî wê, weke bûyarek ji rêzê wê bidina nîşandin.

Wê ev helwest wê di wê temenê de wê weke helwestek bi armanca dezenformasyonê bê. Di dewama wê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê ji aliyekê din ve jî wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, rewşa civakî ku ew bi wan kiryanan re dikin armanca xwe de wê çawa wê dervî wê rûdawê û ankû bûyarê wê bidina nişandin wê, di wê rengê de wê ew jî wê weke armanca wê rengê dayina peyamê bê. Wê di dewama wê de wê armancek din jî wê li ser wê armanca dawî re wê bi wê re wê di wê temenê de wê hebê ku wê çawa wê, weke çawa wê bi wê rengê wê li ser wê temenê rûdan û bûyarên bi wê rengê wê bidina çêkirin bin.

Di dewama wê de wê, weke ku wê were dîtî wê di çerçoveyê têgîna xwepêşandinan de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, xwepêşandin wê di awayekê de wê bidom in. Wê roj bi roj wê piştî wê xwe bidina domandin. Wê di rojên piştî wê, zêdetirî wê rêja xwepêşandinan wê bibê. Minaq wê li mibahadê wê, xwepêşandin wê zêdetirî wê di awayekê de wê bibin û wê, heta ku wê, li dora 27 cotmehê de wê, were ser ziman ku wê rayadarên îranî wê gûlabaranê li ser gel wê bidina raşandin. Di encama wê de wê, weke dîyarî pêşî wê ciwanekê kurdistanî ê bi navê Mihemed şariatî wê, were qatilkirin. Piştî wê, di dewama wê de wê, hinek wê hinek qatilkirinên din jî wê di dewama wê de wê werera gihandin ku wê bê. Ev rewş wê, di aslê xwe de wê, reng û asta rêjeya rewşê wê di awayekê de wê bi xwe re wê bide dîyarkirin. Li rojhilatê kurdistanê wê, piştî wan xwepêşandinan û hêrîşên bi gûlabaranê ên rayadarên rejima îranê wê gel wê saziyên rêveberina bajêr ên mihabadê wê dest dênê ser wan û wê rêveberiya wê hilde li dest. Ev rewş wê weke wê, li bajarên rojhilatê kurdistanê ên weke urmiyê, boka, pîranşar, serdeşt, bane, seqiz, dîwandere, dêwlan, kamyaran, sinê kirmaşan, îlam û li çend bajar û bajarokên din ên herêmê wê bibê. Di wê temenê de wê ev rewş wê, di rengekê de wê weke ku mirov wê dikarê wê werênê ser ziman wê, bi wê re wê, bibê.

Lê rewşa rojhilatê kurdistanê wê di aslê xwe de wê, piştî mihabadê û heta roja me ku wê ku ev 79 salin care pêşî wê, rewşek bi wê rengê wê bi girseyî û civakî wê li rojhilatê kurdistanê wê rûbide. Di wê temenê de wê, rewşa hildana rewşên rêveberiyê a bajarên rojhilatê kurdistanê wê di wê temenê de wê, rewşa care pêşî ku wê li rojavayê kurdistanê wê ji kobanê wê destpêbikê wê di wê temenê de wê weke di dîmenekê de wê bibê.

Renggirtin û bûhûrîna xwepêşandinên jina emînî li ast û pêngavek din.

Dema ku mirov wê bahsa rewşa xwepêşandinên piştî rewşa jina emînî û serborîya wê bikin wê, di serî de wê, dikarê wê bibêjê ku wê dem bi dem wê gûharîn û wê di wan dewê bibê. Wê pêvajoyek nû wê bi wan re wê bibê û wê xwe bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê, dikarê wê werênê ser ziman ku wê, xwepêşandin wê, di awayekê de wê, li giştîya rojhilatê kurdistanê û deverên din ên cihanê wê bi dirîşma 'jin, jîyan û azadî' wê belav bibin.

Ji aliyekê din ve jî wê dema ku em bahsa rewşa xwepêşandinên li rojhilat bikin wê demê di serî de wê li pêşveçûnên li deverên din ên herênê jî wê pêwîst bê ku mirov wê di awayekê de li wan binerê û fahmbikê..

Di serî de wê, dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê, di wê navberê de wê şoreşa rojava ku wê di wê demê de wê salwegera xwe ya 10min wê pîroz bikê wê, di wê demê de jî wê hêrişên li ser wê jî wê, kê m nebin. Vajî wê, ji her aliyê ve wê rejîma tirk wê, pêvajo û rengên hêrişên cûr bi cûr wê li wê bide pêşxistin.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê wê werênê ser ziman ku wê pêvajoya hêrişên li herêmên rojava ên weke marî, bab, afrîn, serêkahniyê û hwd ku wê, dema ku wê dagirbikê û wê bixwezê bi wan encamê li ser xirabûna rewşa rojava re wê bidest bixê wê, di wê de ku wê negihijî li earmanca xwe wê, di dewama wê de wê, êdî wê, herêmên dagirî wê ji wan herêmên weke afrînê ku wê komên tundrew ên weke 'heyet tahrir el-şam'û hwd ku wê li wan herêman wê bixwezê bich bikê wê weke nîşanaka pêvajoyek din a şer bê ku wê di wê demê de wê çawa wê bi wê encamê wê bidest bixê.

Di aslê xwe de wê, li afrînê bi wê rengê bi cihkirina wan koman tundrew wê weke ji nûve vejendina DAÎŞê û hwd li herêmê û wê, çawa wê, bi wê rengê wê pêvajoyek din a şer û bi xwûn wê biafirênin wê hinekî jî wê bi wê armancê bê. Li wir wê, di serî de wê armanca wan kiryanan wê di serî de wê, ew bê ku wê rojava wê çawa wê, were şikandin û wê, di wê temenê de wê, pêvajoyek nû a bo wê bidina şikandin. Wekî din herêmên başûrê kurdistanê dagirkirina wan û li wan pêşxistina şer bi kurdan re a rejîma tirk wê, temenê wê weke aliyekê wê yê din ku mirov wê di dewama wê de wê û wê bi wê re wê fahmbikê. Wekî din wê jî wê mirov dikarê wê fahmbikê ku wê pêvajoya şerê li başûr ku wê bi dagirkirina hêzên tirk re wê gûrr bibê re wê, bi bikarhanîna çekê kimyewî re wê, di wê demê de wê zêdetirî wê weke ku wê gûrr bibê û wê, zêdetir bibê.

LI cihanê wê hemû kurdistanî û dostên wan wê bo şermazarkirina bikarhanîna çekêm kimyewî wê di wê demê de wê li her devere wê xwepêşandinan bi wê armancê wê li darbixin û wê bertekên xwe wê bi wê re wê bidina nîşandin.

Di wê demê de wê, dema ku wê bahsa xwepêşandinên li iran û rojhilatê kurdistanê wê bikê wê bi wan re wê weke dem û pêvajoyek nû wê bi xwe re wê hem li wan herêman û hem jî wê li giştîya çerçoveya herêma herêmê de wê bi xwe re wê di rengekê de wê weke ku wê biafirênin. Di aslê xwe de wê, dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê rewşa kurd û pirsgirêka kurd wê di wê temenê de wê, di bin dorpêçkirineka bi şer re de ku wê bibê jî lê wê zêdetirî wê di wê demê de wê bi wan rewşan re wê xwe zêdetirî wê bide diyarkirin. Li tirkiya wê, nîqaşên li ser bikarhanîna çekên kimyewî ji aliyê rejima ardogan ve li dijî kurdan wê, bi girtina sebne kurur fincanci re ku wê gotibû dîmenên li ser bikarhanîna çekên kimyewî hatina weşandin werina lêkolinkirin re ku wê gotinê bibê wê ev gotin wê bê sedema ku wê girtina wê û heta ku wê avêtina wê ya li zindanê.

Ev rewş wê, weke rewşên nû bin. Wê weke ku wê çawa ku wê rewşa rojhilat wê piştî xwepêşandinên piştî rewşa jina emînî re wê bi dirişma jin, jîyan û azadiyê re wê, bikevina pêvajo û pêngavek din de jî wê bi heman rengê wê bi wanrewşên li rojava wê weke ji nû ve ji aliyê tirkiya ve li herêmên dagirkirî bi cihkirina komên tundrew bo pêvajoyek din a şer bi kurdan re bê û ankû ji aliyê din ve li bakûrê kurdistanê pêvajoya ku wê nîqaşên li ser çekên kimyewî ên ku rejima tirk li dijî kurdan bikarhanînê û hwd re wê, di awayekê de wê were meşandin re wê, rengê wê yê dema nû wê bide diyarkirin.

Mijare bikarhanîna rewşa weke ya çekêm kimyewî wê di dîroka kurdan de wê ne nû bê. Wê di demên berê de jî wê di demên pêvajoya hêrîşên artişa tirk a li dersimê de wê, bi koman wê kurdan wê di şikeftan de wê bigirin û wê devê şikeftan wê asê wê bigirin û wê, gazan wê berdina hundurê wan şikeftan. Piştî wê demê wê rayadarên tirk ên ku wan bahsa wê demê dikir wê bi gotinên weke 'me ew weke haşaratan ew di şikeftan de jahr dikirin' re wê werênina ser ziman. Di birhanîn çaglayangil de wê, di wê temenê de wê gotinên ku wê werina ser ziman wê bibin. Wekî din wê gelek rayadarên tirk ên ku wê di wê demê de wê li ser erkê bin wê di wê temenê de wê, bahsa demê bikin. Weki din li başûrê kurdistanê wê, di dema pêvajoyên hêrîşê ku wê rejima saddam wê bi navê 'enfalê' wê bi navbikê de wê, di wê temenê de wê, were bikarhanîn û wê, bi karhanîna

gazên kimyewî li dijî kurdan wê di wê demê û li wê herêmê de wê, piştî wê êdî wê, were piştrastkirin. Rewşa helebçe wê weke nimînêra wê bikarhanîna gazên bi jahr a li dijî kurdan li başûr wê weke wê nimînêr bikê û wê weke dagera wê êdî wê piştre wê were li holê û wê bibê.

Ber vê yekê wê, wê pêvajoya bikarhanîna çekên kimyewî wê di wê temenê de wê dîroka wê ya bi karhanîna wê ya li dijî kurdan wê, di wê temenê de wê pîrr zêde kevn bê. Bi du awayan wê pêvajoya bikarhanîna çekên kimyewî wê dikarê wê werênê ser ziman. Yekê wê weke ku me li jor wê hanî ser ziman ku wê çawa wê, bi pêvajoyên şer re wê, were bikarhanîn bê. Ya din a duyem jî wê di bin navê lêxistinên derziyan ên bo başkirinê de wê di demên berê de wê mudahaleyên biolojikî wê li tirkiya wê pîrr zêde wê li dayikên kurd wê bibin ku ew zaroyan newênina dûnyê û yan jî ku ew werênina dûnyê ew mirî were dûnyê û yan jî bi hinek pîrsgirêkên bi wê rengê bijî û piştre zêde neji û bimirê. Di wê temenê de wê ji aliyê dîroka mudahaleyên biolojikî ve jî wê pêvajoyê wê di serî de wê, di serî de wê, di wê rengê de wê, dikarê wê werênê ser ziman.

Rewş hemû wê di awayekê din de jî wê, weke rewşna ku wê, di renekê de wê weke rewşna ku wê bi sazûman wê li ser serê civake kurd wê di wê rengê û temenê de wê werina pêşxistin bin. Di renekê de wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê mijare rewşa civakê wê di wê temenê de wê, weke aliyekê wê yê din ê giring bê ku mirov wê werênê ser ziman bê.

Di wê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê di wê temenê de wê, di wê demê de wê bikevina pêvajoyek din a nû de. Wê di wê rengê de wê, ev pêvajo wê, wusa dihê dîtî ku wê, zêdetirî wê bi tûndûtûji wê di çerçoveya pêvajoyek din a şer de wê li herêmê wê xwe bide dîyarkirin. Li başûr, bakûr û rojava pêvajoyên şer wê bi tevlibûna wan a rojhilat bi xwepêşandinên piştî rewşa jina emînî ên dem dirêj re wê, di awayekê de wê, xwe bidina dîyarkirin. Di roja 27' min a piştî destpêka xwepêşandinên jina emînî de wê, di ina 26ê cotmehê de wê, girseyên ku wê ji mizgeftê wê derkevin û wê xwepêşandinan bi armanca şermazarkirina rejimê û hêrîşên wê li ser civakê ên weke bi rewşa jina emînî wê bikin wê bibê. Ev wê, weke nîşanaka wê bê ku wê karakterê xwepêşandinên jina emînî wê êdî wê di renekê de wê di awa û renekê din de wê li herêmê wê êdî wê pêşkevin û wê xwe bidina dîyarkirin. Wekî din wê li gelek deverên din ên cihanê jî wê xwepêşandinên weke yên şermazarkirinê wê li ser rewşê wê bibin û wê, di dewama wê de w, di awayekê din de wê li rojhilatê kurdistanê û iranê deverên wê yên din wê

xwepêşandin wê bi wê armancê wê bi dirîşma azadiyê wê, zêdetirî wê di wê temenê de wê bibin û wê di wan xwepêşandinan de wê dirîşmên weke 'ji diktator re mirin' û hwd re wê, dirîşm wê werina qêrîn û avêtin. Ev rewş wê êdî wê di wê temenê de wê, êdî wê, weke rewşek din bê ku wê di serî de wê bi xwe re wê di rengekê de wê karibê wê fahmbikê û wê werênê ser zimanbê. Rojhilatê kurdistanê wê bi wan xwepêşandinan wê di wê demê de wê, bi tememî wê li ser lingan bê û wê xwepêşandin wê li dever bi dever li herêmên wê bibin. Wê weki din wê di xwepêşandinan de wê, hêrîşên bi çekan ên hêzên rejimê li ser xwepêşandêran û qatilkirina wan jî wê, di wê demê de wê hin bi hin wê zêdetir wê bibê û wê ev jî wê bi xwe re wê pêvajoya xwepêşandinan wê zêdetirî wê kûrtir û demdirêjtir wê bibê. Ya ku wê di aslê xwe de wê qwarakterê xwepêşandinan wê ji aliyekê ve wê bi demê re wê, bide gûharan jî wê ev rewş jî bê.

Lê êdî wê gel û civak wê ne xwezê ku ew di rewşek weke ya bindest, metinger û hwd de bijî. Wê ber vê yekê wê dirîşma azadiyê wê, weke dirîşma ku wê herî zêde wê were qêrîn bê.

Di wê çerçoveyê de wê dema ku mirov hem bi teybetî û hem jî bi giştî li herêmê dinerê wê gelek pêşketin wê bi hev re û di zikhev de wê bijîn wê encamên mayinda wê bi xwe re wê werênin li holê.

Rewşa xwepêşandinên jina emînî wê ji aliyekê din ve wê reng wê bidê tekoşina maf û azadiyê a civakî li herêmê. Be vê yekê wê di serî de wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê di serî de wê dikarê wê di wê rengê de wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê fahmbikê û wê karibê wê werênê ser ziman bê. Di aslê xwe de wê, dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê rewşa xwepêşandinên jina emînî wê di wê rengê de wê, bandûrê li civakê wê bikin. Di wê temenê de wê di serî de wê weke aliyekê wê yê din jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman.

Di aslê xwe de wê, rewşa jina emînî û gelek jinên ciwan ên weke ku ew hatina qatilkirin bi awayekê hoviti wê ji du aliyan ve wê karibê wê bi teybetî binxatbikê û wê werênê ser ziman û ankû li ser wê bisekinê. Aliyê pêşî wê ji aliyê pêvajoya demdirêj a ku wê li herêmê ku wê ji aliyekê ve wê bi gotinên olî jî wê were bi temenkirin wê rewşa zayendî a civakî ku wê çawa wê were tûnakirin û wê civaknasiya wê ji jîyanê wê were derhanîn bê. Wê di serî de wê weke kirdeyek gotina jin, jîyan û azadiyê ku wê were qêrîn jî wê di wê wateyê de wê li ser temenekê dîrokî û civakî wê xwe bi wê re wê di rengekê de wê weke ku wê di awayekê de

wê weke ku wê bide dîyarkirin bê. Ji aliyê din ve jî wê dikarê wê di dewama wê de wê, werênê ser zima wê, rewşa bi pêvajoya hemdem a tekoşîan civakî ku wê di çerçoveya têgîna maf û azadiyê a civakî û zayendî ku wê di zikhev de wê li ser wê temenê wê, bê kirin bê.

Di wê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rewşa jina eminî wê pêvajoyek şoreşî a civakî wê bi xwe re wê werênê li holê. Herêma ku wê li wê temen û derfeta kirina pêşketin û şoreşên civakî wê li wê were tûnakirin wê di wê temenê û awayê de wê di rengê de wê, bi awayekê ew wê were kirin.

Li ser temenê wê yê dîrokî û civakî di zikhev de kirina şoreşek civakî wê destpêka wê jî wê weke ku mirov wê li kurdistanê li rojava û hwd wê bi wê rengê wê bi encamên wê re wê karibê bi rehetî bibînê ku wê encamên dîrokî wê bi xwe re wê werênê û dihênê.

Ber vê yekê wê di serî de wê ev dema ku wê, li herêmê wê li rojava wê weke rewşek şoreşî wê hebê bi azmûnên wê re wê pêvajoyên hêrişê wê di wê temenê de wê, li wê werina kirin. Pêvajoyên şer wê, di serî de wê weke rengê konseptî a bi wê ji holê rakirina encamên wê yên demokratîkî, civakî, û dîrokî bê. Wê li ser wê temenê wê pêvajoyên şer wê, li pêşketina civakê û bo ji holê rakirina wê werina kirin. Ev wê weke konseptekê bê Wekî din wê şerên ku ew dibin mirov nikaribê wan tenê weke şerna ku ew ji dibin û ankû bi hinek sedemna din bi tenê wan şîrove bikê.

Wê dema ku mirov wê li pêşketina civakê wê binerê wê, êdî wê bi girtina kesekê weke ku wê tirkiya dikê û ankû weke bi dervekirina kesekê weke ku wê iran wê bikê wê ew wê ji holê newê rakirin. Ber vê yekê wê pêvajoyên şer ku wê yekser wê pêvajoyên pêşketina herêmê a civakî wê bi temenên wê yên demografîyî û hwd re wê ji xwe re wê bikê armanc wê li ser wê temenê wê werina pêşxistin.

Di wê demê de wê li herêmê wê şerên ku ew dihên pêşxistin wê bi wê rengê wê, armanc û hinek funksiyonên wan wê hebin. Wê bendewariyên ku ew ji wan şeran di çerçoveyek statûqûyî, û zêhnî de ku wê bi bîrdoziyî û hwd wê werina kirin wê di wê temenê de wê pêwîstiya lêpirsinekê bi hişmendî a li ser wan re wê di wê temenê de wê hebê.

Di wê temenê de wê, piştî jina eminî wê qatilkirinên weke bi jinên ciwan ên ku ew ji aliyê wê hişmendiyê ve li pêş in ên weke Nagihan Akarsel û hwd jî wê mirov dikarê di wê rengê û temenê de wê bibîrbikê û werênê ser ziman.

Ev hemû wê weke kiryarên ku wê di çerçoveyekê û kûrwarekê de ku wê werina kirin bin. Wê di wê temenê de wê armanca di temenê wan kiryanan de wê zêhnî û bîrdozikî bê. Di wê temenê de wê di serî de wê, dikarê wê weke aliyekê wan ê giring bi wan re wê kifşbikê û werênê ser ziman bê. Ji aliyê civakî ve jî wê pêşveçûnên ku ew bi wê hişmendî ku ew rengên wê dihênina ser ziman û bi gotin dikin ku ew nebin wê bi wê armanc digirin. Ev jî wê weke aliyê wê yê din bê ku mirov wê di dewama wê de wê, bi wê re wê li wê bihizirê û wê karibê wê werênê ser ziman bê.

Weke aliyekê wê yê din jî wê di mijare armancgirtina jinan di nava civakê de û ankû weke ku me li jor hanî ser ziman wê rewşa destavêtinê wê weke politikayekê li ser serê civakê wê di wê temenê de wê werê pêşxistin wê di aslê xwe de wê, ji wê aliyê ve û bi encamên şoreşî ên demê ve ku wê çawa wê werina li holê ve wê girêdayî bê. Li herêmê wê şoreşek civakî wê bibê. Civake kurd ew şoreş kiriya ne hiştina hevdîtina bi serokên wê yên weke birêz ocalan û hwd re jî wê, ji aliyekê ve wê, wê pêşketina şoreşî bê serî bihêlin û wê di wê temenê de wê bi wê bêserî hiştinê re wê li gowdeya wê derbeyê wê çawa wê li wê bixin wê bi wê ve wê ev wê girêdayî wê were kirin. Yanî wê ev rewş jî wê bi rewşa civakî ku ew bi şoreşekê rengê xwe li herêmê dide dîyarkirin ve wê girêdayî bê.

Mijare ji pêşengiyê dîrkinê wê bi têgîna ku wê weke makyawell jî wê bi rengê dîmenê wê di pirtûka xwe ya bi navê hikimdar de wê bide dîyarkirin ku wê bi têgîna 'keriyê bê şivan hiştinê' re wê, kirinê re wê ev wê were kirin. Di wê temenê de wê ev wê weke aliyekê wê yê giirng ê giring bê ku mirov wê di serê de wê kifşbikê û wê werênê ser ziman bê.

Rewşa civake kurdistanê bi sedemên rewşa jina emînî û xwepêşandinên wê re

Wê dema ku mirov wê bahsa rewşa jina emînî wê bikê wê, di serî de wê ji aliyê civakî ve wê, weke çerçoveyek ku ew were fahmkirin bê. Di serî de wê rewşa jina emînî a bi bûyarî bûyina wê bi xwe jî wê, bi serê xwe wê di derbarê rewşa civake kurd de wê, hinek tiştan wê bide dîyarkirin. Her çendî ku wê, li ser rewşa olî re wê were pênasekirin û wê salixkirin wê di nava çapemeniyê de wê werina kirin weke bi rengê wê 'xwe baş ne nûxûmandiya û ew rewşa hatiya serê wê' ku wê bi wê rengê wê di dîmenekê de wê were hanîn li ser ziman wê ji aliyê civakî ve wê dema ku mirov wê hilde li dest wê, were dîtin ku wê, rewşa bi salixkirinên li ser olê re wê weke rewşek ku wê, ser wê aliyê wê yê civakî û pêvajoya hêrîşên wê bide sernûxûmandin jî.

Ber vê yekê wê di wê temenê de wê, dema ku mirov wê, ji wê aliyê ve wê, hilde li dest wê, di aslê xwe de wê, ji gelek aliyên ve wê weke rewşek sernûxûmandinê wê rewş wê xwe bide dîyarkirin û wê bimênê.

Ber vê yekê wê ji wê aliyê ve wê, di serî de wê weke aliyekê wê yê giring wê, di çerçoveya wê ya civakî, rewşa civakî, xwepêşandinên civakî û hwd ve wê, di serî de wê di çerçoveya têgîna wê ya maf û azadiyê de wê, dikarê wê ji aliyekê ve wê hilde li dest û wê werênê ser ziman.

Weki din wê dikarê wê weke aliyekê wê yê din jî wê wê bi gelemperî wê werênê ser ziman ku wê, weke aliyekê wê yê giring wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, xwe bide dîyarkirin. Di rewşa civakî û olî de wê, di wê temenê de wê, ber vê yekê wê, di serî de wê, ji hev cihê wê, hilde li dest û wê di çerçoveya mijarê de wê, werênê ser ziman. Rewşa olî û ankû têgîna olî wê weke aliyekê wê yê sernûxûmandinê wê xwe di rengekê de wê bi wê re wê di awayekê de wê weke ku wê bide dîyarkirin.

Di rewşa civakî de wê dema ku mirov wê bi awayekê rast wê fahmnekê û wê dernexê li têgihiştinê û li wê têgihiştinê wê, di awayekê de wê hertimî wê weke aliyekê wê rewşê di fahmkirinê de wê weke ku wê kêmbimênê. Di awayekê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, rewşa civakî wê rûdanên wê yên ku ew dibin wê, ji aliyê olî ve wê, dema ku ew xwe didina dîyarkirin wê di awayekê de wê, li ser têgîna olî re wê, di dîmenekê din de jî wê kaeribê xwe bide dîyarkirin. Di awayekê de wê dikarê di wê nûqteyê de wê bibêjê ku wê mijare rewşa olî wê dema ku wê kiryara civakî wê şirovebikê wê ne li gorî civakê û xweşî û başî û ankû çerçoveya wê fahmbikê. Wê li gorî çerçoveya xwe ya têgînî a zêhnî ku ew li wê li gorî wê rast bê û ankû ne rast bê wê bi wê re wê, di rengekê de wê karibê ew fahmbikê. Ber vê yekê wê, di wê temenê de wê, hertimî wê pirsgirêka civakî wê xwe bi wê re wê bide domandin.

Ji aliyekê din ve jî wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, mijare têgîna olî wê dikarê wê bi wê re wê, weke aliyekê wê yê giring wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê di awayekê de wê, weke aliyekê wê yê giring bê ku mirov wê ji wê aliyê ve wê di serî de wê fahmbikê. Di civakê de wê, dema ku mirov wê hilde li dest bi rastî û pirsgirêkên wê re wê li gorî wê çawa wê rast û baş bê wê bi wê rengê wê dema ku mirov wê, li wê bihizirê wê ev têgîna wê, di çerçoveya wê de wê karibê wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman. Di mijare olî de wê, ev alî ku ew hebin û nebin jî wê di awayekê de wê, li berçav wê newina lêgirtin. Wê heta ku wê civak wê di çerçoveya wê yya heyî de

jî wê li berçav wê newê girtin. Wê vajî wê di awayekê din de jî wê dikarê wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman ku wê mijare civakê wê, bi wê re wê, dervî wê rewşa wê ya fahmkirinê wê bimênê.

Di awayekê de wê, di mijare sazûmana wê de wê di wê rengê de wê, li herêmê wê pirsgirêka civakî wê li ser temenê çandî û hwd re wê ji aliyekê ve wê hertimî wê xwe li ser wê temenê wê bide dîyarkirin.

Di awayekê de wê, mijare ol û civakê wê, ber vê yekê wê, weke aliyna ku wê ji hev cihê wê, were lê hizirkirin. Wê dema ku wê ji aliyê civakê ve jî wê, li wê bihizirê wê, dema ku ev ji aliyê olî ve li wê hat nerîn wê weke ku ew devî wê bê û wê esas negirê wê di dîmenekê de wê xwe bide dîyarkirin. Heman tişt wê dema ku mirov wê ji aliyê wê yê din ve jî wê nêz bibê wê bi wê rengê wê xwe bide dîyarkirin.,

Pirsgirêkên civakî û olî wê di wê temenê de wê, bi serê xwe wê, ber ku ev wê newina fahmkirin û wê di wê temenê de wê, li wê were nerîn wê ji wê xwe bidina afirandin û dîyarkirin. Di mijare fahmkirinên olî de bê û ankû yên civakî de bê wê, di wê temenê de wê çawa wê, ew têkili wê di awayekê rast de wê were kirin û çêkirin wê hertimî wê weke aliyekê bi pirsgirêk ku wê xwe di wê temenê de wê bi wê re wê di reng û awayekê de wê weke ku wê bide dîyarkirin bê.

Di dewama wê de wê dikarê wê bi wê re wê, di wê rengê û awayê de wê bi wê re wê li wê bihizirê ku wê mijare civakê wê xwe di wê temenê de wê bi wê re wê di renekê de wê weke ku wê bide dîyarkirin.

Ber vê yekê wê, mijare ol û civakê wê dema ku mirov wê ji aliyê têgîna felsefeyî û ankû hinek aliyên din ên zanyarî ve wê hilde li dest wê, di wê temenê de wê, weke aliyekê wê yê giring wê xwe bide dîyarkirin bê. Zanîna civakî wê pêşketina wê û fahmkirina wê ber vê yekê wê weke aliyekê wê yê giring wê xwe bi çerçoveya wê ya fahmkirinê û hwd re wê weke aliyekê wê yê giring wê xwe bide dîyarkirin.

Li ser wê temenê wê, pirsgirêka olî wê azmûnên wê yên bi civakê re wê di serdema navîn de wê pîrr zêde wê xwe di renekê de wê bi wê re wê di awayekê de wê weke ku wê bide dîyarkirin. Şîroveyan ku wê di çerçoveya serdema navîn de wê li ser prisgirêkên olî re wê bên hanîn li ser ziman wê hinekî jî wê ev alî wê di wê temenê de wê xwe bi wê re wê di awayekê de wê bide dîyarkirin. Heta ku wê di demên ronansê de wê, layiqitî û hwd wê pêşnekeve û wê bi wê re wê, di awayekê de wê, zanîna civakê wê bi serê xwe wê weke têgînek wê pêşnekevê û wê destûr û rêgezên wê bi wê re wê newina hizirkirin û wê pêşnekevin wê ew

pirsgirêka nava ol û civakê û ankû kes û olê û hwd de wê xwe di awayekê de wê bide domandin.

Mijare ol û civakê wê di wê çerçoveyê de wê ji wê aliyê ve wê rewşa jina eminî wê weke aliyekê wê yê wê yê bi wê rengê jî wê hebê ku ew çawa wê di çerçoveya azadiya derbirinê a civakî û mirovî de wê were lê hizirkirin û wê were ser ziman wê weke ku wê pêwîst bê ku mirov hinekî bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman.

Di wê temenê de wê, di hemdemiya civakê de wê weke aliyekê wê yê ku mirov wê dikarê wê werênê ser ziman wê xwe bi wê re wê di reng û awayekê de wê weke aliyekê wê yê din wê xwe di dewama wê de wê bide dîyarkirin.

Ev mijar wê, di wê temenê de wê, dema ku wê, bi têkiliya ol û civakê re wê were fahmkirin wê, di awayekê de wê, dîmenekê çawa wê bide mirov wê pêwîstiya bi awyaekê kûr a fahmkirina wê bê. Li ser rewşên civakî re wê afirandina hêncetên bi olî û hwd re ku wê bê ser ziman wê, di awayekê de wê, ev ne çareserîyek bê. Wê tenê wê weke rewşek tafisandinê a civakî bê. Lê encamên wê ji wê zêdetirî wê bi wê re wê hebin ku mirov wan bi teybetî fahmbikê ku wê li ser wê temenê de wê çerçoveya pirsgirêkên civakî wê çawa wê bi xwe re wê kûrtir bikê wê weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê bi wê re wê li wê bihizirê bê.

Di dewama wê de wê dikarê wê bi wê re wê werênê ser ziman ku wê rewşa civakê wê weke aliyekê wê yê giring wê mijare civak û olê wê hinekê wê di çerçoveya perspektifek hemdem de wê ji wê aliyê ve jî wê weke aliyekê wê yê giring wê pêwîstiya wê hildana wê ya li dest bê. Di wê temenê de wê, ev alî wê weke aliyekê ku wê bi pêşketina civakê ve wê, têkili û alaqaya wê jî wê hebê. Ber vê yekê wê hinekî din jî wê di dewama wê de wê em divê ku wê li ser wê bisekin in.

Mijare bawerî û jîyane civakî wê dema ku mirov wê hilde li dest wê, di wê temenê de wê gelek aliyên ku wê weke ku wê bi wê re wê weke 'pirsgirêk' wê xwe bidina dîyarkirin wê karibin bi wê re ew werina kifşkirin û bînan hanîn li ser ziman. Bawerî wê, di awayekê de wê, bi kes û hundûrê mirov ve wê bi sînora wê, weke aliyekê ku wê, hin bi hin wê were fahmkirin wê derkeve li pêş. Di demên hemdem de wê bi ber wê ve wê, biçê.

Li ser wê temenê wê, pergale civakî ku wê li ser esasê civakî wê bi nirxên wê re wê, bibê wê ji wê aliyê ve wê, xwe di awayekê de wê, bide dîyarkirin. Darêjka rengê tîgîna zêhnî a civakî wê, di rewşên civakî de ku wê bibê wê, di awayekê de wê zêdetirî wê, weke aliyekê ku wê di temenê

sazkirina rengên têtînanê weke yên netewî û hwd de wê, were dîtin ku wê bi wê re wê di awayekê de wê were lê hizirkirin.

Ber vê yekê wê, bi wê re wê weke aliyekê ku wê bi wê re wê were lê hizirkirin bê û wê derkeve li pêş wê were dîtin. Li ser temenê mijare gotina têtîna jinê re wê, têtîna zayendî ku wê derkeve li pêş wê aliyekê civakî wê biafirênê. Wekî din wê di temenê jîyanê re ku wê, bi wê re wê li wê were lê hizirkirin wê mijare rengê jîyanê wê di wê temenê de wê, karibê bi wê re wê were lê hizirkirin. Xale dawî ku wê di demên hemdem de wê bi wê re wê bi zêdeyî wê weke aliyekê ku wê karibê wê bi wê re wê were lê hizirkirin wê têtîna azadiyê bê.

Di mijare azadiyê de wê, di wê temenê de wê, ev têtînanê civakî û olî wê çawa wê di awayekê de wê bi hev re wê bi wê re wê karibin werina fahmkirin. Di wê rengê de wê, li ser wê temenê civakî wê têtîna keseyetê û sînore keseyetê ku wê bi wê re wê karibê were lê hizirkirin wê weke aliyekê ku wê hin bi hin wê ji wan aliyan ve wê, rengê hizirkirina mirov jî wê di wan waran de jî wê bidest dîyarkirinê wê bikê bê.

Di nava civakê de wê, dema ku mirov wê li wê bihizirê wê di wê de wê, têtîna û gotinên weke 'pirrrengî', 'pirrbaweriyî', 'pirrçandî' û hwd wê, di awayekê de wê li ser wê temenê wê weke gotinên ku wê karibê wê bi wan re were lê hizirkirin bê. Di çerçoveyek civakî de wê hertimî wê wateya wan gotina wê weke ku wê hebê. Di wê temenê de wê, ev wê weke aliyna ku wê bi demê re wê çendî ku wê dem wê bi wê re wê, were derbaskirin jî wê di wê pêvajoya bûhûrî a demkî de wê bi jîyane civakê û hwd re wê pêvajoyên çandî, cihê rengê û hwd wê xwe li ser temenê komên nû ên civakî ku ew bi civaknasî bin û ankû çînî û hwd bin wê bibin û wê xwe bidina dîyarkirin. Ev jî wê weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê bi wê re wê li wê bihizirê bê.

Ev wê di mijare baweriyê de jî wê wusa bê. Di çerçoveya heman baweriyê de jî wê bûyina rengên hizirkirinê ên ji hev cihê wê, di nava heman baweriyê de bê û ankû di nava baweriyên ji hev cihê de bin wê weke aliyên ku wê bibin bin. Civak wê ji aliyê xwe ve wê bi wê temenê wê li ser temen û çerçoveyek pirrengî wê weke ku xwe bi wê re wê bide dîyarkirin.

Wê dema ku em wê çerçoveya têtîna civakî wê li kurdistanê wê bi wê bihizirê wê ev zêdetirî wê weke ku wê bi wate bê. Ber ku wê di wê de wê hem di nava pêvajoya dîrokî de bê û ankû di dema wê ya ku ew di wê de dijî de bê wê, bi wê re wê rengên cihê êmn baweriyî wê bi wê re wê bibin û wê, di wê temenê de wê, xwe bidina dîyarkirin. Ev rewş wê, di nava

civakê de wê, dema ku mirov wê ji aliyê têngînek civakî û zanîna wê ve wê li wê binerê wê karibê weke rengna cihêyî ku ew weke dewlemendiyekê jî werina dîtin.

Ji aliyê baweriyê û civakê ve wê, di wê temenê de wê, wê pirsgirêka nava bawerî û civakê wê li ser wê temenê ku wê li şûna ku wê bawerî weke bawerîya civakê wê were fahmkirin wê civak wê weke civake baweriyekê û ankû wê baweriyê ku wê were fahmkirin bê. Ev jî wê ji aliyekê ve wê weke aliyekê ku wê bi wê re wê, sînorê fahmkirinê wê bi wê baweriyê re wê êdî wê weke ku wê biafirênê û ev wê bo wê civakê wê di serî de wê êdî wê weke destpêka pirsgirêkê bo wê û pêşketina wê û jîyane wê ya bi cihêyî û hwd wê xwe bide dîyarkirin. Di mijare cihêbûnê de ew sînorên ku wê li ser sînorê destûrê re bê, baweriyê re bê û ankû awayên din ên zêhnî re ku wê werina afirandin wê, weke sînorên ji pêşketina civakê re jî bin. Pêvajoyên pêşketina civakê ku wê bin wê bi xwestina xwe ji wê derbaskirinê û ya rewşa weke bi pergali ku wê hewldana di nava wê sînorê de girtin jî wê weke du aliyên ku wê bi hev re wê li ser wê temenê wê, bi hev re wê di nava şer de bin.

Li tirkiya jî û li iranê wê rewşên baweriyê wê ji rewşên baweriyê û pêbaweriyê zêdetirî wê weke rewşna zêhnî ku wê bi wê re wê çawa wê civak û beşên wê di nava sînorê rejimê û zihniyeta wê de wê bên hiştin wê bi wê ve wê girêdayî wê xwe bidina dîyarkirin. Li îranê jî û tirkiya jî qadaxayên ku ew didênina ser zimanê civakî ê weke zimanê kurdî û hwd wê, di wê warê de wê, vê rastiyê jî wê ji aliyê din ên nîjadî ku wê di cewherê wê, têngîna rengê olî de wê bi rengê nîjadperestî ku wê bijîn wê, rengê wê bide dîyarkirin.

Di wê çerçoveyê de wê, di rastiyê de wê, dema ku wê bahsa baweriyekê wê ji aliyê xwe ve wê bikin wê, di wan gotinên ku wê di wê temenê de wê bîna ser ziman de wê dema ku mirov wê morfoloji, mifta û rastîya di wateya wan gotinan de a vêşarî ku wê derhênê li holê wê bikê ku wê fahmbikê wê di serî de wê ji wê aliyê ve wê, weke ku wê dîmenekê wê bi xwe re wê bide dîyarkirin.

Li ser wê temenî bi dervekirinên li îranê wê li ser temenekê nîjadî re wê bi gotinên baweriyê ku wê werina bi hêncetkîrin wê di wê temenê de wê weke ku wê bibin û wê bi rehetî wê mirov wê karibê kifşbikê û wê werênê ser ziman.

Ev rewş wê, di rengê hizirkirinên li tirkiya de jî ku wê bi têngîna baweriyê re wê werê kîrin wê karibê were kifşkîrin. Di wê rengê de wê, di mifteya gotinên weke 'heman baweriyê' de wê çawa wê weke ku wê

bigotinên ´yek ziman, yek al, yek çand, yek dewlet ..´ û hwd ku wê werina ser ziman wê weke ku wê bi wateyên wan re wê, were xwestin ku ew bê dayin jînkirin.

Di mijare baweri û civakê de wê təkili û hevnasînek rast wê di nava wan de wê ji ber wê yekê û temenê wê nebê. Wê tenê wê di temenê wê de wê, bi darêjka wê çerçoveya baweriyê re wê serdestî û desthilatî ku wê were ser ziman wê weke ´desthilatîya olî´ û ankû ´serdestîya olî´ ku wê bi wê re wê were ser ziman wê di kirde û lêkera wê de wê, di wê rengê û awayê de wê ew wê bi wê re wê hebê.

Her wusa wê tenê nêzikatiyên bi wê temenê wê li komên din ên civakî cihê ku wê werina kirin wê di wê temenê de wê weke vê rastiye wê piştrast bikin. Weki din rewşên ku wê di wê temenê de wê bi rewşên weke bi yê weke bi rengê ´destavêtinê´ û hwd ku wê werina pêşxistin wê, di wê temenê de wê çî acêb bê ku wê di regekê bi hêncetên olî û dezenformasyona li ser wê re wê, werina pêşxistin.

Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, hemû kirin û kiryarên ku wê baweriyek bi wijdanî mirovî wê redbikê wê, bi navê û wê di bin navê wê de wê bê kirin.

Pirşgirêka civakên herêmê wê di wê temenê de wê li ser wê rengê zêde navaroka wê nedîyar ku wê weke bi rengê olî re wê were hanîn li ser ziman û bi navkirin lê ku wê di wê temenê de wê weke regekê nîjadî wê di cewherê wê de wê were çand û dîyarkirin wê li ser wê re ew kiryarên ku ew dihên dayin nîşandin wê karibê were destnîşandin.

Di rewşa jina emînî û gelek kesên weke wê de ku wê rastî heman rewşê wê werin wê, di awayekê de wê, di wê temenê de wê, bi wê rengê darêjka wê rengê baweriyê re wê, ew rewşa wan wê were afirandin. Di wê temenê de wê, di wê rengê de wê, het roja me wê, li ser wê temenê re wê, gelek jinên ciwan û ne ciwan wê bi wê rengê wê rasti kiryanan wê werin. Wê navê wan derkeve. Lê çî rasthatina ku wê tenê mêrek jî wê bi wê rengê wê newê dîtin ku ew navê wan derkeve. Di wê rengê de wê ev rewş wê rengê rejim û desthilata ku weke ´ya mêr´ wê were pênasekirin ku ev kiryarên qirêt hemûyan dikê wê weke ku wê bide dîyarkirin.

Mijare civakî wê, di wê temenê de wê, dema ku mirov wê hilde li dest wê du astengiyên ku wê bi zêdeyî wê bi wê re wê pêşîya pêşketina wê ya bi wijda û mirovane wê bigirê wê were dîtin. Yek wê, desthilatî bê. Ya din jî wê, pergale ku ew xwe bi baweriyê pênase dikê bê. Ji wê rewşê wê ev wê weke aliyekê wê yê din jî wê xwe bide dîyarkirin. Ew jî wê mijare civakê û baweriyê wê, dema ku mirov wê, təkiliya wan bi wê temenê bi

pirsgirêk wê kifşbikê wê di dewama wê de wê ya ku wê ew wê temenê bi pirsgirêk biafirênê wê rewşa baweri û desthilatê ku wê bi hev re wê, di levkirinekê de wê temenê wê biafirênin jî wê werina dîtin. Li ser wê temenê wê jîyane mirov û rijandina xwûna mirov ku wê ev levkirin wê ji xwe re wê 'meşrû' bibînê wê li ser wê temenê re wê, herê bi ser mirov û jîyane mirov de.

Ji têngîna jina emînî û serhildana wê rengê nû ê civake a ku mirov wê fahmbikê

Ku mirov wê ji kijan aliyê ve wê li wê binerê wê jina emînî û serhildanên bo wê dihên li darxistin wê dîmenekê din ê civakî wê tekûz wê di çerçoveya têngîna maf û azadiyê de ku wê bi dirîşmên weke 'jin, jîyan û azadiyê' de ku wê werina qêrîn de wê were ser ziman.

Li ser wê temenê wê dema ku mirov wê li wê bihizirê wê di awayekê de wê dikarê wê bi wê re wê, werênê ser ziman ku wê çerçoveya civakî wê di serî de wê, civakê wê bi maf û azadî û serbestiya wê ya civakî re wê dênê li pêşîya hemû rengên fahmkirinê. Di wê temenê de wê li ser temenekê dîrokî, mirovî û hwd re wê bi wê re wê weke ku wê were lê hizirkirin.

Di dewama wê de wê dikarê wê weke aliyekê wê yê din jî wê di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê ku wê, jina emînî û rengê jîyane ku ew bi xwe re salixdikê wê dikê wê di wê temenê de wê li ser temenekê mafê mirovan û bi rewîst û dîroka mirov re wê, karibê wê salixbikê. Li ser wê temenê wê, di wê temenê de wê, di awayekê de wê, di pêvajoyên xwepêşandinê de wê bi reng gûharandinên wê re wê, ew rengê civakî ê ku ew bi wê re pêş dikarê were dîtin wê bi awayekê zelalî wê were dîtin.

Ji aliyekê din ve jî wê mijare jina emînî wê weke mijarek kesena ji wê zêdetirî wê weke mijarek civakî û dîrokî wê divê ku mirov wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Di dewama wê de wê bi wê re wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman.

Jina emînî wê xwepêşandinên wê, dîmenekê bi wê rengê ê civakî ku mirov wê bi çerçoveya wê re wê salixbikê û wê werênê ser ziman wê bi xwe re wê bide dîyarkirin. Di dewama wê de wê, rewşa jina emînî wê rewşek civakî bê û wê dikarê di çerçoveya felsefe û têngîna civakî de wê bi wate bikê û wê werênê ser ziman.

Di wê rengê de wê, di aslê xwe de ku mirov wê ji wê aliyê ve wê bikê ku wê fahmbikê wê çerçoveya civakî wê bi navarok, civaknasî û rengê

wê yê jîyanî ê bi rûmet re wê were dîtin. Jina emînî wê bê navê wê rûmeta civakî û mirovî û jîyankirina wê. Bi wê rengê wê dikarê wê salixbikê, fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Ji wê aliyê ve wê, di aslê xwe de wê, dema ku em li rojhilatê kurdistanê bi wan xwepêşandinan re têgîna jinê wê weke pêşeng û destpêka wê xwenasîn û rabûna wê ya serpîyan wê bibînîn wê demê em dikarin jinê bi têgîna wê re wê di wê temenê de wê weke pêşengîya wê ya civakî a wê jî wê bi awayekê bi rûmet wê herêbikê û wê werênê ser ziman.

Di wê temenê de wê di awayekê de wê dema ku mirov wê, bahsa xwepêşandinên wê bikê wê, di wê temenê de wê li ser çî temenê wê bibin û wê çî bi wê re wê were lê hizirkirin û tefkirkirin wê dikarê wê bi wê re wê di awayekê de wê li wê bihizirê û wê werênê ser ziman.

Li deverê ku wê weke ku wê birêz Ocalan wê werênê ser ziman ku çendî mirovatî ketibê û ankû hatibê xistin wê ew çendî jî wê rabûna wê li wê deverê wê, bibê û wê, pirr zêde wê mazin bibê. Bi gotinek din li devera ku mirovatî li lê hatî windakirin wê lêgerîn û kifşkirina wê bi wê rengê wê bi rewşa jina emînî re wê, karibê di awayekê de wê kifşbikê, pênasibikê, salixbikê û wê werênê ser ziman.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, mijare aliyê hişmendiya bi jina emînî û xwepêşandin û ankû weke ku wê di nava gel de wê were ser ziman wê serhildanên wê re ku wê were ser ziman wê bi wê temenê wê pêwîst bê ku ew were kifşkirin û fahmkirin. Di wê temenê de wê, derxistina wê ya li têgihîştin wê weke li ser temenê wê yê dîrokî û bi mejuya wê re kifşkirina civakê û derxistina wê ya li hiş bê û fahmkirina wê bê. Di wê çerçoveyê de wê di serî de wê, weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê bi wê re wê di dewama wê de wê kifşbikê û wê karibê wê werênê ser ziman bê. Jina emînî wê di rengê de wê, weke rengê hişmendiye û ideaya wê ya civakî bê. Wê di serî de wê, bi wê rengê wê dikarê wê bi wê re wê kifşbikê û wê werênê ser ziman bê.

Jina emînî wê weke sentezek civakî ku wê hemû rewşên weke ya hatina serê wê ku wê berî wê werina serê kesên din wê di xwe de wê bi wê rengê wê derxist li astek zanîni li ser temenê felsefe û zanîna civakî re. Wê di wê temenê de wê di serî de wê bi wê rengê wê kifşbikê û wê werênê ser ziman. Li ser temenekê zêhnî wê di wê rengê de wê dikarê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Ji wê aliyê ve wê dikarê wê bi wê re wê, fahmbikê û wê werênê ser ziman ku wê jina emînî wê, weke felsefeyek civakî wê di wê rengê de wê

karibê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Wê, weke bibê navê serhildanên bi dirîşma jin, jîyan û azadiyê.

Wê di wê temenê de wê, di awayekê civakî de wê bi zanîna civakê re wê, di rengê de wê, divê ku mirov wê pênamebikê û wê werênê ser ziman. Wê, di wê rengê de wê, weyna ku wê, bi wê rengê wê, di pêşketina civakê de wê, bileyizê wê li ser wê temenê wê dîrokî bîê.

Bêgûman wê dema ku mirov wê ji aliyê wê dema wê ya dîrokî ve wê, hilde li dest wê, dema berî wê û piştî wê hebê. Di wê temenê de wê di temenekê miladî de wê, weke têngînekê wê bibê û wê li dîrokê wê xwe bide hiştin. Wê di wê temenê de wê dikarê wê bi wê re wê, di reng û awayekê de wê bi wê re wê fahmbikê û wê werênê ser ziman.

Jina eminî wê dema ku mirov wê ji aliyê çerçove û temenê wê ye civakî û hişmendiya wê ve wê hilde li dest wê, bêgûman wê ji wê aliyê ve wê gelek watayên ku mirov wê bi wê re wê karibê derbixê û werênê ser ziman wê di wê rengê de wê bibin.

Ji aliyekê têngînek civakî a hemdem ve wê çawa wê were fahmkirin wê bi serê xwe wê karibê were hildan li dest bê. Wekî din wê ji aliyê têngîna zayendî ve wê hildana wê ya li dest wê, bi serê xwe wê weke mijarek civakî a dîrokî wê karibê were xwandin. Di dewama wê de wê weke mijarek rengê desthilatî ku wê li ser temenekê demokratikî û hwd wê karibê were fahmkirin re wê, çerçoveyek fahmkirinê a bi rêgezî wê bi xwe re wê bide dîyarkirin.

Di awayekê din de jî wê dema ku em ji aliyên din ê rewşa zihni a bi pirsgirêk a li herêmê ve wê hilde li dest wê, di wê temenê de wê heta wê demê wê çawa wê bi zayendî û hwd wê, weke dîmenekê nayê dîtin wê hebê wê, ew jî wê, bi wê re wê weke aliyekê ku mirov wê karibê wê li wê bihizirê bê. Di nava civakên herêmê de wê, rengê nêzîkatîya li jinê û hwd wê temen û rengê windahiyên wan ên dîrokî jî wê bi xwe re wê pênamebikê.

Lê temenê ku wê bi hişmendî wê felsefeya jîyane zayendî û civakî a ku wê bi jina eminî re wê karibê were pênamekirin wê bi temenê wê ye dîrokî û hemdemiya wê re wê, ji gelek aliyan ve wê b derfet bê ku mirov wê hilde li dest û wê werênê ser ziman. Wê, di wê rengê wê di çerçoveye wê ya zanîni û hişmendî de wê bandûra rewşa şoreşî a rojavayê kurdistanê ku wê dibin pêvajoyên hêrişan de wê heta roja me wê were jî wê, karibê wê bi awayekê wê werênê ser ziman. Ev wê weke dîmenekê ku mirov wê karibê wê bi temen û çerçoveya wê ya bandûrî re wê salixbikê û wê karibê wê werênê ser ziman bê.

Rojhilatê kurdistanê û rewşa wê

Rojhilatê kurdistanê wê, dema ku mirov wê li ser rewş û wûcana wê bisekinê wê di wê temenê de jî wê gelek aliyên wê yên ku mirov wê karibê wê bibêjê bê wê hebin. Di awayekê de wê, piştî salên 1990î û pê de wê hin bi hin wê bêdengîya ku wê rejima îranê wê piştî rûxadina komare mibahadê û komkujiyên dema simkoyê şikakî ku wê werênê serê kurdan û pê de ku wê biafirê wê hin bi hin wê ji ser xwe wê bide avêtin. Li herêmê rewşa wê ya ku mirov wê di serî de wê fahmbikê wê bi wê re wê derkeve li pêş.

Her demê de wê, rayadarên îranî wê, rewşek weke ya ku wê, tafisanfin û bêdengkirina li ser gotinên olî û hwd re wê, serî li wan bidin. Di awayekê de wê dikarê wê bi kirpênê ku wê ji dema rûxîna komara mibahadê a kurd û heta roja me wê hemû kuştin, qatilkirin û rewşên weke yên bi dervekirinê ku wê bikê wê hemû jî wê çendî ku wê bi hêncetên li dijî ol û baweriyê re wê werina qaydkirin di nava arşîvên xwe de lê wê, hemû jî wê bi rewşa şîyarîya civakê ve wê girêdayê bê. Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, di serî de wê dikarê wê werênê ser ziman.

Ji aliyê têgîna çapameniyê û rengên di wê de ragihandin û qaydkirinên wê jî mirov dikarê wê li ser wê re wê, gotinekê wê bibêjê. Wê hertimî wê rejimên herêmê wê, giringiyê wê bidina wê ku ew wê çawa wê dibînin û wê bi çi rengê wê werênina ser ziman. Wê di wê temenê de wê hemû ragihandinên wan wê di wê çerçoveyê de wê weke xwe wê werênina ser ziman. Rengên din wê nehêlin ku ew werênina ser ziman. Ev jî wê bo çi bê? Wê bo wê bê ku ew di demên pêş de wê bibêjin ku ew bi wê rengê bûya. Di wê rengê de wê, minaq ku wan tiştekan nehanîbê ser ziman wê bi gotinên weke "meyizênin tiştekan wusa di nava qaydan de nîn a, wê demê tiştekan wusa nebûya, yên ku ew dihênina ser ziman rast nayênina ser ziman" û hwd re ku ew, karibin êdî wê werênina ser ziman.

Di wê rengê de wê, sererastkirinên li ser ragihandin û çapameniyê re wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê werênina ser ziman. Minaq, çapameniya tirk bo rewşa rêveberîya başûrê kurdistanê wê ti carî wê heta roja me ji roja ku ew bûya wê gotina rêveberîya başûrê kurdistanê wê bikarneyênê. Wê gotina 'rewşa bakûrê iraqê' û hwd re wê bikarbênê û wê werênê ser ziman.

Di wê rengê de wê, salixkirinên bi statûyî ên li ser navê civakê û rewşên wê çawa wê, ji holê rabikin wê bi wê rengê û armancê wê bikin. Bi wê

rengê wê ti carî wê, navê bajarên kurdan ên bakûrê kurdistanê wê bikarneyênin. Ev wê di wê temenê de wê weke di temeneê qadaxa û otosensura çapameniyê de wê, werê kirin.

Di awayekê din de wê dema ku em li rewşa rojhilatê kurdistanê jî wê binerin wê ev rewş wê di wê rengê de wê bi wê re wê hebê. Minaq wê navên kurdî bê û ankû gotinên kurdî û hwd bin wê ew jî wê bi heman rengê wê qadaxayan wê dênê ser wan ku ew newênina ser ziman. Yan jî wê, dema ku wê hanîna ser ziman wê rastî êşkence û tûndûtûjîyan wê werin. Heta ku wê karibin rastî qatilkirinan wê weke ku wê li tirkiya wê ji ber ku wê bi kurdi dixifin ku wê werina qatilkirin wê werin.

Di wê temenê de wê rewşa civakî wê, di wê rengê de wê weke kumimrov wê dikarê wê di awaekê de wê werênê ser ziman ku wê çawa wê, di bin rewşek zor de wê bijî wê, di wê temenê de wê, were dîtin.

Li rojhilatê kurdistanê jî û beşên din ên kurdistanê jî wê, nifşên nû ên ciwan wê ji nava wan pêvajoyan re wê derbas bibin û wê, di awayekê de wê, heta roja me wê werin. Ji nava malbatên xwe wê, tiştên ku ew fêrdibin û ji wan re şahidiyê dikin wê bi wan re wê mazin bibin û wê ew di xêva wan de wê cih bigirê. Di dewama wê de wê dikarê wê weke aliyekê wê yê din ê ku mirov wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê rewşa civakî wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê xwe bide dîyarkirin.

Piştî şerê cihahnê ê duyem û bi teybetî piştî komara mibahadê a kurd wê, di awayekê de wê, rojhilatê kurdistanê wê pêvajoyên ku wê bijîn wê hinekî cihêtir bê. Piştî salên 1970 û pê de wê, derketina tevgerên ku wê bo tekoşîna maf û azadiyê wê, têbikoşîn wê bibin. Di wê rengê de wê ev jî wê di awayekê de wê, bi hebûna wan re wê, di aslê xwe de wê xêvek û bîrewerîyek civakî wê bi hev re wê di nava civakê de wê bi wan re wê bibê. Minaq wê ji rewşa qasimlo û heta rewşa bûyara ferinaz xosrawanî wê dikarê wê di awayekê de wê di çerçoveya pêvajoyek şiyariya civakî de wê, rewş û bertkên civakî û keseyetî şîrovebikê û werênê ser ziman. Li herêmê wê di wê demê de wê, gelek tevgerên şoreşgerî wê bibin û wê derkevin li holê. Ev rewş wê, di wê temenê de wê, rewş û tevgerên weke yên komale bê û ankû gelek rêxistinên weke wê ên kevn bin wê karibê navê wan werênê ser ziman. Piştî rêxistinên rojhilatê kurdistanê ku wê li ser wê mireteyê wê derkevin ên weke PJAK'ê û hwd wê karibê bahsa wan bikê.

Di dewama wê de wê ev rewş wê hemû wê, bi bandûrên pêşveçûnên demên bûhûrî ên li başûr û rojavayê kurdistanê û ankû tekoşîna li bakûrê

kurdistanê re jî wê karibê wê bikirpênê û wê werênê ser ziman. Rojhilatê kurdistanê wê, di wê temenê de wê di aslê xwe de wê heta ku wê were dema şoreşa şiyarî û rabûna serpîyan a civakî li rojhilatê kurdistanê a piştî rewş û bûyara jina emînî wê gelek fektorên ji nava civakê ku wê bandûrê wê li wê bikin wê karibin werina kirpendin.

Wekî din wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, rewşa rojhilatê kurdistanê wê mirov dikarê wê dubare wê bibêjê ku wê ji dema komare mihabadê a kurd û pê de wê heta wê demê wê weke rewşek şoreşî bê. Wê di wê temenê de wê bi gotinek din wê li ser gîyana dema komare mihabadê wê rabûna serpîyan û tevlibûna li nava xwepêşandinan wê di wê temenê de wê weke ku wê were dîtin wê bibê.

Di wê çerçoveyê de wê di aslê xwe de wê piştî rewşa ferinaz xosrawanî wê rewşa Jina emînî wê di dewama wê de wê, weke rewşek ku wê, civakê wê hemûyî wê bi xwe re wê rakê serpîyan. Wê di wê temenê de wê li hemê dever û bajarên rojhilatê kurdistanê û hewirdora wê, rabûna serpîyan û herroj wê li darxistina xwepêşandinên girseyî tevî ku wê her roj wê bi hêrîşên rayadarên îranî wê kuştin û komkuji wê werina hanîn li serê civakê jî wê dikarê wê di awayekê de wê werênê ser ziman ku wê bê navber wê bibê.

Piştî rewşa şerê DAÎŞê û helwesta wê ya li ser rêveberîya navendî a iraqê re bê û ankû di rewşên wê yên din ên weke li dijî kerkukê û hwd û gotinên ku ew weke "me kurdistan li kerkukê gorkir" ku wê werina ser ziman wê weke gotinên ku wê hem ji aliyekê ve wê weke bersivê wê wê, karibê were kirpendin. Di wê temenê de wê, di wê temenê de wê ji rewşa şerê DAÎŞê û têkbirina wê zêdetirî wê gotinên ku wê rayadarên îranî wê li ser kurdan û rewşên kurdan re wê bi lêvbikin û rewşên weke yên destavêtinê bi armanca şikandina wîna kesên ji nava civakê wê di awayekê de wê bandûra wê xwe di wê temenê de wê bi rengê taqînê wê bi xwepêşandin û rengê serhildanî jî wê xwe bide dîyarkirin. Jina emînî wê rewşa wê û destpêka wê ji wan re wê weke menifesto û destpêkê wê ji aliyekê ve wê di wê temenê de wê biafirênê.

Di dewama wê de wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê, mijare rojhilatê kurdistanê wê di wê temenê de wê, piştî rewşa jina emînî wê di rewşê de wê derkeve li pêş. Di aslê xwe de wê, gelek dordor wê piştî jina emînî ku wê li ser wê û xwepêşandinên wê yên bi serhildanî re wê gotina 'şoreşa jina emînî' ku wê bi lêvbikin wê, di awayekê de wê li ser wê temenê û rewşê de wê karibê wê gotinê wê di rengê de wê bi watebikê û wê werênê ser ziman.

Ev gotin wê di awayekê de wê, di nava jîyane civakî û rabûnên wê yên li ser pîyan ku wê piştî wê hin bi hin wê bibê û wê piştî rewşa jina emînî wê bênavber wê bibê re wê di awayekê de wê weke ku wê were dîtin bi wê re wê karibê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman bê.

Di awayekê de wê, ev rewşên li rojhilatê kurdistanê wê di serî de wê pêwîstîya du aliyan wê bi xwe re wê, bide dîyarkirin. Yek wê b rastî fahmkirina wan û hanîna ser ziman bê. Di wê temenê de wê dîroka civakê wê, bi wê nirxên wê re wê, were ser ziman. Wê di wê temenê de wê, di awayekê de wê karibê wê di rengê de wê werênê ser ziman.

Encamên serhildan û şoreşa jina emînî wê dîrokî bin û wê di serî de wê karibê weke demek destpêkî û miladî wê şîrovebikê û wê werênê ser ziman. Di wê temenê de wê, di aslê xwe de wê bi hebûna xwe û encamên wê re wê jina emînî wê bibê weke serokek civakî a xwezayî ku wê civakî wê hemûyî wê rakê serpîyan. Di wê temenê de wê, di awayekê de wê, ev pêvajoya civakî wê çawa wê were fahmkirin û hûnandin û bi rêxistinkirin bi çerçoveya wê ya civakî û hwd re wê ew jî wê weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê li ser wê temenê wê di awayekê de wê fahmbikê, li ser wê bisekinê û wê werênê ser ziman bê.

Encamên serhildanên jina emînî wê ji aliyê mejiyê civakî ve wê encamên wê ji ya komara mibahadê wê nekêmtir bin. Wê di serî de wê di wê rengê de wê fahmbikê û wê hilde li dest wê werênê ser ziman. Di wê temenê de wê di aslê xwe de wê, li çerçoveya serhildanên jina emînî wê yekbûnek civakî ku mirov wê bi xatên stûr wê bi kirpênê wê biafirê û wê xwe bide dîyarkirin. Li ser wê temenê wê êdî wê çawa wê weke aliyekê wê yê giring wê karibê wê fahmbikê wê bi wê re wê karibê wê fahmbikê. Di mijare rewşa civakî û bi wê re rabûna wê ya serpîyan wê di wê temenê de wê weke aliyekê wê yê giring wê biafirênê bê. Di wê temenê de wê, di wê rabûna serpîyan de wê, tenê wê weke hinek xwepêşandin û ankû bertekên bi raperîni û hwd wê werina ser ziman ku mirov şîrovebikê wê pirr zêde wê kêmbimênê.

Di wê temenê de wê, di awayekê de wê weke aliyekê wê yê din ê giring wê dikarê wê werênê ser ziman ku wê rewşa civakî a ku ew derketî li holê wê weke rewşek civakî ku wê qalibê xwe yê berî şikandi û derketî li holê wê dikarê wê şîrovebikê. Weke çiçika ku wê hêkê bişikênê û wê derkeve derve wê dikar wê di wê rengê û awayekê de wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Wê rengê civaketiya nû ku wê bi wê rengê wê derkeve li holê wê bi encamên rojava û pêvajoya tekoşîna civakî a bi deh salan re wê biafirê. Lê di wê temenê de wê diawayekê de wê dikarê wê bi wê

rengê wê werênê ser ziman ku wê ev rengê civakî wê xwe êdî wê bi wê re wê bide dîyarkirin û wê derkeve li pêş.

Di awayekê din de jî wê dikarê wê di dewama wê de wê werênê ser ziman ku wê mijare civakî wê di wê temenê de wê di awayekê nû de wê bi rengê civakîya hemdemi wê bi wê re wê xwe di regekê de wê bide dîyarkirin. Jina emînî wê rewşa wê rengê nû ê civakî ku wê biafirê wê ji wê re wê bibê minesebet ku ew xwe bide dîyarkirin û ew li ser wê temenê derkeve li pêş.

Di wê temenê de wê dikarê wê bi wê re wê, di awayekê din de jî wê werênê ser ziman ku wê rewşa jina emînî wê di nava rengê civakîya kevn û ya dema nû de jî wê weke ku wê xêzkirinekê wê bi xwe re wê di wê temenê de wê bi rêgezên wê yên ku ew bi xwe re wê bide dîyarkirin re wê, bide dîyarkirin. Di wê temenê de wê bi teybetî wê, bi wê temenê wê xwepêşandinên li zaningehan li rojhilat ku wê bibin wê çawa wê, keç û lawên ciwan wê bi hev re wê tevbigerihin û wê derkevina li pêş wê, di wê rengê de wê temen û gîyane wê biafirênê û wê bide dîyarkirin. Di wê rengê de wê, ya kevn ku wê di wê temenê de wê li ser temenekê baviksalerî û bi çerçoveyek baweriyî ew hafî dorpêçkirin wê bixwezê ku ew ji wê derkeve û derbas bibê. Wê di wê temenê de wê li ser temenekê maf û azadiyê wê têngîna azadiyê wê biqêrê. Di wê temenê de wê qêrîna azadiyê bi serhildanên civakî wê wateya wê di wê temenê de wê giring bê ku mirov wê karibê wê di serî de wê baş fahmbikê û wê werênê ser ziman bê.

Li rojhilatê kurdistanê wê, pêşveçûnên wê yên ku wê di wê temenê de wê piştî rewşa jina emînî wê bibin wê di wê çerçoveyê de wê regekê nû wê bi xwe re wê, bi zêhnî û hişmendî wê di wê temenê de wê bide dîyarkirin. Ya ku wê ji aliyekê ve jî wê di temenê armanca hêrîşên rayadarên îranî de jî bê wê di serî de wê ev bê. Di wê çerçoveyê de wê, çawa wê pêşîya wê herîkin û rabûna serpiyan a civakî wê di wê temenê de wê, bigirin wê weke aliyekê wê yê giring bê ku wê li ser wê bisekin in.

Di wê temenê de wê, di roja 30min a xwepêşandinan de ku wê rayadarên îranî wê artişê wê di nava sûkan de wê bo çavtirsandinê wê bidina meşandin jî wê, di wê temenê de wê karibê wê fahmbikê û wê werênê ser ziman. Lê ku mirov wê ji kijan aliyê ve wê li wê binerê jî wê karibê wê bi rehetî wê bibînê û wê werênê ser ziman ku wê rewşek civakî a ku wê êdî wê nikaribê were inkarkirin û ji holê rakirin bi encamên wê re wê biafirê û wê ji demê û pê de wê bi pêşketina wê û derxistina wê ya

li tēghiştinê re wê xwe bide dîyarkirin û domandin di nava rûpelên dîrokê de.

Abdusamet Yigit, kurdistan, cizirabota, 2022, 30 cotmehê